

મુઠ્ઠ ચરીત્ર પ્રકાશ !!

પાત્રે

દુને નાચે ચાલતી દગાઈનો ખેલાયો.)

ભાગ ૧ લો.

ખનાવનાર

§ ૩૦ એ૦ બા૦ §

કાવશજી જાંહંગીર, નૌસારી જરથોસ્તી
મદરેસાના એક જુના વિદ્યાર્થી.

(દોહરો)

ચરીત્રોનાં ચરીત્રને,
ઉઘાડ્યો છે જવા વામ.
વળી ભાળાઓનાં સુખને માટેજ,
પ્રસાવ્યો ચરીત્ર પ્રકાશ !!

મુઠ્ઠ મધે,

દે પ્રીટીંગ પ્રેસ " નાં. ૧૫, પારસી બજાર
૧૮ મધે કાવશજી પેશતનજીએ છાપ્યું છે.

સને ૧૮૯૩ ઈસવી.

(કિમ્મત રૂ૧)

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

(ગુજરાત કોપીરાઈટ વિભાગ)

અનુક્રમાંક ૬૪૨ કિંમત

ગ્રંથનામ ઋદુષ ચરિત્ર પ્રકાશ !!

વર્ગાંક

જાદુઈ ચરીત્ર પ્રકાશ !!

યાને

(જાદુને નામે ચાલતી ઠગાઈનો ખોલાશો.)

ભાગ ૧ લો.

ખનાવનાર

§ ૩૦ ઐંઠ ખાઠ §

તે સર કાવશજી જાંહાંગીર, નૌસારી જરૂથોસ્તી
મદરેસાનો એક જુનો વિદ્યાર્થી.

(દોહરો)

ચરીત્રોનાં ચરીત્રને,
ઉઘાડ્યો છે જવા વાસ.
વળી ભાળાઓનાં સુખને માટેજ,
પ્રસાવ્યો ચરીત્ર પ્રકાશ !!

મુ'બઈ મધે,

“ ફોર્ટ ૩, ટીંગ પ્રેસ ” નાં. ૧૫, પારસી બજાર
સ્કોટ મધે કાવશજી પેશતનજીએ છાપ્યું છે.

સને ૧૮૭૩ ઈસવી.

(કિશ્મત ૩૧)

ગુજરાત વિધાપીઠ પ્રથમ
અમદાવાદ
ગજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ
૬૪૨

આ પુસ્તક સને ૧૮૪૭ ના ૨૦ માં કાયદા પ્રમાણે
“રજીસ્ટર” કરાવ્યું છે.

પ્રસ્તાવના*

આપણાં હિંદુસ્થાનના, તેમજ દુનિયાનાં દરેક ભાગ માહેલા લોકો ઊપર, નીચે તાંદુલા વેહેમો એ પોતાનો અજાયબ જેવી અસર કીધેલી જણાય છે. અને વલી તે હેવીતો અજાયબો શાયે છેકે, તેમાં યુરોપ જેવો સુધરેલ ખંડ, તથા આફ્રીકા જેવો વેરાન ખંડ પણ એ વેહેમોથી ખાલી નથી ! તે સાથે 'વધારે અજાયબ જેવું' આવ્યે છે કે, જનદુ અને ઇત્યાદિક વેહેમોએ પોતાનો રાખશી જન્મ અને ઓહો જો ફેલાવો આફ્રીકા ખંડ માંહેથીજ વીધેશકરીને કીધેલો જણાયેછે ! એ વેહેમો વિશે કેટલાક લોકો હેવું માનેછે કે, એ સઘળું આગલા વખતમાં ખરુંહતું ! પણ હાલમાં કળજીગનાં વખતને લીધે એમાંનું કાંઈજ બનતું નથી ! તેમજ વળી બીજી તરફથી કેટલાએક લોકો એ વેહેમોને પોતાનાં અંતઃકરણથી માનેછે, કે જેમાંનાં મુખ્ય નીચે પ્રમાણેછે. જેમકે જનદુ, તથા ભુત, ડાકેણ, માતા અને કુવામાં રહેનારા પરીઆ, તથા જીના અને અસલી ઘરોમાં નાગ તથા જીનેા, અને લછમીબાઈ માતા ફરેછે !! તથાએ વીગરે બીજા ઘણા એક ઓટા વિચારો બાંધેછે. અને તેમા કોઈવાર પોતાનાં ભાળાપણાથી અથવાતો અનજાણપણાથી હેબતાઈ મરેછે ! કે જેના એક અસર કારક હેવાલ હમો નીચે તાંકીએ છેયે. એ દહાડે

જે છોકરાઓ એક દેહડાંમાં ભરાયા, આએ વખત
 ત્યાં કોઈ પણ નહીં હતું, તથા તેઓ છેક અંદર
 સુધી ચાલી ગયા. જ્યાંહાં તેમની નજર એક મૂર્તિ
 ઉપર પડી, કે જે ઘણીજ ઉંચે હતી. અને તેના
 દેખાવ ઘણીજ સુંદર હતા. તથા તે મૂર્તિ જોવાને
 માટે તેઓ એક ઉંચી સીડીડો ઉપર ચઢ્યા. એટ
 લાંમાં એક જાણનાં આચકાથી ત્યાં એક બીજી મૂર્તિ
 હતી, તે પડીને લાગી ગઈ. તેનાં અવાજથી
 ત્યાં એક પ્રાંસણ દોડી આવ્યા. આએ જોઈને તેઓ
 માંનો એક જાણ બારી કુદાવીને બાહાર નાહસી
 ગયો, અને એક બીચારો અંદરજ રહી ગયો. તેવા
 માં પેલા પ્રાંસણને તેને પકડ્યો, અને દમ ભરાવીને
 પુછ્યું જે, સાચુ જોલ ! અહિંયાંથી સઘળું કોણે
 બાધુંછે, અને આએ મૂર્તિને કોણે લાંજ નાંખી
 છે ? આએ સાંભળી પેલો છોકરો ઘણીજ બીધો.
 તથા તે ઘભરાઈને જોલ્યો જે, એ સરવે મેં બાધુ
 છે, અને મૂર્તિ પણ માહારેજ હાથે અનજાણપણે
 પડીને લાગી ગઈછે. તેવારે પેલા લુચા પ્રાંસણે તેને
 ખુબ માર્યો, અને કહ્યું જે બધું તારા પેટમાંથી
 વેંમીટ કર ! અને નહીંતર તું મરશે !! તથા તે
 બીચારાએ તો બીહીને તેમ કીધું અને ઘરમાં આ
 વ્યા પછી બહુજ આજરી પડ્યો. ત્યાર પછી નિ
 દોષ બીચારો આડ દહાડામે તાપને લીધે મરણ
 પામ્યો. અને ત્યાર પછી આખા ગામમાં ખુબ પડી

કે એ છોકરાએ એક દહાડામાં જાંઘને ત્યાંહાંની મૂર્તિ
 ભાજી નાંખી હતી, તેથી તે મૂર્તિએ એના જીવ લીધો
 છે ! હવે એ ઉપરથી ખોલી રીતે જાહેર થાય છે
 કે જે વેદેમ આપણાં દીકરામાં રહેશે હોય તે ખરે
 પડ્યા વગર રહેજ નહીં. અને જે વેદેમથી આપણે
 બીહીજીએ તે વેદેમની વાત ખરી પડ્યા વગર રહે
 જ નહીં. હવે આપણે જાહેરનાં વેદેમ ફેલાવાની ખા
 રીકીથી તપાસ કરીએ છે એવો આપણને એક અજ્ઞ
 અંબી ભરેલુકારણ મંત્રી આવે છે ! અને તેણે કે આ
 ગલા વખતમાં † મોસરી લોટો પાછાનાં લોટોમાં
 પોતાનું નામ મસહુર કરવાને માટે પોતા તરફ
 થી જાહેર વિષેની ખોટી કેતાઓ લખી ગયા
 છે. તે હેવી રીતે છે કે જાહેરનાં અંત આવ્યાને બ
 દલે ઊલટી રીતે તેમાં ફેલાવો થાય, હેવી મતલબથી
 લખી ગયા છે ! કે જેની ઉપર બીજાઓ પોતાનો આ
 ખો જનમારો ખોઈને ભર ઊભેદમાં ચાલી જાય
 છે; તોપણ તેઓનું કપટ જાણતું નથી. હવે
 આપણે બીજી તરફથી ખોલ કરીએ છે એ તો તેમાં
 થી આપણીજ જુલનું એક કારણ મંત્રી આવે
 કે જેમકે જીનો ધ્યાને રાખીને માટે મા
 જીનદરાનનો નામીઓ મુલખ પ્રખ્યાત થાયલો છે.
 મજ વલી જાહેરને માટે આફ્રીકા માહેલો મી
 સરદેશ પ્રખ્યાત થાયલો છે ! આગલા વખતમાં જ

† મોસર દેશનાં જાહેર.

ધારે ખાહારનાં મુશાકરોએ પોતાનું પેલેલ વેહેલું પ-
ગલુ માજીનદરાંનમાં મુક્યુ હસે, ત્યારે તો તેઓની
અજાયબી શાય હેબતનો કાંઈજ પાર નહીં રહ્યો
હશે !! † કારણકે એકતો ત્યાંહાંનાં લોકો અટી ઘણા
જખરા, અને તે શાયે પોતાનાં પોસાગ તરીકે ભયંકા-
ર દેખાવનાં જાણવરોનાં ચામડા પેહેરતા હતા!! ઇ
આને પોતાના સરીર ઉપર પાઘડી (તાજ) ને બદલે
શીંગડા વાત્રાં જાનવરોનો ડોકાં પેહેરતા હતાં! એટલું
જ નહીં પણ કાંચુ માંસ ખાતા હતાં ! તથા ખરક
ને લીધે કેટલાક લોકો જમીનમાં ખાડા ખોદીને રહે
તા હતા ! તેમજ વળી બીજાઓને પોતાનાં દેશમાં આ
વવા નહીં દેતા હતા. અને જો કોઈ ભોગ ચાઘડ્યે
ત્યાં જાઈ લાગેતો તેને મારીને જંગલી જેવાઓ ખા
ઈ જતા હતા ! એવી રીતે ત્યાંથી દૈત્ય જોગે મુસાફ-
રો પોતાનો જીવ લઈને છટકી આવતા હતા. અને
ત્યાંહાંનો પોતાની ભુલથી સત્તા વગરનો ખોટો હે-
વાલ લાવીને બીજાઓને જાહેર પાડતા હતા. તેથી
જ આગલા વખતમાં કોઈપણ ત્યાંહાં જવાને હિંમત
વાન નહીં હતું. કે જેથી તેઓને એક માણસ જતમાં
નહીં, પણ દેવો, જનો, અને જાદુગર તથા રાખશોની
ઓલાદનાં ગણતા હતા !! તેઓના શહેરમાં જવાને
એટલા સુધીતો અટકાવ થતો હતો કે ઇરાંન જેવા બ
ળવંત રાજનાખાદશાહો પણ માતર તેઓના હેવાલથીજ
બીહીને પોતાનાં લશકરને ત્યાંહાં હોમલો લઈ જવાને

† જીવો શાં શાં બં ની કલમથી લખાયેલો પુ
રાતમ જમાનાનો હેવાલ.

મનાં કરતા હતા !! અને ત્યાંહાંનાં લોકો વિશે પોતાનો વીચાર જણાવતા હતા કે એ લોકો જદુઈ હુંનર વાલા તથા આકાશમાં + પક્ષીઓની માફક ઉડનારાં છે ! તથા દેવો, જીનો, અને રાખશ તથા સેહેતાની તોળાનાં છે !! કે જેઓ પોતાનાં બળથી આ કાશમાં ઉડીને ત્યાંનાં ભેદની માહિતી ધરાવે છે ! વાંચનાંરાઓ હવે તો આપણને જણાવું કે આપણી ભુલથીજ માજનદરાંમાં રહેનારા આપણાં જાત-ભાઈઓ વિષે કટલા બધા ખોટા તોંહમતો આ જ દીન શુધી જોડી કહાડ્યાં છે. માટે હવે જાણવું જોઈએ કે એ તદ્દન ખોટા વેહેમો છે. તોપણ હેમાં આગલા લોકોનો કાંઈજ વાંક નથી, કારણ કે તેઓનાં જંગલી રેવાજથી આપણે ખરેખર ડગાયા છઈએ. હવે આપણે એ વાત છોડી દઈને મીસરી જાદુગરોનાં જાદુઈનાં ફેલાવાની શોધો કરીએ. તમે જાણો કે આગલા તેમજ હાલનાં લોકો જાદુ વિષે હેવું ધારે છે કે હેમાં ભણવાની ખોદાઈ ભાષા જાણ્યાથી આપણું એક કામ કદીખી નહીં બને હેવું હોયે તોપણ તે બની શકે છે ! તથા એની કીરી આ, તેમજ એ શીખવાનું ઘણુંજ બીકટ છે ! તેમજ એ હુંનર મીસર દશમાં ધમધોધારથી ચાલે છે ! અને વળી ઘણી સેહેલાઈથી શીખાય છે. એટલા કારણને લીધે આગલા વખતમાં ઉમ્મેદવારો ત્યાં જતાં અને ત્યાંથી એનો છુપો ભરમ જાણોને પોતાની વીધ્યા

+ તેઓ કોઈવાર પોસાગ તરીકે પક્ષીઓનાં પીછ બાંધતા હતા.

નો અન્નાચેખ જેવો ફેલાવો કરતાં હતાં. કેટલાક તો
 ત્યાંથી નાસીપાસ થાઈને પાછા આવતા : તથા કેટલાક
 લોકો ખોદાઈ વીધ્યાની જાદુ શીખીઆને બદલે તે
 આની ડગાઈ તથા હાથચાલાકી અને રસાચેનની છુપી
 ક્રીયા શીખી આવતા હતા. તેઓ ફજેત થાએલા
 તથા તેઓની ડગાઈજાહેર કરવાને બદલે ચોર તેમાં
 હુંમેરો કરી, તેના ફેલાવો કરતા હતા!! હવે જુઓ કે
 મોસર દશમા રેહનાર લોકો હમેશાં જંગલમાં ફરતા
 હતા, અને ઘણીએક છુપી શોધ કરતા હતા, તથા
 બધી વાતની છુપી માહિતી ધરાવતા હતા, પણ હજી
 ર શુધી આપણાં લોકો તો જંગલનાં ઝાડપાંતના
 વિશેષ ગુણોથી તદ્દન અનજાણ્યાં છે. કે જે ગુણો
 જાદુગરોની ડગાઈને ઉત્તેજન આપે છે. વળી તેઓ
 રસાચેનની ક્રિયાઓથી પુરતી રીતે માહીતગાર છે !
 કારણ કે રસાચેન વીધ્યાનાં અખત્રાઓ ઘણું કરીને
 જાદુનાં નામને વધારે જેબ આપે છે ! તેમજ વળી
 હાથ ચાલાકી, લોહોચુંબકની વીધ્યા, વીજલી અ
 ને શંખીઆઈ જાદુ છે, કે જે કોઈવાર ભવીશ શાસ્ત્ર
 ને મલતી આવે છે, એ સીવાય બીજી ઘણીએક ક્રી
 યાઓ છે. કે જેને તપાસીને જોશું તો માંલમ પડ
 શે કે બધી ક્રિયાઓ એકએકથી સરસ છે. હવે
 તમારે જાણવું જોઈએ કે દુનિયામાં કોઈ પણ
 ઠેકાણે જાદુ છેજ નથી. તેજ પ્રમાણે જાદુની ક્રિ-
 યાઓ પણ ખોટી છે, જેમકે ઉતાર, તથા નજર બંદી,

દીલમાં આવવું, દારા ચીઠી, અને મુંઠ મારવી-
 તથા હરમાંન દેવોની પુજા કર્યાથી આપણું ધારે
 લુ કાંમ બનવું નથી. કોઈ વખતે ફેટલાએક લોકો
 અનાંડીપણાથી અને કમઅકલથી પોતાનું એક
 કાંમ જે મહીનાં પછી થવાનું હોયે, તેને હેવું કરવા
 ધારેચ કે એ કાંમને આઠ દહાડામાં કરવું! અને તેને
 માંટે તહરેવાર રીતે જાદુની કીરીઆઓ કરેછે. તથા
 પથરનાં દેવોને માંનતા ચહડાવેછે. અને પોતાનાં નહી,
 બને હેવાં કાંમની આસા રાખેછે. પણ હવે જાણવું
 જે જેબી કાંઈ અજાણ્ય ખેલો નજરે પડે તે જાદુ
 નહી પણ રસાયન વીધ્યાથી બનેછે હેવું નીસચય કે
 રી જાણવું. હેવીજ રીતે ભુતનાં પણ ખોટા વેહમ
 છે. કારણકે આપણાં દીલમે વેહમ રાખ્યાથી કોઈ
 વાર ખોટા દેખાવો આપણી નજરે પડેછે, માંટે
 હવેથી જાણવું જે જાદુ, તથા ભુત, અને ઈત્યાદીક.
 વેહમે કાંઈજ નથી, પણ રસાયન કીરીઆ છે.
 એટલા ઉપરથી હમેએ પણ આએ જગોએ રસાય
 ન વીધ્યાનાં ફેટલાક ચમતકારીક અખત્રાઓ આ
 પેલાછે, કે જે જાદુને મલતા આવેછે. આએ
 પુસતક રચવામાં હમેએ એટલીજ મકસદ રાખીછે.
 કે આપણાં દેસીઓમાંથી જાદુ, અને એ વીગેરે બીજા
 વેહમે અંતઃકરણથી કાહાડી નાંખવા. તથા હજુર શુગ્રી
 જાદુનો વેહમ ફેલેવા લોકો માંનેછે ? જેના એક તાજે
 દાખલો ગયાં વરસમાં નહી માંનયામાં આવે હેવી

રીતે જાણાચોછે! તે ઉપરથી હમોએ મેહેનત લઈને
 આએ પુસ્તક જાહેર કરવાની ઊલત ખતાવીછે.
 માંટે હવે એક વાર ફરીથી જાણાંવીએ છીએ
 કે હાલમાં જે કાંઈ વેહમો રાખેલા છે તે કાંઈ
 જ નહીં પણ ખોટાછે. એ વીસે હમારાં પુસ્તક
 ની આગમજ બીજાં ઘણાં એક પુસ્તકો બાહેર પડીઆંછે.
 કે જેની અસર ઘણીજ મજબુતાઈથી થાએલી જ-
 ણાંઈ છે. તેવીજ આશા હમો પણ હમારાં પુસ્તક વીસે
 રાખીશું. એ વીસે વધુ ખોલાશે! હમારાં બીજાં પુસ્તકમાં
 કરીશું. આએ પુસ્તક હમારાં પેહેલ વેહેલાજ અભીઆ
 સનુંછે, માંટે એ માંહેલી બાબદો કદાચ લુલી હશે. એ
 ટલા માંટેએ પુસ્તક વાંચીને જે કોઈ સાહેબો હમારી ભુલ
 સુધારશે, તેઓના હમો મોટો ઉપકાર માંનશું. અને
 હમારાં વાંચનારા મીતરો હમુને આસરો આપીને હેવા
 કાંમમાં ઉતેજન આપશે હેવી હમેર આસા રાખીએ
 છીએ, કે જેથી હમો હમારાં બીજા પુસ્તકો જલદીથી
 પરસીધ કરીને દયાલુ પ્રજાની સનમુંખ હાજર કરીશું.

૩* * * ૫*

સાંકળિયું

૧૬૬.

મોહોડાંમાંથી બલતું કાઢાડવાની રીત	૧
ખાતલીમાંથી જીત કાઢાડવાની રીત	૩
છાતી ઉપર પથ્થર ભાંજવાની રીત... ..	૪
ખાતલીમાં ધાંડું ગિતારવાની રીત.....	૫
કીમ્બું કરવાની રીત	૬
ખરફમાં બદુથી મુરંગ મુકવાની રીત.....	૮
ઝાકટરોને ડગવાને એક અચ્છી રીત	૯
પાણીમાં બળતું દેખાડવાની રીત	૧૦
માણસનું ભેજું ફેરવીને મેંટ બનાવવાની રીત....	૧૫
ધાંડાને નાંચ કરાવવાની રીત.....	૧૬
અંધારી રાતનાં જીવતાં જીવો દેખાડવાની રીત.	૧૭
ખાંડનીમાંથી બળતું કાઢાડવાની રીત.....	૧૮
હલધનું કંકું બનાવવાની રીત	૧૯
મુવેલા જીવજંતોને જીવતાં કરવાની રીત.....	૨૦
બાંદુકનો દારૂ અથવા ખાંડ બનાવવાની રીત...	૨૨
પક્ષીઓને મુઠ મારવાની હાથ ચાલાકી	૨૩
છાપરાં ઉપર દીવા દેખાડવાની રીત	૨૩
ગરમ ચાહેનાં ધ્યાણમાં ચમચીઓ ગેબ કરવાની રીત	૨૪
મુંગા માણસને ખોલાવવાની રીત.....	૨૬
આતસને હાથમાં લેવાની રીત.....	૨૭
ડીકાંડરમાં રૂપાનું ઝાડ બિગાડવાની રીત.....	૨૮
કાલનાં કોડયાંમાંથી દુધ કેમ ગેબ થાએ છે ?.....	૨૯

હાથમાંથી પાણી કાઢાડવાનો રીત.....	૩૧
ઝાડને મુંઠ મારવાનો રીત	૩૨
મુંઠ ઉતારવાની રીત, અથવા લીંબુમાંથી લોહી કાઢાડવું	૩૩
મુઝાકુરોમાં આતસ રાખવાની રીત.....	૩૪
ઝેર ઓકાવવાની રીત.....	૩૫
હજરત ભરનારાઓની ઠગાઇ !	૩૭
એકજ વાક્યનાં બે ભેદ થાય હોવા દાખલાઓ....	૪૧
વિગ્રમ ચિન્હો અને તેનો સમજણ.....	૪૨
તાવનાં તાવીજો.....	૪૨
આગલા વખતમાં તાપની દવાઈ શું હતી ?.....	૪૩
આતસની ગરમીથી કાગજ ઉપર તહરેવાર જાત નાં રંગથી લખાઈ આવતું જાદુઈ.....	૪૯
શંખીઆઈ જાદુ અને તેનાં ભેદ ભરેલા રમુજી દાખલાઓ.,.....	૫૧
સાત માણસોમાંથી વીતી કોણે પેહેડીએ તે પરખા વાનો રીત.....	૫૫
જાદુઈ સરવાલો, આગમચથી જવાબ કેહેવાનો રીત.	૫૮
જુત નથી ?—એક વીચીતર દેખાવનાં સવપનાંના અજાણ્ય જોવા હોવા !	૬૧
(ગાયણ) જાદુનાં ભરમ વીશે ખોલાશો	૯૩
ધણીજ ઝડપથી હીસાખ ગણવાનો રીત.....	૯૩
(ગજલ) એક જાદુગરની ભાળાઓને વિનંતી ...	૯૬

માંહાડાંમાંઠી બલતું કહાડવાની રીત.

વાંચનાંરાઓ તમે જો આએ દુનીઆમાં આતશ ખા નાંરાઓનો એલકાબ લેવાને ચાહતા હોવોતો, જલદીથી નીચે પ્રમાણે કરો. અને જોળા તથા અનસમનુ લોકોમાં તમાંરી વીધ્યાનો આએ અન્નએબ જેવો હૂંનર કરી બતાવશોતો; તેઓ તમુને ખરેખર આ તશ ખાનાંરા જનદુગર તરીકે જાણશે. અને તેઓ ત માંરીથી ઘણાંજ ખીહીશે, કારણકે તેઓ એવો વી ચાર લાવેચકે; જ્યારે આપણે એવા હાંકણાઓને છેડીએચ, ત્યારે તેઓ ગુસ્સે થાઇને આપણાં ઘરમાં અથવા મુપડાંમાં આગ સલગાવેછે. માંટે એવા જનદુગરો આપણી પાશે જે માંગે તે આપીએ તો તેમાં શાકંછે, એવીજ રીતે બીચારાઓ વેહેમી થાઇને આ જદીન સુધી દુનીઆમાં ખરેખર જનદુછે; એવું ની શયચે કરીને ઝેડાય. તે ઉપરથી કોઇવેળા દાવ ફાવ તે કટલાએક લોકો ઠગીને પોતાનું ગુજરાંન ચલાવેછે. વાસતે જેઓ આએ ચોપડી વાંચશે, તેઓને જનદુગરને નાંમે ચોલખાતાઓનું કાવતરું જલદીથી જણાઇ આવશે. માંટે બીજાઓને જાહેર કરીને તેઓને એવા વેહેમમાંથી બંચાવશોતો પરમેશ વરની તમારા ઉપર મેંહરબાની વધશે, કારણકે અંન જાંણ્યાં માંણસની ભુલ શુધારવી, એ એક મોટું

પુંણ કહેવાયછે. હવે તમે એક ઈંચ લાખી અને જ
 ડી સનની દારી લેવો; અને તે દારીને શુરાખાર
 નાં પાંણીમાં ઘોરી કહાડો, અને જ્યારે તે સુકાયે
 ત્યારે તેના એક છેડો સલગાવો; અને તેની ઉપર
 થોડોએક સણ વીતાલી લેવો, ત્યારપછી ફરીથી
 તેની ઉપર થોડીએક પાતલી શુતલી વીતાલીને એક
 ગોળ દડી બનાવો. હવે આએ દડીને તમારાં મોહો
 ડામાં મુકો, અને જલદીથી મોહોડું બંધ કરી લેવો;
 અને નાંક વાતે દમ લેવો તથા પેતમાંહેથી હવા બા
 હર કહાડો. એતલે તમારાં મોહોડાંમાંથી આતશ
 ની ચીંગારીઓ તથા ધુમાંડો પણ નીકલશે,
 પણ તમારાં મોહોડાંને કાંઈપણ ઇજા પોહાંચશે ન
 હી. પણ શંભાલજે, કે દમ લેતી વખતે મોહોડું ઉ
 ખાડવું નહી; કારણકે બાહરની હવાને લીધે ચીંગા
 રીઓ બહાર નીકલવાને બદલે ઊલટી રીતે પેતમાં જ
 એછે તેથી કોઈવાર તુંકશાંત થાઈ પડે, માંટે શંભા
 લથી કરવું. હવે તમારે જાણવું જે દરેક જનદુગરો
 એવીજ રીતે ભાળા લોકોને ડોકે. પણ તેઓ કોઈ
 વાર બીજીરીત કામે લગાડેછે, તે નીચે જણાવ્યે
 છીએ; એક જુનાં નાંલીએરની ચાતલી લેવી; અને
 જે પરમાણુ ૩ પીંજેછે, તેજ પરમાણુ તેના સાખાને
 છુતા પાડવા; અને પેહલાં પેલા સાખાને આતશથી
 સલગાવવા, અને તરતજ તેની ઉપર થોડોએક બી

જે શાંખો લપેતીને એક લોખંડનાં જેવડી મોટી દડી બનાવવી, ત્યારપછી મોહોડાંમાં ઘાલીને ખુબ જ સથી કુક મારવી; એટલે તરતજ મોહોડાંમાંથી ભયંકાર દેખાવતો ધુંમાંડો ચીંગારોઆ અને બલતાનાં ભબુકા નીકલશે. અગરજે વધારે બલતું થયાથી ત મારું મોહોડું ડાઝતું હોયતો; ઝડપથી ગાલની વચ્ચે દાબીને હોલવી નાંખવું. આએ દડીને મોહોડાંમાં છુમાવી રાખવી, અને થોડોજ વાર ખેલ કીધા પછી બાહાર કાઢી લેવી.

બાતલીમાંથી જીન કાઢાડવાની રીત.

વાંચનારાંઆ તમે કોઈવાર સાંભળ્યુંતો હશે? કે, કેટલાએક જીનને ઇઆને રાખશેને બાતલીમાં અથવા દાબદામાં કેંદ પકડીને, દરીઆમાં દાતેછે; અને જ્યારે તે દાબડો અઠવા બાતલી કોઈ માંણસનાં હાથમાં અથવાતો માંછીનો જલમાં નીકલી આવેછે: અને જ્યારે તે દાબડાનું અથવા બાતલીનું મોહોડું ઉગાડેછે, ત્યારે તેમાંથી એકાએક મોડું બલતાનું લડકું નીકલી આવેછે. ! એવી રીતનો અજાણ દેખાવ જોઈને બાપડાઓ ઘભરાઈ જાયેછે, તેથી પેલા દાબડાને અને પોતાનો બીજો શાંમન હોયેછે, તેને બોંય જીપર પડતો મુકીને જીવ લઈને ત્યાંથી નાંસી જાયછે! માટે તમે પણ એવો એક દાબડો રાખવાને

પુશી હોવાતા નીચે પ્રમાણે કરો. એક કાદવના વા
સાણમાં એક આંઉસ ફાસફોરસ મુકો. હવે ધીમે રહી
ને ફાસફોરસને સલગાવો, જેવું બલતું ઊઠે; તેવું
જ જલદીથી તેની ઉપર ઊંચે આંઉશ નાંધત્રોક આ
સીડ નામીને એક સરખી મેલવની કરો, અને તર
તજ એક બાતલીમાં ભરીને મજબુત પુચ્કમારો. હવે
જ્યારે તમે પુચ્ક ઉગાડશો ત્યારે તેમાંથી બલતાનું
ભડકું નીકલશે; પણ જ્યારે પુચ્ક પાછો ધાંકશો ત્યારે
બંધ પડશે, અને ઉપર કહ્યા પ્રમાણે જીંતને મલ
તાજ દેખાવ થાશે.

છાતી ઉપર પઠર ભાંજવાની રીત.

આએ અખતરો કરી જોશોતા દુનીઆમાં ત
માંરી બહાદુરીના કાંઈજ પાર રહેશે નહી. અને
વળી ભાળા લોકો તમુંને જાદુગર તરીકે જાણે, એ
માં કાંઈજ નવાઈ જેવું નથી?

રમવાનાં પથરનાં લખોતા લેવો, કે જેને ઇંચે
જીમાં મારખળ કહેછે; અથવા જેને ગુજરાતીમાં
કોઈવાર ખેદુળ કરીને પણ કહેછે; આએ લખોતાને
આપણે જમીન ઉપર અફાડશું તોપણ તે કદીબી
ભાગનાર નથી, એવીજ રીતે હજારો વખત પથર
ની જમીન ઉપર અફાડશું, તોપણ ભાગતા નથી.
અગરજો તમે આએ પથરનાં મગરખ થયેલા લખો

તાને એકજ ક્ષતકામાં ભાંજીને ભુકો કરવાને રાજ્ય
હોવો તો નીચે પ્રમાણે કરશો તો તમે જલદીથી
ફતેહ પામશો. આજે લખિતાને થોડોવારશુધી
સલફરીક આશીડમાં રાખી મુકો; અથવાતો ચુલામાં
નાંખીને, ખુબ હાલ એલ થવા દેવો. હવે જ્યારે
તે આતશનાં જેવો થાએ ત્યારે તેને ચુલામાંથી બા
હાર કહાડો. અને થંડાં પાણીમાં મુકો. હવે જો
આજે લખિતાને પથર ઉપર જોશથી ફેંકશો તો તે
ભાંગીને ભુકો થાશે. એવીજ રીતે એક મોટા પથર
ને તપાવીને ગરમ કરો; અને જ્યારે તે તાડાડો
પડે, ત્યારે એક માંજુસની છાતી ઉપર શેતરંજની
ગડી કરીને તેની ઉપર પેલો પથર મુકીને હથોડો
મારશો તો તે જલદીથી ભાંગીને ભુકો થાઈ જશે.

ખાતલીમાં ઇંડું ઉતારવાની રીત.

એક મરઘીનું ઇંડું લેવો, અને તેને એક પ્યા
લાંમાં મુકો. હવે તે ઇંડાંની ઉપર બે વાઈન ગલાશ
ભરીને જલદ શરકો નામો; અને એક વાઈન ગ
લાશ ભરીને એસીતીક આસીડ નામો. હવે તે ઇં
ડાંનું કોતલું જ્યાંશુધી નરમ પોપચા જેવું થાએ,
ત્યાં મુધી પ્યાલાંમાંજ રહેવા દેવું. અને જ્યારે તે ઇં
ડાંનું કોતલું નરમ થાએ, ત્યારે તમે આજે ઇંડાંને
એક શાંકડાં મોહોડાંની ખાતલીમાં ઉતારવા માંગશો

તો, તે ઘણી શહેલાઈથી થાઈ શકશે. હવે જ્યારે તે ઈંડું બાતલીમાં ઉતરે ત્યારે તેની ઉપર થંડું પાણી નાંમશોતો તરતજ તેનું કોતલું બંધાઈ જશે; અને ઈંડું પોતાની આગલી હાલતમાં આવીને જેવું હતું તેવું જ દેખાશે. હવે જ્યારે કોઈ બાતલીમાં આખું ઈંડું જશે, ત્યારે તેને ઘણુંજ અજાણજાણે લાગશે; અને તે પોતાના મનમાં એવો વીચાર લાવશે કે, જાદુના ઇલિમથી ઉતાર્યું હશે ! કારણકે જાદુ વગર શાંકડાં મોહોડાની બાતલીમાં આખું ઈંડું ઉતરેજ ન હી. ખરેખર આજે એક એવોજ અખતરોછે, કે જે જાદુનાં નાંમને વધારે જેબ આપેછે !

કીંમીયું કરવાની રીત.

વાંચનારાંઓ જે કોઈ જાદુ કરેછે, તેને આપણા લોકો જાદુગર કહેછે; તેજ પ્રમાણે જે માણસ શોનું-તથા રૂપ અને એ વીજેરે બીજી કુદરતી ધાતુઓ ઉત્પન્ન કરેછે, તેને કીમીઆગરને નાંમે આજાણેછે. પણ વાંચનારાંઓ આજે વાતતો રસાયેન જાણનારાંઓએ શાખેત કરી આપીચકે; સઘલી વનસપતીઓ માંથી ધાતુ મલી આવેછે. પણ તેને ઉપજવવાને એટલીતો મહેનત અને ખર્ચ થાયેચ કે તેઓએ પોતાની મેલેજ અને બનાવવાના ખ્યાલ છોડી દીધા હશે; કારણકે જ્યારે તેઓ એવાં કામમાં કૃતેહ પામતે

તો કોઈ પણ તેઓને પ્રુછતે નહીં. અને તેખી
 ખીજ ખુદરતી ધાતુના જેવુંજ ગણાતે. આગલા
 વખતનાં કીમીઆગરો પોતાનું ગુજરાન ચલાવવાને
 લીધે શોનું અને રૂપું બનાવવાની શોધમાં હંમેશાં
 ફરતા હતા. તોપણ તેઓએ કદાચ શોધીખી કાઢા
 હયું હશે ! પણ જ્યારે તેઓને એમાં કાંઈપણ
 ફાયદો નહીં જણાયો હશે, ત્યારેજ તેઓએ એને
 બનાવવાનો ખ્યાલ છોડી દીધો હશે. જ્યારે એક
 તોલો ચાંડી અને રૂપું બનાવવાને તેઓને બે રૂપી
 આનો ખરચ અને વળી તે ઉપરાંત ખીજ ધાણીએક
 મેહેનત પડેચ, ત્યારે હવે આપણેજ વીચાર કરી
 એ જે તેઓને એમાંથી શું ફાયદો મલે. ? તેજ
 પરમાને ખુદરતી રૂપું બજારમાં એક રૂપીએ તોલો
 મલે, ત્યારે તેઓએ મેહેનત કરીને અને વધારે
 રૂપીઆ ખરચીને બનાવેલાં રૂપાંનો શું ઉપયોગ થાયે ?
 અને તેમાંથી તેઓને શું દહાડો વલે ? હવે તમા
 રે જાણવું જોઈએકે કોઈવાર માણશે પોતાની દુરબ
 બ શક્તીથી ખુદરતની ખરાખરી કરી શકશે, અને
 તેમાં કાંઈપણ અજાએબ જેવું નથી, હવે વાંચનારા
 આ તમો પણ એક કીમીઆગર થવાને ઈચ્છતા હો
 વાતા ? જલદીથી થોડોએક નઈતરેત આફ શીલવર
 લેવો, અથવાતો નાંઈત્રીક આસીડમાં થોડાંએક ચાં
 દીનાં પતરાને પીઘલાવો. હવે એક લોહોડાના વા
 સણમા થોડોએક જીવતો પારો નાંખીને આતશની

ભઠી ઉપર તે વાસણ મુકે. અને તેમાં છુપી રીતે
પેલું આસીદમાં પીઘલાવેલું રૂપ નાખે. એટલે થો
ડાવારમાં આતશની ગરમીને લીધે પારો અને આ
સીડ ઉડી જાય; અને પેલા વાસણમાં માંતર રૂપાના
લાઠો રહી જાય છે કે જે ખરેખર રૂપ છે, એવી રી-
તના દેખાવ જોઈને ભાળા લોકો તમને કીમીઆંગર
ર તરીકે જાણશે. અને તમને કાંલાવાલા કરીને કેશે
જે એવી રીતના ઈલમ હમને શીખવશે તો, થોડાએ
કે રૂપીઆ આપશું. એવીજ રીતે કેટલાએક ડગારાઓ
ખરેખર સાનું ઉત્પન્ન કરે છે, અને બીચારા ભાળા
લોકોને વેલેમમાં નાખે છે. અને જગ્યારે તેઓ તે
મને ખરેખર સાનું બનાવતા જુવે છે ત્યારે; તેઓ
લલચાઈને પેલા ડગારાઓને કેટલાએક રૂપીઆ
આપે છે, અને તેઓની પાસેથી એવી રીતના ઈલમ
શીખવાને ચાહે છે, પણ પાછલથી પેલા લુચા ડગા-
રાઓ રૂપીઆ લઈને નાંહસી જાય છે; ત્યારે બાપ
હા ભોલાઓ રડતાજ રહી જાય છે.

આઈસમાં મુરંગ મુકવાની રીત.

જે એક ખરફના મોઠા ધગલા ઉપર એક કટકો
પોતાસીયંમનો મુકેશોતો, તરતજ મોઠો ધડકો થાયે,
અને ખરફ પથરની મીશાલે ફાતીને કકડા થાઈ જ
શે. ખરફના પાહડને ભાઈને ભુકો કરવાને આ-

એ એક સેહલી રીત છે. અગરજે પોતાસીયમને બદલે
એક કતકો ફાસફોરસને મુંકશોતો, તેપણ એવીજ
રીતે ધડાકો કરીને ઊડી જાશે. કે જેથી બરફનાં
કકડામાં એક મોટું આંધરું પડીને બરફનો પોતાની
મેલેજ ચુરો થાય જાશે.

ડાક્ટરોને ઠગવાને એક અઘી રીત.

વાંચનારાઓ આએ રીતની તાલમેળ કોઈ વેળાએ
લશકરના શીપાઈઓ કરેછે; અથવાતો કોઈવાર નીશા
ળનાં રમતીઆલ અને આળશુ છોકરાઓ ઘરમા બે
શી રહેવાને કાળે કરેછે. તેજ પ્રમાને શીઆણાં
વાંચનાર તમે કદીપણ કરતાંનાં. જે લોકો આજા
રીપણાંનું બાંહાંનું કાડીને ડાક્ટરને ઠગેછે, તેઓ
નીચે પરમાંણુ કરેછે. ડાક્ટરની આગલ જવા આ
ગમચથીજ તેઓ પોતાની જીભ ઉપર ચાક ઘસડેછે;
અને પોતાના મોહોડાંમાં એક ઘનોજ જીનો કટકો
બકરાંની અથવાતો ગાયેની કલેજનો રાખી મુંકીને
ચાવીઆ કરેછે. અને ડાક્ટર આગલ લાલ રંગની
થુક નાંખેછે. અને પોતાનાં જમણાં હાથનાં ધુટન
અથવા કોપરીઆંને જોસથી ભીત અથવા દેવાલ ઉ
પર અડાડેછે. એવીરીતે કર્યાથી તેઓની નાંડ ધ
ણીજ ઝડપથી દાડેછે, જખાંનો રંગ સફેદ દેખાયછે,
અને ગોથા છાતી ઉપરથી લોહી ઓકેછે! એવી વ

ખતે તેઓ પોતાના ચેહેરો કુંમલાવી નાંખેછે; તથા ઘોંગને વાસતે તેઓ હાય અને અફશાસ કરેછે. કે જેથી હાકતર તેઓને વીસે હેવું મત આપેછે કે, એ માંણસ ઘણાજ વીકનેશ થાયલોછે, માટે એને સારો ખોરાક આપવો જોઈએ. ત્યારપછી પેલા ઘો ગીઓ દવાઈ ઢાલી નાંખેછે. અને ઊમદા ખોરાક બેસોને ખાયછે.

પાંણીમાં બલતું ડેખાડવાની રીત

એક ગલાસ ભરીને પાંણી લેવો, અને તેમાં એક નાંખો કટકો કપુરનો મુકો; હવે આએ કપુરને સલ ગાવસોતો તે ઘણાજ વાર સુધી પાંણી ઉપર બલી આ કરશે. અને તેમાંથી સફેદ રંગનો શુદ્ધ ધું માડો નીકલશે. એવીજ રીતે કોઈને કુંવામાં અથવા તલાવમાં અને નદીઓમાં બલતાં ડેખાડવાને ઇછતા હોવોતો; પાંણીમાં નીચલી દવાઈઓ નાંખી ને સલગાવસોતો, ખરેખર તેઓ ભુત તથા પરીઆં અને બીજી દેવીઓના બલતા હશે હેવું સમજશે ! કપુર તથા તરપીનતનનું તેલ તથા સલક્યુરીક એસીદ અથવા (ગંધકનું તેલ) કેરોશન આએલ અને એવી જ બીજી ઘણીએક જાતની સલગી ઉઠે એવી દવાઈઓ નાંખીને સલગાવસોતો, તેજો ઉપર બલતાંના ઝોટા ભડકાં દેખાશે. એવીજરીતે કુટલાએક ઠગા

રાઓ વેહેમી લોકોને વેહેમમાં નાંખીને ડગેછે, તેના એક ઘણાજ રમુંછ દાખલો નીચે આપેલોછે; તે ઊપરથી વાંચનાંરની પકી ખાતરી થાસે, એવી આશા રાખીએ છીએ. દખ્ખણ પ્રાંત માંહે આવેલા નગર શહેરમાં એક ઘનોજ તાંવંગર વેપારી રહેતો હતો, પત્ન તેને એકજ પુરો છોકરો હતો અને તેની ઉમર માંતરે બાર વરસની હતી, પણતે ઘનોજ હુશુયાર અને દર રોજ નીશાળમાં જતો હતો. હવે એક દહાડે એવું બન્યુંજે એણે પોતાનો પાઠ કીધો નહો, તેથી એનાં મેહેતાજીએ એને મારીઓ. હવે જ્યારે નીશાળ છુટી, ત્યારે પેલો છોકરો પોતાને ઘર ગયો નહી, પણ ત્યાર્થી એ ત્રન ગાઊં દુર જઈને રમવા લાગો; અને પાછુ ઘર આવવાને મન કીધુંજ નહી. હવે પેલા છોકરાના માંબાપે એવું ધાર્યુંજે મેહેતાજીએ નીશાળમાં રાખ્યો હસે. અને વળી મેહેતાજીએ પણ એવાંજ વીચાર કીધોજે જાંએ ન સહવારે મારેલોછે. તેથીએ છોકરો ઘરમાંજ રહ્યો હસે, એવીજ રીતે તેની કાંઈએ સોહાધ કીધી નહી, જ્યારે પેલો છોકરો રાતને વખતે પણ પોતાનાં ઘરમાં આઓ નહી, ત્યારથીજ તેનાં માંબાપે તેનો ઘણીબી શોધ કરાવી, પણતે સઘલી શકત મઠ અને છોકરો કાંઈ જઠ્યો નહી, તેથી બીજે દહાડે પણ ઘણીજુ શોધ કીધી, પણ કાંઈજ વળ્યું નહી, એવીજ રીતે ફસખાર દહાડા નીકલ્યો

ગયા, અને દરરોજ તેઓની શોધ નકામી થતી. ઇ, દરરોજ તેઓ રાતના વખતે પણ સોહોધ કરવા લાગ્યા પણ કાંઈજ વળ્યું નહીં. તથી સેવટે તેઓએ એવું જાહેર કર્યું જે, જેકોઈ હુમારા છોકરાને શોહોધી લાવશે તેને દોહડશો રૂપીઆનું ઇ નાંમ આપયામાં આવશે- આએ વખતે ઘણાં લોકો તે છોકરાની શોહોધ કરવાને મંડ્યાં. પણ કોઈના હાથમાં તેનો પતો લાગો નહીં, તથી તેઓએ સરકારમાં જાહેર કીધું, અને થાલો ફેરવી; કે જે વખતે પેલો છોકરો એક મોહોલામાં ફરતો હતો અને થાલીપણુ એજ મોહોલામાં ફરતી હતી; કે જે વખતે ઘણા લોકની ભીડ થઈ રહી હતી, આએ જોઈને પેલો છોકરો પણ તે લોકોની ભીડમાં આવો લાગો. અને ત્યાં ઉભો રહીને બધું સાંભળી લીધું તથી તેણે જાણ્યુંકે આએતો માં રેજ વીસેછે, માંતે હવેડી મને કોઈબી આલખીને પકડશે તથી પેલો છોકરો ઘભરાઈને ત્યાંથી જતો રહ્યો, પણ કોઈએ આલખ્યો નહીં, હવે પેલા છોકરાએ તો જઈને એક કુવામાં પડીને આપઘાત કીધો; તે કોઈનાં જાણ્યાંમાં આવ્યું નહીં. હવે છુઆરે તેનાં માંમાપે જોયું કે આટલી બધી મેહેનત કરતાં પણ કાંઈ પતો લાગતો નથી, ત્યારે તેઓ એવું સમજવા લાગા કે, એ છોકરો કેટલો બીજે ગાંમ નાહાસી ગયો હશે; અથવા તો કુવામાં કે તલાવ

રમાં દુખી મુંવો હશે. જેથી તેઓએ પોતાનાં છોકરા
ને જીવતા જોવાની આશા છોડી; અને રડવા કુત
વા લાગ્યા. આએ રીતનો દેખાવ જોયાથી સર્વને
ઘણું જ લાગી આવ્યું, અને બધા મોહોલામાં કમક
માટ ઊપજે એવો દેખાવ કરવા લાગ્યાં. એટલામાં
આએ તકનો લાભ જોઈને ત્યાં એક ઠગારો પ્રાંહમન
આવી લાગ્યો; અને બધાં લોકોને પુછ્યું કે, બાઈઓ
તમે આટલી બધી ગરબડ સાંને વાસતે કરોય ?
ત્યારે તેમાંથી એક બાઈડી બોલી ઉઠી ને, એક બાઈ
નો છોકરો આજે કેટલાક દહાડાનો ખોવાઈ ગયોય;
તે હજુર સુધી મલતો નથી. અને તેની માં રડેછે
મારો છોકરો કોણ જાણે મરી ગયો હશે કે જીવતા
હશે, તેની મને ધાસતી લાગે છે. આએ વાત સાંભલીને
પેલો લુચો પ્રાંહમન પેલા છોકરાની માં આગલ ગયો,
અને કહેવા લાગ્યો તમે રડોછો શું કામ? આપણા
મોહોલામાં એક કુવો છે તે કુવામાં પરીઆં અને મા
તાઓ ફરેછે, તેની આગલ આપણે લોખાંન કરશુતો
આપણે જેબી કાંઈ પુછુશું તેનો જવાબ મલશે! માંટે આ
પણું સગન જોઈએ! અગરજે તમારો છોકરો જીવ
તો હશેતો કુવામાં બલતું દેખાશે! અને જો કદાચ મરી
ગયો હશે તો કાંઈ જ નહીં દેખાશે! આએ વાત બ
ધાએ કબુલ કીધી. હવે આએ વખતે સુરજ અસ્ત
પામેલો હતો, અને દીવાની વેળા થઈ હતી; જેહી
પેલા લુચાને પોતાનાં કાંમમાં વધારે સારી તક મ

લી હતી. સાંજને વખતે પેલો ઠગારો માંણસ અને બીજાં ઘણાં લોકો પેલા કુવામાં બલતાનાં સગન જોવાને સાથે મલ્યાં હતાં. આજે વખતે પેલાજે કુવાના ચારે વરા ઘોઘને ઉપર ચોક પુરીઆ, અને કુવાનાં વરાની ચારે બાજુએ કુલનાં હારડા બાંધીઆ, અને કુકાનાં તોલાં કીધાં, અને થોડી એક સાકર નાખી. અને કહ્યું જે કુવાનો ચાહુરે બાજુએ ઉંચી સારી બાંધીને પઢડો કરવો જોઈએ. કારણ કે કોઈ ખરાબ માંણસની નજર લોબાંન કરતાં પડે તો પછી સગન ખરાબર મલે નહીં ! ! એમ કહીને પરડો બાંધાવ્યો અને એક વાંસણમાં થોડોએક આતસ અને મુંડી માં લોબાંન લઈને પોતે એકલોજ પેલા પરદામાં ભરાયો. અને પોતાની પાસે છુપાવી રાખેલું સલફરીક આસીડ અને તરપીનતાંન તેલ હતું; તે કુવામાં રેડ્યું; અને પેલા આતસમાંથી એક દીવાસલી છુપી રીતે સલગાવીને કુવામાં નાંખી, એટલે તરતજ કુવામાં બલતું સળગી ઉઠ્યું. હવે પેલાજે વેહિમ આપવા સારું આતસ ઉપર લોબાંન ભભરાવીને ધુમાંડો કીધો. અને તાલી અફાડીને મોહટે શાદ જોઈયો જે; માતા માંજે ! હમારા સવાલનેા જવાબ આપો ! નહીં તો હમુને સગન દેખાડો ! એટલું જોલીને પરદામાંથી બાહાર આવીને કહ્યું જે, જેને સગન જોવા હોએતા જોવા ! જેથી દરેકજણે કુવા ઉપર ચહડી ને જોવા લાગાં; અને કુવામાંનું બલતું જોઈને ખુ

શી થયાં ! પછી પેલા છોકરાની માંએ પેલા ડગા રાને ઘણાંએક રૂપીઆ આપીયા તે લઇને ખુશી થતા ચાલી ગયો. પણ અફસોસ કે બીજે દહાડે સહ વારનાં પોહારમાં પેલા છોકરાનું મુઠ્ઠુ એક કુવા માં શરવેને તરતું જણાયું.

માંણસનું ભેજું પ્રેરવીને મેંટ બનાવવાની રીત.

* વાંચનારાઓ અગરજ્ઞે એક સારી તંદરોસતી વાલાં માણસને, એક લાંબા કોચ ઉપર ચતો સુવા હીને, તેને જે મીસાળે એક મુરદાંને કાઠી સાથે સી કરીને બાંધેછે તેજ પરમાંણે સીકરીને મજબુત બાંધી લીધો હોય, અને તે એવી રીતે કે તેનાંથી જરાપ ણ હીલાઇ નહીં શકાએ. એવી રીતે પગથી તે માં થાં સુધી બાંધોકે, જે પરમાંણે ગુલીવરને લીલીપ તનાં વેહેંતીઆંએ બાંધ્યો હતો તેજ પરમાંણે બાં

* વાંચનારાઓ આએ અપ્પતરો અજમાવવાને વાસતે નથી, પણ એ ઉપરથી એવું સામેત થાએચકે, કેટલાએક અનસમજી માંણસો પોતાનાં પગનાં તળોઆં માં ગીતી ધાલેછે, અથવાતો ધણો વાર શુધી હાથ ફેરવીને પસવારાઆ કરેછે. પણ તેઓ એટલું નથી સમજતાં કે, એમ કીધાથી આપણાં સરીરની ઈદરોઓ બગડેછે. અને પાછલથી તેઓને એમ કીધાથી ખરાબ પરીણાંમ નીપજેલું જણાઇ આવેછે, તોપણ તેઓની સમજણમાં આવતું નથી.

ધીને, પછી તેનાં પગનાં તલીયાં ઉપર આસરે એક દળન કુદડિનો જથો લઇને ફરવીઆ કરો, અથવા ગીલી ઘાલો. એવીજ રીતે પા અથવા અરધા કલાક સુધી કરશોતો તરતજ પેલાં માણસનાં પગનાં તલીઆંની નેંસ ફરવા માંડશે, અને થોડાજ વારમાં ભેજાંની પણ નેંસ ફરશે કે જેથી પેલું માણસ તરતજ દીવાંતુ બની જશે.

ઇંડાંને નાચ કરાવવાની રીતઃ

વાંચનારાંઓ હાથઆળાકીનાં અખતરા કરતી વેળાએ હુસયારી અને ઝડપ, એ બેઉ ચીજોને કાંમે લગાડવી પડેછે. માંટે તમેબી તમારી હુસયારી અને ઝડપ આગળે અખતરામાં કાંમે લગાડશોતો ઝડપથી તમને કોઈ ભોળા લોકો જાદુગર તરીકે ગનવામાં ચુકશે નહીં. હવે તમે એક ઇંડું લેવો, અને તેને એક ઘણુંજ ખારીક વેહ પાડો, અને તે ઇંડાંમાંથી સપેતી અને દાળ ચુસી લેવો, અને ઇંડાંના કોટલાંને આખુંજ રહેવા દેવો. હવે તે ઇંડાનાં કોટલામાં થોડો એક જીવતો પારો ભરો, અને પછી ઉપરથી જીનો વેહ પાડેલોછે તેને બંધકરી લેવો, અને તે ઇંડાંને તમારી પાસે છુપાવી રાખો. અને પછી કોઈ બીજા આદમીને કહોકે હું ઇંડાંને નાંચ કરાવું છું ! તમારે જોવાની ખુસી હોયોતો તમારે હાથે એક ઇંડું

લાવી આપે, પછી હું મારી જદુઇથી એ ઇંડાંને ન ચાવીશ, હવે જ્યારે તમને ઇંડું લાવી આપે, તેજ વખતે તેને તમારી પાશે છુપાવી રાખો, અને ઝડ પથી એ ઇંડાંને બદલી નાંખીને પારાથી ભરેલું ઇંડું હોએ, તેને તડકાં વાલી જગો ઉપર મુકો, એટલે તે ઇંડું ઉછલીને કુડવા માંડશે, જો એવોજ રીતે શુક્રાં લીંબુમાં અથવા ઇંડાંનાં ફોતલાંમાં વધારે પારો ભરીને તડકાંમાં મુકશે તો, તે એકદમ આકાશમાં ઊડી જશે !

અંધારી રાતનાં જીવંતો લુપ્ત દેખાડવાની રીત.

એક માણસને આખે દીલે ઘણાજ તાઈત દરેશ પેહેડાવો, અથવાં તો તેને ખોલે શરીરે ઉભો રાખો. હવે તેનાં આખાં શરીર ઉગર (લીકવીડ ફાસફોરસ) તથા (ફાસફોરઝેડ ઇથર) તથા (સલ્ફ્યુરીકઇથર) લગાડો; હવે તે માણસને એક અંધારા ઓરડામાં ઉભો રાખો. એટલે તેનાં આખાં શરીરે બળતાંનાં ભડકાં દેખાશે ! પણ જો તેને અજવાળાંમાં ઊભો રાખશે તો કાંઈજ દેખાશે નહીં, પણ ફરીથી અંધારામાં જશે તેમ તેમ વધારે મોહોટાં બલતાં દેખાશે ! પણ તેનાં શરીરને કાંઈપણ ઇજા પોહોચશે નહીં. આખે માણસને દોડાવ્યા કરશે તો ખરેખર એક

જીવતા ભુતનાં જોવોજ દેખાશે !! અગર જો ગમતને
વાશતે રાતને વખતે દીવા આગળ કોઈ માંણસનાં
કપડાં ઉપર, ઉપર લખેલી કોઈબી દવાઈ છાંતશોતો
અજવાળાંમાં કાંઈજ દેખાશે નહીં; પણ જોવા અંધા
રી જગો ઉપર જશે તેવોજ ઘભરાઈને ધ્રુમ પાડશે !
કે કોઈ આવોરે ! મનેતો ભુત બાળી નાંખેય ! અને
ચોતાનાં દીલમાંથી કપડાં પણ ફાડી નાંખશે; અને
જેમ જેમ કપડાંને ચોલશે તેમ તેમ વધારે બલતાંનાં
ભડકાં દેખાશે. આંખે વખતે એક જોવા લાયક
તમાશો થાઈ પડશે !!

ખાંડનીમાંથી બલતું કાઢાડવાની રીત.

આસરે એક ગ્રેન ભાર ગંધકનાં ફુલ લેઓ. અને
એ ગ્રેન ભાર કુતોરેત આફ પોતાશ લેવો. અને એ
ખેઉ ચીજને શાથે મેલવીને એક ખાંડનીમાં નાંખો.
અને પછી કોઈ પારકા આદમીને ફરમાંવો જે આંખે
ખાંડનીમા મોડાનાં ગાંગરા છે તે છુંડો. જોવા તે
બીચારો એક બતાનો ભડકો મારશે, તેવોજ ખાંડની
માંથી એજગબો રીતે મોટો ઘડકો નીકલશે ! અને
વળી બલતાંનું ભડકું પણ નીકલશે ! આંખે દેખાવ
જેઘને પેલો છુંડનારો આદમી બીહીને નાહાસી
જશે ! અને તમુંને ઘણીજ ગમત મલશે. જેમ
જેમ વધારે જોશથી છુંડશે તેમ તેમ તેમાંથી વધારે

મેદોટા અવાજે અને બલતાનાં બહાં નીકલશે,
અને જોવા લાયક દેખાવ થાઈ પડશે.

હલધનું કુંકું બનાવવાની રીતઃ

વાંચનારાઓ તમારા હાથમાં થોડીક દરેલી હલદ લેવો, અને પછી કોઈને બતાવો કે, આએ હલદને હું મારી જાદુથી કુંકું બનાવું છું. હવે તમે જો આએ હલદમાં એક જીની કરચ વાસીંગ શોડાની અથવા તો ચુંનાની નાંખશો તો કાંઈપણ રંગ બદલાયેલો જણાશે નહીં; પણ જો એની ઉપર થોડુંક પાણી નાંખીને હલદને ચોલશો તો, એ તરણદે ચીજોની મેલવની થશે, અને હલદરનો રંગ કુંકાના જેવો જ થશે. કે જેનો રંગ કુંકુંને મલતોજ રાતા રંગનો દેખાશે; પણ જ્યારે સુકાશે ત્યારે તેનો રંગ પીળો દેખાશે અગરજો કોઈ વેળાએ કુંકું નહીં મલે તો આએ નીચલી રીત પરમાંણે બનાવવું. થોડી એક હલદ લેજો, અને તેમાં દલમાં નાંખવાનો થોડો એક ખારો અથવા સંચોજો નાંખો, અને તેમાં લીંબુનો રસ નાંખો, અને એક સરખી મેલવની કરો. એટલે ઘણો જ રાતા રંગ થાશે, પણ જ્યારે સુકાશે ત્યારે તેનું ખરેખરું કુંકું બની રહેશે.

એવો જ રીત કેટલાક પ્રાંદુમણો હરધનું કુંકું બનાવીને ભોળા લોકોને ડગેછે. અને તેઓને એવું

સમજાવેછે; કે; માતા માંએનાં પરતાપથી હુએ કરી
એ છીએ ! આએ રીત તેએનાં કોઈ વેલાએ ચારી
પકડવાની ઠગાઈમાં ઉપયોગી થાઈ પડેછે. જ્યારે
કોઈ પૈસાદારનાં ઘરમાં ઘણા માણુશોમાથી ચારી
થાયછે, અને ચાર પકડાતો નથી, ત્યારે તેએા વહે
મી થાઈને એવા શીદધ ખાંહમણા આગલ ચારી
પરખાવવા જાયછે આએ વખતે પેલો ખાંહમણુ ઘર
નાં બધાં માણુસોને પોતાની આગલ ખોલાવેછે,
અને ત્યાર પછી થોડાએક ચોખા લઈને મતરેછે,
અને હલદમાં ભેલીને બધાંને ખવરાવીને થુક નખા
વેછે. અને જેનાં મોહોડાંમાંથી લાલ રંગની થુક
નીકલેછે, તેનેજ ખરો ચાર ઠડવેછે ! જ્યારે તે
ચોખા ખવડાવેછે તેજ વખતે જેની ઉપર તેને શક
આવતો હોય, તેને છુપી રીતે હલદમાં ચુનો અથ
વા વોસીંગ શોડા ભેલીને ખવાડેછે. અને બીજાએ
ને અમથીજ હલદ આપેછે તેથી તેએાનાં મોહોડાં
માથી રાતા રંગનો થુક નથી નીકલતી. પણ કોઈ
વાર ખરા ચારો છટકી જાયછે, અને બાપડા બીજા
એાને નકાંમાં ફસાવી મારેછે ! !

મુવેલાં જીવજંતોને જીવતાં કરવાની રીત.

જે જગો ઉપર ઘણીજ માંખીએ ઉડતી હોય, તે
જગોએ જાઈને ઉભા રહો; અને ત્યાંથી જીવતી

માંખીઓ પકડીને મારી નાંખ્યા. પણ તેનાં શરીરને ઘાણુંજ દાખીને કચડી નાંખતા નાં; પણ ધીમે રહીને ઝેડ હાથની હથેલી વચ્ચે દાખીને તેને તદ્દન મારી નાંખ્યા. હવે આંખે મુવેલી માંખને તમારા હાથમાં લેવો, અને કોઈને દેખાડો કે આંખે માંખીઓ મુવેલીછે કે જીવતી છે ? અલખતાં દરેકજાણુ કહેશેકે મુવેલીછે ! ત્યારે તમે એવું કહોકે આંખે મુવેલી માંખાને હમે જીવતી કરી આપીએચ ! આંખે વાત સાંભળીને તેઓ તમુંને હસો કહાડશે ; અને કહેશેજે મુવેલી માંખીઓ તે કાંઈ જીવતી થાતી હશે ? હવે તમે જો આંખે મુવેલી માંખાને જીવતી કરવાને આહાતા હોવોતો ; જલદીથી પેલી માંખાને એક જગાએ મુકો ; અને તેની ઉપર થોડીક ચુહુલામાંથી રાખ લાવીને નાંખો, અને નહીંતોકે થોડીએક તડકાંમાંથી ધુલ અને મતોડું લાવીને નાંખો, અને આસરે એક મુંડી ભરી નાંખીને તેની ઘગલી કરો. ત્યારપછી આસરે દસ મીનીટ અથવા પાકલાક સુધી ઉભા રહો. હવે જ્યારે પાકલાક પછી પેલી મતોડાંની ઘગલી કાઢી નાંખીને જશે તો પેલી માંખીઓ જીવતી થાઈને ઉડીજશે ! વાંચનારાઓ હવે તમુંને એક બીજી રીત કહીએ છીએ ; થોડીએક જીવતી માંખાને, અથવાતો હરેક જીવતાં જીવજંતાને પકડીને તેને જીવતાંને જીવતાંજ પાણીમાં નાંખો, અને તે પાણીમાં દુબીને મરણ પામે, તાંહાં

સુધી ઉભા રહો. હવે તેને બાહાર કાઢાડીને જો ઉપરની પેઠેજ રાખ અને મતોડાંની ધગલી તળે પા કલાકસુધી રાખશો તો ઉપરનો પેઠેજ તે માંખી આ પાછી જીવતી થાઇને ઉડી જશે. અને બીજાં જોનારાં લોકોને ઘણુંજ અજાણ્ય જેવું લાગશે! ખરેખર આજે એક એવો અખત્રોછેકે, જાદુનાં નામને વધારે જેબ આપેછે. સમુદરમાં પડીને મરી ગયેલાં આદમીઓને સજીવન કરવાનાં જુદાજ ઉપાયે છે, જે વીશે હુમારાં બીજાં પુશતકમાં દાખલા સહીત સમજાણ આપવામાં આવશે.

મંદુકનો દાડ અથવા બાડત બનાવવાની રીત*

એક ભાગ ગંધકનો લેવો, અને એક ભાગ કોયલાનો લેવો, તથા પાંચ ભાગ સુરોખાર લેવો; એટલે એક રતલ ગંધક લેવી, અને એક રતલ કોયલો લેવો તથા પાંચ રતલ સુરોખાર લેવો. હવે એ ત્રણડે ચીજોને જુદી જુદી વાતીને બારીક ભુંકી કરવી, અને પછી શાયે મેલવી દેવી; ત્યારપછી તડકાંમાં મુકીને ઘણા દહાડા સુધી સુકવવી. અને સુકાયા પછી એ તૈયાર થયેલાં બાડતને વાપડવાનાં કાંમમાં લાવવો; કારણકે પેહેલી જ્યારે મેલવની કરીએ છીએ, ત્યારે તે ભુકીઓ સુરોખારને લીધે હંમેશાં પસરેલી માલમ પડેછે. માંટે સુકવીયા વગર વાપડવો નહીં.

પખશીઓને મુંઠ મારવાની હાથચાળાકી.

એક ત્રાંખાંની મોટી થાળી અથવા કથરોટ લેવો, અને તેને અરધી તાહાડાં પાણીથી ભરો. હવે તેની અંદર એક મીનખતીનેા કકડો સલગાવીને મુંકો, અને તે દીવાની ઉપર એક મોટું વાંસણુ અથવા તપીલું ધાંકો; એટલે તેમાંના દીવા થોડા વારમાં ગુલ થાઇ જશે. અગરજો તમે આએ તપીલાંની અંદર, એક પોપત, અથવા ચકલી, તથા કપ્પતર અને એવાંજ બીજાં પક્ષીઓને મુંકશેા તો, તે થોડાજ વારમાં ગુંગલાઇને મરણ પામશે; કારણકે તેની અંદરનો સઘલો ઓકશીજન ગ્યાસ બળી ગ થાય. અને તેમાં માતર નૈત્રોજન ગાશ રહેલોછે; તેથી જરાપણુ દંભ લેવાઇ શકાતો નથી; માટે એ જ કારણથી ગુંગલાઈ મરેછે.

છાપરાં ઉપર દીવા દેખાડવાની રીતઃ

વાંચનાંરંઓ એક મચુકરી લેવો, અને તેમાં થોડોએક સલકૂચુરી ઇથર, અથવા ફાસફોરઝેડ ઇથર, તથા લીકવીડ ફાસફોરશ, અથવાતો કોપરેલને ગરમ કરીને તેમાં એક કકડો ફાસફોરશનો નાંખીને પીગલાવવો અને પછી તે નાંખો. હવે આએ પચુકરીને તમારી પાસે છુપાવી રાખો, અને કોઈને કહોકે હું મારી જાદુથી આએ ઝાડ ઉપર અ

થવાતો છપરાં ઉપર દીવા સલગાવું છું. માટે જો તમારી આંખ વીચીને ઉભા રહો, કારણકે તમારે જોવાએ નહીં. હવે છુઆરે તે માણસ આંખ વીઝેટલા વારમાં તમે પેલી પચુકરી ઝાડ અથવા છપરાં ઉપર મારો, અને પછી દેખડાવો કે જીવો મારી જાહેનો ખેલ ! આએ રીતનો દેખાવ જોયાથી પેલો માણસ ઘણોજ અજાણ્ય થાશે; અને તમને જાણીતો જાણશે.

ગરમ ચાહેનાં પ્યાલામાં ચમચીઓ ગળ કરવાની રીત*

એક લોહોડાંનાં વાસણમાં અથવા મુસમાં આંડ આંડેસ બીસમક, અને એ આંડેસ શીશું, તથા ત્રન આંડેસ કદલાઈ અને એ આંડેસ મરકચુરી નાં ખો, અને તેને ગાળીને એક રસ બનાવો. એટલે એ ચાહેરે ચીજો શાયે મલી જાહેને, એક જાતની ધાતુ ઉતપણ થાશે. હવે આએ ધાતુની તમે નાંહની નાંહની ચમચીઓ બનાવો. પછી એક પ્યાલામાં ગરમ ચાહેધનીજ ખડખડતી નાંમે અને તેમાં થોડાક સાકરનાં ગાંગરા નાંખો, હવે આએ ચમચી અને પ્યાલું એક અનજાણ્યાં અને પારકા શખ્શનાં હાથમાં આપો, અને કહોકે મેહેરખાંની કરી આતલી સાકર ચાહેમાં દાવી આપો. જો તો ખો ચારો ચાહેમાં ચમચી ખોરશે, તેવોજ ઘભરાઈને

૫૪ થયે જોવા થાઈ જશે ! કારણ કે એ ચમચીએ
 મ ચાહેમાં પીગલી જઈને ચાહે શાયે મલી જાએછે
 પી કાંઈજ દેખાતું નથી. ત્યારે પેલો માંણસ
 મેમ સમજશે કે, કદાચ ચાહેનાં પ્યાલાંમાં ચમચી દુ
 ખી ગઈ હશે ! માટે હાથ ધાલીને બાહાર કાઢાડું !
 હેવા વીચારથી તે પ્યાલાંમાં આંગણાં ધાલી જશે;
 પણ જ્યારે તેને કાંઈજ દેખાશે નહીં, ત્યારે તો તે
 ઘણોજ અજાણ્ય થશે ! અને વીચારમાંજ ઉભો રે
 રહેશે કે, ચાહેનાં પ્યાલાંમાંથી શી રીતે ચમચી ગેબ
 થાઈ ગઈ ? આએ વખતે ઘણીજ રમુજ પેદા થશે !
 વાંચનારાંઓ આએ અજાણ્ય જેવી ધાતુએ પોતાની
 શકતોથી અને પોતાનાં નરમ ગુંથથી, ભોળા અને
 વેહેમી લોકોને એથીબી વધારે વેહેમાંવીઆચ. કાર
 ãકે એ ધાતુને જે વખતે પીગલાવીને રસબનાંવેછે,
 ત્યારે તેના દેખાવ હેવોતો ભયંકાર અને દાહસ્તનાંક
 દેખાયછે કે, ગોચા જાંણુ કે ખરેખર તાવેલું સીસું, અથ
 વા લોહોડાંનો રસ હોય, હેવી રીતે દેખાયછે. પણ હેની
 ગરમીતો ગરમ ચાહે કરતાંબી આછીછે; આએ તકનો
 લાભ જાંણુને કેટલાએક ઠગારાઓ, આગલા વખત
 માં ઉકેલતાં સીસાનાં રસમાં હાથ ધાલવાને, તથા મોં
 હડાંમાં લઈને કોગરા કરવાનો ઘોંગ કરતા હતા. અને
 એ ઉપરથી ઘણાંએક લોકોને ડગીને પોતાંનું ગુજરાંન
 અલાવતા હતા. હેલું કહેછે, જંજીરી નાંમનો એક
 જંગલી પાલો ખેતરમાં ઉગેછે, અને તેનો રસ લગા

હીઆથી હાથને અથવા મોહડાંને કાંઈપણ ઇજા થતી નથી. માટે આએ રીતથી પેલા ડગારાઓને વધારે કાયદા મળ્યો હશે?

મુગાં માણસને ઝોલાવવાની રીત*

વાંચનારાઓ મુગાં છોકરાંને ઝોલાવવાને હેનાં જેવો સેહેલો ઊપાય કોઈજ નથી. જે માણસ મુગાં હોય, તેને તમારી આગલ ઝોલાવી લાવો; અને જો તેની ઉપર આએ ઉપાય કાંમે લગાડશો તો, જેને તમે એકવાર ઇસારતથી વાત કરતાં જોયો હશે, તેજ માણસ ખીજવાર તમારો સાથે મોંઘાડે ઝોલીને વાત કરશે; અને ખીજાઓને ઘણુંજ અજાણ્ય જેવું લાગશે. અને તેઓ એવું ધારશેકે, આએ માણસને કોઈએ જાદુનાં ઇલમથી ઝોલતો કીધો હશે! કારણ કે એમ હોય નહાંતો, મુગાંઓ ઝોલતાં થાએજ નહીં, હવું ધારશે. ખીજોરી કાચનાં જે ગોળ લખોતા અથવા દડી લેવો, અને પેલાં મુગાં માણસનાં મોંઘાડાંમાં દાંત અને ગાલની વચે રાખવાને ફરમાવો; આએ લખોતાને છેક છેલા દાંત સુધી જવા દેવો, અને પછી તે માણસને નીચેના લખેલા અક્ષરો ઝોલવાને ફરમાવો. આએ અક્ષરો ઘણાંજ મોટે અવાજે ઝોલાવવા; ક ખ ગ ઘ ત થ દ ધ, તથા અ આ ઇ ઈ ઉ ઋ; અને ત્યારપછી દરેક અક્ષરનું

વાક્ય નીચે પ્રમાણે કરીને મોટે સારે જોલાવવું.
કીકો કાકી કા કકે , કાકા કાકી કાંક , કંકું કકા
કીકી કુકે, કાકા કોકો કાક. એવીજ રીતે દરેક જો
લનું વાક્ય કરીને જોલાવવું, અને તે એવી રીતે
કે; મુંગા માંજીસને દરરોજ ડંડા વખતમાં, ઇઆને
સહવારનાં તથા પાછલા પોહરે, એક રેતીની જગો
માં, અથવા જોહલાં મેદાંતમાં ખુબ જોસથી દોડાવ
વી. અને જેમ જેમ દોડાવતા જવું તેમ તેમ ઉપ
ર તાંકેલા અક્ષરો પણ મોટે અવાજે જોલાવવા;
એવીજ રીતે ઘણાંએક દહાડા શુધી કરવું. એટલે
થોડા દહાડામાં તે માંજીસ તોતકું જોલવા માંડશે
અને આગલ ચાલતાં સાફ અને જોલકી રીતે જો
લતાં શીખીને તમારો ઉપકાર માંડશે.

આતસને હાથમાં લેવાની રીત.

થોડીએક ફટકી લેવો, અને તેને પાંજીમાં
ઘસો; હવે આએ ફટકીને એક લુંગડાં ઉપર અથ
વા તેા મોજાં ઉપર લગાડો; અને તડકાંમાં શુકાવા
મુંકો. હવે આએ ફટકી ચોપડેલાં લુંગડાંને અથવા
મોજાંને તમારે હાથે વીતાલો, અને તેની ઉપર આ
તશનાં ગાંગરા મુકો, તોપણ તમારો હાથ કદીખી
દાઝશે નહીં, અને આતશનાં કોયલા થાઈ જશે;
અગરજો હેવીજ રીતે આખાં દીલ ઉપર આએ

રીતનો પોસાક વીતાલીને આગમાં જવાની હીંમત રાખશે. તો, તે શેહેલથી બની શકશે. હેવીજ રીત કેટલાએક જાદુગરો આતશની મોટી ચેહેમાં પસાર થાઇને પાછા સલામત બાહાર આવતા હતા ! માટે અનજાણ્યાં લોકો હાવો દખાવ જોઇને જાદુને કદી બી જુઠો માનતા ન હતા. પણ જ્યાં શુધી તેઓ ને આંખે હેખતનાંક અખતરાનો બેદ જાણાંએ નહોં, ત્યાં શુધી તેઓની પકી ખાતરી થાએજ નહોં. પણ જ્યાંનાં હાથમાં હાવી ચોપડીઓ હશે, તેઓને જાદુનાં ઘોંગ સેહેજમાં જાણાયા હશે.

દીકાંદરમાં રૂપાનું ઝાડ ઊગાડવાની રીત.

એક દીકાંદરમાં આસરે ચાર દરાંમભાર નૈત્રેત ઓફ શીલવર નાંખો. હવે તેમાં પૈકુંક વરસાદનું અથવા ટાંકાંનું પાણી નાંખો; અને તેમાં ખરોખર અઢી તોલા જવતો પારો નાંખો; અને તે દીકાંદરને એકાંત જગ્યાએ મુકો. પણ સંભાળજે કે તેને કોઈને આંચકો નહોં લાગે. અને જો સ્થીર રહે વા દશે તો, થોડાવારમાં તે દીકાંદરમાં પોતાની મેલે રૂપાનું ઝાડ ઉગી નીકલશે !! અને કોઈ પણ અજાણ્યથી જોશે કે, દીકાંદરનાં સાંકડાં મોહોડામાં ઝાડને કેવી રીતે ઉતાર્યું હશે ?

કાદવનાં કોડયાંમાથી દુધ કેમ ગળ થાય છે ?

હમારાં શીઆંણાં વાંચનારાંઓ આએ નીચ
હી હસવા નેગ કીરીઆઓથી કોઇપણ અનજાણુ
નહી હશે? અને વળી હેવી કીરીઆઓ ઘણું ક
રીને પારસી લોકોમાં વધારે પસરેલી નેવામાં આવે
છે. તેઓ દોવાલીનાં દહાડામાં કાલી ચઉદશને દહા
ડે, કાદવનાં એક નવાં કોડીઆંમે થોડુંએક ગાયનુ
અથવા ભેશનું દુધ નાંમીને પછી, તે કોડીઆંને
રાતને વખતે પોતાનાં માંલા ઉપરનાં કાતરીઆં ઉપર;
વચોવચમાં મેહોભ અથવા ભારવતીઆની નીચે,
એક ગોલ કુંડાલું પાડેછે, અને તે કુંદાળાંમાં ચોક
પુરેછે; ત્યારપછી લોખાંન ધુપાવીને પેલાં કોડયાંને
મુકેછે. અને બાહારથી બારણું બંધ કરીને તાલું
પણ દીએછે! હવે સહવારનાં પોહોરમાંજ બારણું
ઉંગાડીને જુવેછે, તો કોડીયાંમાં દુધ નહીં મલે!
વાંચનારાંઓ તમે જાણોચ કે નહીં? એ દુધ કહ્યો
ભુત આવીને પી જાએચ? નહીં નહીં! તેઓ કાંઈ
એમ નથી કહેતાજે, એ દુધ ભુત માંમાં, અથવા
ડાકણ ચુડેલ, કુવામાંનાં પરીયાં, અથવા ઘરમાંની
લક્ષ્મીબાઈ માંતા આવીને પી જાએચ. ! પણ તે
ઓએ તો કાંઈ જુદાજ વીચાર બાંધેલોછે ! અને
તે કહ્યો વીચારછે ? તે હમારાં વાંચનારાંઓને જાહેર

કરીએ છીએ; કે જેથી પુરતી રીતે સમજાણમાં આવ
શે. તેઓ હવે ધારેચક્રે એ દુધ આપણાં ઘરમાંના
નાંગ રખેવાળછે, તે આવીને પી જાયછે ! અને
ઘરઘણીને આસીરવાદ દીએછે ! અને જો નહીં
મુકેતો સરાપ દીએછે ! કે જેથી તેઓને ઘણુંજ
નુકશાંત થાયછે ! હવે રીતે વેહેમ કરીને બીચા
રાઓ દર વરશે નકાંમી પાણુ એક ખરેખર હાવા
જેગ માંથાંકત કરેછે. હવે વાંચનારાઓ તમે પોતે
વીચાર કરોકે, જ્યારે આપણે કાદવનાં તદન નવાં
કોડયાંમાં પાણી નાંમીએ છીએ, ત્યારે તેમાંથી પાણુ
પાણી ગેબ થાઈ જાયછે. ત્યારે આખી રાત મક્કી
ને કાદવનાં કોડયાંમાંથી દુધ સોસાઈ જાયે, તેમાં શુ
નવાઈછે ? માંદે શાંતે વાસતે તેઓ જીનાં અને
પાણીમાં ભીજવી રાખેલાં કોડયાંમાં દુધ નથી મુકતાં ?
નવાં કોડયાંની શું ગરજછે ? અથવા તેઓને કોઈ
બી દહાડે નાંગ માંમાએ નાં કહ્યુંય કે ? હમો જી
નાં કોડીયાંમાંનું દુધ નથી પીવાનાં ! અને નવાં
કોડયાંમાં મુકેલાં તોજ પીવાનાં ! અરે હાહા !!
એક જણને ઘેર જીનાં કોડયાંમાંનું દુધ પીવાને નાં
પાડ્યું હતું ! હવે વાંચનારાઓ હમારી વાતને ધ્યાન
ધરીને સાંભળજો. ક્રોધચોઘડીએ એક બાએડીએ જી
નાં કોડયાંમાં દુધ મુક્યું, અને સહવારે ઉડીને જીવે
છેતો; કોડયાંમાંનું દુધ જેમનુતમ ! અને કોઈએપણુ
હાથ નહીં લગાડેલો; ત્યારે તેણીએ પોતાની પડોશ

નને દેખાડ્યું. ત્યારે પેલી હુશીયાર અને વેહેમમાં પંકાએલી પડોશને બુલ્લ ભાંજીને કહ્યું કે; તમેા મુંવાં રે કાંમનાં કરતાં ! એતા જીનાં કોડયાંમાં દુધ મુક્યું, તેથી રૂશાઇને પાછા ચાલી ગયાચ ! જીવેનાં મારા ઘરમાંનું નવું કોડયું હવું, તેથી બધું પી ગયાચ ! ! હવે પાંચનાંરાંઓ તમારે જાણવું જોઈ એ કે, ત્યારથી તે આજ દીન સુધી બધાંઓ તદન નવાં કોડયાં લીએછે. પણ ગાવદી જેવાં સમજતાં નથી જે, દુધતો કોડયાંમાં શોસાઈ જાયેચ; અને બીચારા નાંગ મામાને તો આપણે જીડા બદનાંમ કરીએચ ! માંદે હેવાં વેહેમો હવે જલદીથી છોડી દેવા જોઈએ.

હાથમાંથી પાંણી કહાડવાની રીત.

આએ એક ઘનોજ નજીવો અખતરો છે, પણ એ ઉપરથી કોઈવાર ઘણાંએક ડગારાઓ ભોળાં લોકોને ડગોને; તેઓને મોટી અજ્ઞાનેશીમાં નાંખેછે! હેવા ડગારાઓ પોતાની પાસે વાદળીનો એક નહા નો કટકો પાંણીમાં ભીજવીને, જમનાં હાથની એ આંગલીઓ વચ્ચે છુપાવી રાખેછે. અને પછી મોહો લાઓમાં ગોંશાંઈ બાવાનો વેસ લઈને ભીખ માંગતા ફરેછે. જે માંણસ હેવા ડગારાઓને ભીખ આપે છે; તેજ વખતે આએ ડગારાઓ પોતાનો હાથ દા

ખીને નીચવેછે; ઐટલે હાથમાંથી પેલી વાદલી માંહે
 હું પાણી નીકલી પડેછે; કે જેથી પેલા ઠગારાઓ
 એમ ઓલેછે કે, માંઈ ! લગવાં તું મેરા લલા કરે
 ગા ! આએ રીતનો અન્યથા જેવો દખાવ જોઈ
 ન પેલાં ઘરમાનાં માણસો ઘભરાઈ જાયેછે ! અને
 તેઓ હવું ધારેચકે, આએ કોઈ જબરો જાદુગરછે !
 માટે એ જે માંગે તે આપીને એને બહાર કહાડવો
 જોઈએ; અગર નહીં તો કે એ કાંઈ કરી મુકશે ! !
 ઐટલે પેલા હુઆઓને જબરો તડાકો પડેછે ! અને
 જેમ ધુતાએ તેમ ધુતીને ચાલી જાયેછે. હવે ઠગા
 રાઓ આએ શહેરમાં તો થોડાજ છે, પણ ખીનાં
 ગાંમડાંઓમાં તો, તેઓ આએ અખતરાનો મોટો
 વેપાર કરેછે, કે જેમાંથી તેઓને પૈસા અને મોટું
 માંન મલેછે ! !

ઝાડને મુંઠ મારવાની રીત.

વાચનારાંઓ એક નહાંનું જેવું ઝાડ ઉગેલું
 હોય, ત્યાં રાતને વખતે જાઈને ઝાડની આગલથી
 થોડોએક ઉંડો ખાડો ખોદો; અને જ્યારે તે ઝાડનાં
 મુલીઆં દખાચે, ત્યારે તે મુલ્યાં ઉપર થોડોક પૈરાલી
 ગનિક આસીડ અથવા તો શલક્યુરીક એશીડ નાંખો;
 અને પછી જલદીથી મતોડું એકકું કરીને ખાડો
 પુરી નાંખો; અને જેવી હતી તેવી જમીન શર

ખી કરો. હવે બીજે દહાડે સહવારનાંજ કોઇને કહો
ને, આજે જાડને મેં મુંઠ માંરીય, તથી એ આઠ
દહાડામાં શુકાઈને મરી જાશે !

પણ બરાબર આઠ દહાડામાં તે જાડ સુકાવા
માડશે, અને મરી જાશે. કે જેથી તમારું કહેલું
ખરું પડશે ! હવે દેખાવ જ્ઞાઈને કોઈ માંણસ એવું
ધારશે કે, કોઈ નવો શીખાઉ હશે, તેણે પોતાની
જાડ અજમાવવાને માટે આજે જાડને મુંઠ મારી
હશે ! કારણ કે ભોળા લોકો હેવું સમજેય કે
જેઓ જાડને ઇલમ શીખેય; તેઓ શીખી રહીને
પેહેલી અજમાવેશ જાડ ઉપર કરેછે ! અને જ્યારે
તેઓ જાડને માંરી નાંખીને શુકવી નાંખેછે, ત્યાર
પછી દુનીઆમાં જાડુગર કહેવાયેછે ! જે પ્રમાણે વીઢ
વાંતો કોલેજમાં પરીક્ષા આપીને પસાર થાયેછે,
તેજ પરમાણે ઇગ જાડુગરો પેહેલી પરીક્ષા જાડને
આપેછે ! અને પોતે હેવા કાંમમાં પસાર થાયેલો
હોયે, હેવું ભોળા લોકોને શાખેત કરી આપેછે !

મુઠ ઊતારવાની રીત, અથવા લીંબુમાંથી લોહી કહાડવું.

તમારી છરીનાં પાંતો ઉપર, કપાસનાં અથવા
રૂનાં જાડ ઉપર રાતાં ફુલ થાયેછે, તેનો રસ નીચ-
વી કાડીને ચોપડો. અને તેને સુકાવા દેવો, એવીજ

રીતે ત્રન ચાર વખત લગાડીને શુક્રેલા અને પછી
એક લીંબુ લઈને કાપો. એટલે તેમાંથી સફેદ રસને
બદલે રાતો લોહી જેવો રંગ નીકલશે ! હમારા વાંચ
નાંરાઓને આએ એક ઘણોજ નજીવો અખતરો લા-
ગતા હશે ? પણ જેઓ એને વીશે પોતાનું હેતુ
મત આપશે તેઓ ખરેખર એક મોટી જીલ કરશે !
કારણ કે હાલનાં વખતમાં એટલાંની ઉપર મુખ્ય
જનદુગરો પોતાને શતો ચલાવેછે કે જેના પરપેતા
થોડાજ વારમાં ખેસી જશે. અને જે પ્રમાંણે શેર
શતાનાં શેનાંપતીઓ પોતાનાં વખતમાં અનજાણ્યાં
લોકોને ઠગીને, જીહોજલાલીથી માંન લેતા હતા :
અને પાછલથી તેઓની કરણીનાં ફળ આખતા હતા;
તેજ પ્રમાંણે હેવા જનદુગરો ઉપર આએ ચોંપડીનું
ઓચોતુ વાદળ ફરી વલીને, તેઓની ઠગાઈને એકદ
મ ધાંકી નાંખશે. કે જેથો તેઓની કીરતી આએ
વાદલનાં અંધારા ગારમાં દતાઈ જશે ! !

મુસાફરીમાં આતસને રાખવાની રીતઃ

વાંચનાંરાઓ મુસાફરીને વખતે જરૂર કરીને, પેહે
લી અગત આતસની પડેછે. અને તેવી ગરજ તાજ
વાને મુસાફરો પાસે ઘણી જાતની કળા કીધેલી હોય
છે; આટલુ છતાં પણ ટોઇવાર બીચારા ગરીબ મુસાફરો
ફસી પડેછે ! અને જ્યારે જોઇએ, ત્યારે વખતસર આ
તશ અને દીવો મલી નથી શકતાં, તેઓ ઘણું કરીને

પોતાની પાસે માંચીસ અથવા ચક્રમક, તથા કોઈ વાર આગયા કાચ વાપરેછે. પણ તેઓને હેમાં કાંઈ ઝાઝો ફાયદો મળતો નથી. કારણ કે માંચીસ કોઈ વખતે હવાઈને દગો કરેછે, આગીયા કાચો સુરજ નાં તડકાં વગર રાતને વખતે નકાંમાં થાઈ પડેછે ! અને ચક્રમક, ૩ તથા તોખાં લોહોડાની અગત પાડેછે; અને એ શીવાએખીજ ઘણી અડચણો નડેછે. પણ જો તેઓ નીચે પરમાણુ કરશે તો તેઓને કોઈખી વખતે, અને વગર મેહેનતે આતસ તથા દીવો મલી આવશે. એક ખાતલીમાં થોડોએક સલફ્યુરિક એસીડ નાંમવો, અને તેમાં એક કટકો ફાસફોરશનો નાંખી ને જલદીથી મજબુત ખુચ મારી લેવો. હવે જ્યારે આતસની ગરજ પડે ત્યારે, પેલો ખુચ ઉગાડીને ખાતલીમાં એક ઘાસનું તંબુ અથવા દેવદારની શળી ધોરી કહાડશે, તો તે જલદીથી સળગી આવશે. એ વતરોગે આએ ખાતલી કોઈ જંગલી જાંનવ રોને નસાડી મુંકવાનાં કાંમમાં ઉપયોગી થાઈ પડશે!! કારણ કે જ્યારે તેઓને બલતાંનું ભડકુ દેખાયેછે ત્યારે તેઓ જીવ લઈને એકદમ નાંહુશી જાયેછે. ! !

ઝેહર આકાવવાની રીત.

હમારા પીયારા ભાઈબંધોને હમારી આએ અરજ કેહેવાને વધારે જરૂર જણાઈછે. એટલાં માટે હમા હમારા દરેક વાંચનારાઓને મજબુત ભલાંમન કરી

એચ કે, તેઓએ પોતાનાં ઘરમાં આએ ઇંગ્રેજ દવા ઇ જરૂર કરીને રાખવી નેઇએ; કે જેનું નામ (શલકેત ઓફ ઝીંક) કરીને છે. કારણ કે એ દવાઇ, દાકતરો ટ્રાઇબી જતનાં જેહેર ઓકાવવાનાં કાંમને માંદે વાપડેછે. અગરજે કોઇ માંણુશે જાણી નેઇને અથવાતો અનજાણપણે કોઇબી જતનું જેહેર અથવા અક્રીમ ખાધું હાએ તો, જલદીથી આએ દવા ઇની થોડીએક ભુકી કરીને, ગરમ પાણીમાં દાવીને પાઇ દેવું. હેવી રીતે કીધાથી તે માંણુસ જલદીથી વોમીત કરીને, જેહેરને પોતાના આગમાંથી બાહર કહાડી નાંખશે. માટે હેવી વખતે ગભરાવુ નહી નેઇએ. પણ અગરજે દાકતરને આવતાં વખત લાગેતો; જલદીથી એ ઉપાએ કાંમે લગાડવો. એટલે તે માંણુસનાં દીલમાં જેહેર પચી નહી જશે. અને વળી તેનો જીવ પણ બનચશે. આગલા વખતમાં, એટલે કે જે વખતે ઇંગ્રેજ દવાઇ હસતીમાં નહી હતી, તે વખતે હુકીમ લોડો હેવી દવાઇઓ ઘણું કરીને ખોલી રીતે વાપડતા નહી હતા. પણ એના ઉપયોગ કાંઇ જુદીજ રીતે કરીને ભોળા લોડોને વેહેમમાં નાંખતા હતા. જ્યારે કોઇ માંણુસને જેહેર લાગુ, હોએ ત્યારે; એ હુકીમો નીચે પરમાંણુ કરી ને ભોળા લોડોને ભમાંવતા હતા. પેહેલાં તેઓ આ એ દવાઇનુ (શોલ્યુશન) † બનાવતા હતા. અને તેમાં

† પીધલાવેલું પાણી.

એક જાણ કાગળનો કટકો રાખી મુકતા હતા. અને તે કાગળનું એક તાવીજ બનાવતાં હતાં; કે જેની આકૃતિ ૧ હમોએ હમારી શાખીઆઈ જાદુમાં આપે લીધે. જ્યારે તે કાગળ શુકાઈ રહે, ત્યારે તેની ઉપર વેદિમ આપવા સારું કાંઈએક યોગ્ય ફારસી હરફ લખતા હતા. તીઆર પછી તેઓ જેહર ઉતારવાની ઘોંગી કીરીઆઓ પાણ કરતા હતા ! અને પછી એ તાવીજને લોખાંતની ધુંધ આપીને પાંણીમાં દાવીને પાતાં હતાં ! હેવી રીતે તેઓ જેહર ઓકાવતા હતાં. પાણ તેઓનું બેઢ ભરીયું કપત દોઢનાં જાણવામાં આવતું નહી હતું. શારી શતાથી હેવું સામે ત થાયેય કે, તેઓ દોઢ વાર ફેટલીક દવાઈઓનાં અરક બનાવીને ઉપર પ્રમાણે કપત કરતાં હતાં; કે જેથીજ જાદુનું નામ આજદીન શુધી આસકારા રહેતું છે !!

હજરત ભરનારાઓની હમાઈ !!

હમારાં પ્યારા વાંચનાંઓ, પેલા હજરત ભરનારાઓનાં નામથી તમે કોઈ પણ આંજનાંણ્યા નહી હશે ? પણ જો તમે કદાચ તેઓને નહી જાણતા હોવો તો, હમો તમને જાણાવીએ છીએ. હજરત એટલે શું ? તે તમે જાણો છો કે નહી ? હવે

૧ જુવો તાવીજ તરીજ

તમે હજરતની ઉંડી અને અંધારી ચોરનો બેદ
જાણવાને ઇછતા હોવો તો; હુમારી વાતને ધ્યાન
ધરીને સાંભલજો. જુઓ કોઈ ઘરનાં કુટુંબમાંથી જે
ત્રન હજરતની ચોરી થયેલ છે, અને તે કાંણે ચોરી
કાઢીય ? તે માલમ નહીં પડતું; ત્યારે તમે ત
માંણસનો ચેહરો જાદુનાં ઇલમથી જોવાને માંગે છે ! !
તે વખતે કેટલાએક ઠગારાઓ જે ઘોંગી કીરીઓ
ઓ કરે છે, તેને હજરત કરીને કહે છે ! અને વળી
હવે કીરીઓ કરનારાઓ ઘણું કરીને મુસલમાન
જ્ઞાતનાં હોય છે. તેથી આપણાં વેહેમી લોકો હવે
વેહેમ લાવેય કે, એ લોકોને હજરત શુલેમાન નામ
નો પેગમબર આવીને ચોરનો ચેહરો ખરેખરો પા
લી આપે છે !! હવે એ ઠગારાઓ કેવી રીતે એક
ચાકસ માંણસનો ચેહરો પાડે છે ? તે હવે હુમારાં
વાંચનારાઓને શહેજમાં જાણાઈ આવશે. પણ હેનું
છુપું કપત એટલું તો ભરમમાં દતાએલું છે કે, કોઈ
વાર જાદુનાં નામનો ઇનકાર કરનારાઓ પણ અચ
રત થાઈને પોતાનું માથું પાછું ફેરવીને જાદુને ખર
માનિ છે ! ! હવે હુમારા વાંચનારાઓ તમેએ જે
પ્રમાણે, હુમારા પાછલનાં અખત્રાનો બેદ જાણીને,
દરેકનો એલકાબ લીધોય, તેજ પ્રમાણે તમારીથી
કાંઈ હજરત ભરનારાઓનો એલકાબ નહીં લેવાશે !
કારણ કે એ કાંમ ઘનુંજ બીકે છે ! એટલું છતાં પણ
તમને એકાએક એ ખિતાબ મલવો મુશકેલ છે ! કાર

૧૭ કે હજરત ભરનાંરાઓનો ખેતાબ લોધા આગમ
 ચ. તમુને એક અછ ચીતારાનો ધંધો શીખવો પડ
 શો ! ! અને જીઆરે તમે એ ધંધામાં ફતેહ પામ
 શો ત્યારેજ તમે એક હજરત ભરનારને નામે આપ
 ખાશો ! † આગલા વખતનાં હજરત ભરનાંરાઓ એટ
 લાતો હુશયાર અને ચખરાક હતા કે તેઓ હાથની
 હથેલીમાં, અથવા કોઈ વારતો અંગોથાનાં નખ ઊ
 પર પાણુ આદમીનો ખરો ચીતાર ચીતારતા હતા ! !
 માંદે હાલનાં વખતમાં કદાચજ માણસનો ખરો ચી
 તાર એક કાગજ ઊપર પાડીને દેખાડેછે; અને જો
 તેઓને ચીતાર પાંડતાં નહી આવડતું હોયતો, તેઓ
 સેહલાઇથી એક ચોકસ માણસનું નામ લખીને દે
 ખાડેછે. જે વખતે આપણાં વેહમી લોકો હેવા ડ
 ગારાઓને પોતાનાં, ઘરમાં બોલાવેછે, તેજ વખતે
 તેઓ પોતાનું કાંમ નકી કરેછે. અને ઘરમાં આવીને
 દરેક આદમીનો ચેહેરો જોઈ લીએછે, તથા છુપી
 રીતે તેઓનાં નામ પાણુ જાણી લીએછે; અને ત્યા
 ર બાદ બધી હકીકત સાંભલી લીએછે. અને પોતાની
 ચાળાકીથી ખરો ચીર કોણુ હશે ? તે જાણી લેછે.
 હેવીજ રીતે તેઓ પોતાનું કાંમ નકી કરી જાયછે.
 અને તે વખતે હેતું બાંનું લાવેછે કે, (બાઈ ! આ
 જ દીનતો કાંમ નહી બનેગા ! !) હુંમ આદીત
 વારકે દીન આએગા, જબ હમેરા હજરત પીરકે
 ઇલમશે, તુમેરા ચીરકા ચેહેરા ચીર ઉશકા નામ

† હેતું ભાળા લોકો માનેછે !

લીખ દયગા !! હેલું કહીને તેઓ જલદીથી પોતાને ઘેર જાવે છે. અને એક કાગળનાં કટકા ઉપર, (મીથુરેટ એક કોપર) પીઘલાવેલાં પાણીથી, અથવા તો કાંદાનાં રસથી, માંણસની એક ખરી મુરતી પાડે છે !! આંખે દવાઈમાં હેલો ગુંગુ હોએ છે કે, જ્યાં રે તે શુકાએ છે ત્યારે કાગળ ઉપર કાંઈજ દેખાતું નથી. પણ જે વખતે તેને આતસની ગરમી લગાડે છે, તેજ વખતે એજગબી રીતે દેખાઈ આવે છે ! હેલો રીતે પેલા ડગારાઓ પોતાનું કપત તૈયાર કરીને આવે છે ! અને ઘરમાં આવીને બધાં માંણસને એક જોળ કુંદાણાંમાં બેસાડે છે. ત્યાર બાદ વેહેમ આપવા સાફ તહરેવાર રીતની ઘોંગી કીરીઆ કરે છે. ! અને પછી કાંઈએક પોતાનાં મનમાં બબડીને આતસ ઉપર લોખાંન નાંખીને ધુમાડો કરે છે. અને તે ધુમાડા ઉપર પેલું કાગળ પડે છે, એટલે આતસની ગરમીથી પેલી મુરતી અને નાંમ જાણાઈ આવે છે !! આંખે રીતનો દેખાવ જોઈને બધાંઓ અજબ થાય છે ! પણ કોઈવાર આંખે લુચા ડગારાઓ, હેલોતો ખોટો ચીતાર ચીતરી લાવે છે કે, આંખે દુનીઆમાં અને પાતાળમાં શોહોધ કરે, તોખી તેવા એહેરાનો માંણસ નહીં મળી શકે !! ત્યાર પછી પેલાઓ રૂપાંઆ લઈને ચાલી જાય છે. અને બાપડા વેહેમી લોકો પોતાનાં ખરા ચારને પોતાની નજર આગલ પડતા મુકીને, પેલું કાગળ લઈને ગાંમે ગામ રખડે છે ! પણ અફસોસ !! તેઓને પેલી કાગળ ઉપરની મુરતી વાળો માંણસ તે કયાથી જડે ?

એકજ વાક્યનાં બે ભેદ થાયે, હુવા દાખલાઓ.

, રશાયણ વીધ્યા
, શરવે કોઈમાં
, તવેશમાંતી
, મતીથી
, હહીતચ

, એનાં ખીઆલના
, દલીલ ગાર
, લખનાંરે
, હવજંતુ નથી.

, બાહાદુરીથી
, લખચુંચ
, ગીતમાં
, રમજાવું
, તાંમ

, એખીશીનીઆ
, ખીહામનાં
, શીધીઓથી
, નીત્ય
, આસકારાછે.

નેપોલીઅન તીજો,
નેપોલીઅન મી,
નેપોલીઅન,
નેપોલીઅ,
નેપોલી,
નેપો,
ને,

, નેપોલીઅન તીજો
, પોપની આખરને
, લીધે ખીજાઓ શાથ
, અમશયેજ કડવી
, નજર રાખતો હતો
, તીઆરથીજ પોતાની
જાણવા
, જોગ લડાઈમાં ફાવ્યો
નહી.

, સુરજ
, રખર
, જરણ

, એલચી
, લવંગ
, ચીગત

વિરામ ચિન્હો; અને તેની સમજણ.

- , કોમ્માં, તે થોડા વિરામનુ ચિન્હ.
 ; સેમીકોલન, તે વધારે વિરામનું ચિન્હ.
 ° કુલ, અથવા પીર્યદ, તે પુરા વાક્યનુ
 : અરધું વાક્ય. ચિન્હ.
 ‡ સવાલ અથવા પ્રસ્નનું વિરામ ચિન્હ.
 ! આશ્ચર્યનું વિરામ ચિન્હ.
 -- વાક્ય ખડનનું વિરામ ચિન્હ.

() કુડલી તે મદ્ય વાક્યનું વિરામ ચિન્હ.
 * † ‡ § ઇત્યાદીક ટીકાઓના અથવા
 નોંધનાં ચિન્હ.

† ત્પેર્લા ભવ.

૨૨	૩	૯	૧૫	૧૬
૧૪	૨૦	૨૧	૨	૮
૧	૭	૧૩	૧૯	૨૫
૧૮	૨૪	૫	૬	૧૨
૧૦	૧૧	૧૭	૨૩	૪

તાવીજ ૨ જી.

આખરાકા દાખરા,
 આખરાકા દાખ,
 આખરાકા દા
 આખરાકા ,
 આખરા ,
 આખ ,
 આ ,

તાવીજ ૧ જી

તાવીજ ૩ જી.

૧	૨	૩
૪	૫	૬
૭	૮	૯

તાવીજ ૪ થું.

૮	૧	૬
૩	૫	૭
૪	૯	૨

† તાપનાં તાવીજો.

આગલા વખતમાં તાવની દવાઈ શું હતી ?

વાંચનાંરાઓ હાલનાં વખતમાં તાવની દવાઈ શું છે? અલખતાં સરવેનાં મોહોડાંમાંથી એકજ રોત નો જવાબ મલશે કે, કુઈનાંન, કુઈનાંન, અને કુઈનાંન !! પણ આગલા વખતમાં તો કુઈનાંન તે શું છે? અને તે કયાં મલતું હશે ? હવે ખ્યાલ તો કોઈનાં શવપનાંમાં પણ નહીં હતા ! પણ ત્યારે, વાંચનાંરાઓ તમે જાણીએ કે નહીં? આગલા વખતનાં લોકો તાવની ઉપર કહી રોતની દવાઈ વાપરતા હતા ? અરે હા ! તેઓતો એક ઘણીજ રમુંજ દવાઈ વાપરતા હતા ! અને તેનાં નાંમથી હમારા શીઆંણાં વાંચનાંઓ અનજાણ્યાં નહીં હશે ? અને કોઈજ અનજાણ્યું હશે, માટે હવે હમે જાહેર કરી ને હમારાં વાંચનાંરાઓને ગમત આપીએ છીએ, કે જેથી આગલા વખતનાં લોકોનું ભોલાપણું જાણાં ઇ આવશે ! † આગલા વખતમાં એશીરીયન લોકો તાવની ઉપર એક જાતનું તાવીજ બનાવતા હતા કે જેનો આકૃતી હમેએ પેહલાં તાવીજને નાંમે આપેલીછે. તે લોકો, આખરાકાદાખરા એટલા બોભોને ઉપર બતાવ્યા પ્રમાણે ત્રીકોન આકારમાં લખતાં હતા. અને પછી જે માંણસને તાવ આવી

† જુઓ બીટનસ ડીકરનરી—નું ૧ હું પાંતું.

હોયે તેનાં ગલાંમાં આંચે તાવીજ બાધી રાખતા હતા ! અને આઠ દહાડા શુધી આંચે તાવીજની એક ચોડી બનાવીને પાણીમાં દોવીને પીતા હતા!! અને એ પ્રમાણે જીંદા સુધી તેઓનો તાપ જલ્યે ત્યાં શુધી ગલાંમાં બાંધી રાખતાં. અથવાતો પાણી માં દોહોવીને કુંઠનાંનને બદલે પીતા હતા ! આંચે રીતનો હસવા જોગ વેહેમ ઘણું સુધી ચાલ્યો હતો. પણ તે વખત તો જાણે ભોળા લોકોનો હતો : તેથી તે આ હેતુ કરતા હતા ! પણ જ્યારે હાલનાં શુધરેલા વખતમાં આપણાં લોકો જાણી જોઈને તેથીબી વધારે વેહેમ રાખીને હાવા જોઈ કરેછે; ત્યારે હમો ખોલવાને વધારે છુટ લઈએ છીએ. તમો હવે વીચાર નાં લાવતા કે હાલનાં લોકો કોઈજ નથી કરતા! પણ જ્યારે તેઓને ઘણીજ તાવ આવેછે, ત્યારે તેઓ કોઈવાર દવાઈ દાડે મુકી દેઈને, જલદીથી ખાંદુમનને ઘેર, અથવા તો જોતીશોને ઘેર દોડી જાયેછે! ત્યારે તેઓ એક કાગજનાં કટકાં ઉપર, ઉપર બતાવીઆ મુંજબ એક તાવીજ બનાવી આપે છે. કે જેનો વીચીતર દખાવ, હમોએ બીજાં તાવીજને નાંમે આપેલો છે.

અને હેની અંદર જે પ્રમાણે આંકડાં માંડે લાછે, તેજ પરમાણે, તેઓ શાનશાકુરત ભાશામાંથી લખી આપેછે ! અથવા કોઈ વેલાએ ફારસી ભાશા માં લખી આપેછે ! પણ ગુજરાતી ભાશામાં તો તે

એ કદાચજ લખેછે!! હેવી રીતની જે ચીડીઆ લાવેછે અને એકને પાણીમાં દાહાવીને પીએછે. તથા બીજીને આતશ ઉપર મુકીને બાલેછે! અને પછી તેનો ધુંમાડો પોતાનાં આંગ ઉપર લેછે! હેવી રીતની નકાંમી માંથાંકુટ કરેછે! અને પછી દુખી થાઈને તથીબી વધારે વેહેમ પકડેછે. હવે તમે જુવો કે, એ તાવીજની અંદર શુંછે? કાંઈજ નહીં! પણ ફક્ત છ લાંઈન ઉભી, અને છ લાંઈન આડી ડોરેલીછે; અને તેનાં ૨૫ પુનાં પાડેલાંછે. અને તેમાં એકથી તે ૨૫ શુધીનાં આંકડાઓને જુદા જુદા ખાનાંઓમાં ગોડવેલાંછે. અને તેઓએ પોતાની કુશળતાથી હેવી રીતે ગોડવીઆચ કે, આપણે જ્યાંથી સરવાલો ગણશું ત્યાંથી ખરાખર (૬૫) પાંસત નોજ જવાબ મલશે!! હવે જ્યારે તે લોકો આંચે આંકડાંને ફારસી ભાષામાં લખેછે, ત્યારે આપણાં ભોળા લોકો એ અખશરોને જાદુઈ તરીકે સમજેછે!!

અને હેવી રીતે ચીડી લખી આપીને; તેઓ કોઈવિધે જે આંનાં પાવલો, અથવા કોઈવિધે આડ આંનાં, અને વળી કોઈ વેસાએ દાવ ફાવતે ધુતીને પાંચ શાત રૂપીઆ પણ આકાવેછે!! વાંચનારાઓ હવે જરા તમારું ધ્યાન પેલાં નાંહનાં અને ચોથાં તાવીજ ઉપર ખેંચસો તો, તે તમને ઘણુંજ રમુજ દેખાશે! કારણકે એતો આખા હીંનદુશયાંનમાં તેમ જ હુનીઆંનાં ઘણાંએક ઊંહોળા ભાગમાં પ્રખ્યાત

થાએલું છે ! અને દરેક કોમનાં લોકો એને ઘણું જ
 કીમતી ગાંને છે !! કારણ કે કોઈવાર એ તાવીજને ઘણું
 કરીને નીચલાં કાંમમાં લાવે છે. એક પીતળનાં પતરાં
 ઉપર અથવા પથરની તખ્તી ઉપર, આકૃતિમાં બતા
 વ્યા પ્રમાણે ચોથું તાવીજ કોતરાવે છે. અને તે નાંહ
 નાંથી તે મોંહટાં માંણસો વતીક પોતાના ગળાંમાં
 પહેરે છે ! હવે તેના શું ફાયદો તેઓને માલમ પડે છે ?
 એક તો એક, તેઓ ઘડી ઘડી ઘણાં આજરની નહી
 પડે ! અથવા કોઈની નજર નહી લાગે !! અથવા
 તો કાંઈક ઉતારની ઝપટમાં તેઓ આવી નહી પડે !!
 અને સરવેથી મુખ્ય ફાયદો, તેઓને ધંધા રોજ
 ગારમાં મલે છે. વાંચનારાઓ તમોને કોઈવાર એ
 તાવીજ વેપારીઓનાં ખાંતાં પાડેલા ચોપડા ઉપર
 પેહેલે જ પાંતે જણાંશે ! કારણ કે તેઓ હેવું સમ
 ને છે કે, એ તાવીજ આપણી પાસે રાખ્યાથી આ
 પણી રોજ વધે છે ! એટલા કારણ ઉપરથી એ તા
 વીજ વેહેંમીઓને મનશે ઘણું જ ઉપયોગી છે !
 એ તાવીજ માંહેલાં આંકડાં ગોઠવવાને, તેઓએ કાંઈ
 પોતાની ઓછી કુશળતાં વાપડેલી નથી. કારણ કે
 હેમાં પણ એક ખુબી છે, કે આપણે જ્યાંથી સરવા
 લો ગનશું ત્યાંથી આપણને ખરાબર ૧૫ નોજ જ
 વાખ મલશે ! હવે આપણને પેલાં વીચીતર દેખા
 વનાં ત્રીજાં તાવીજની તપાસ કરવાની બાકી રહી
 છે. જુવો હેનો દેખાવ પણ જુદો જ છે. અને હે

ના ઉપયોગ પાણુ જુદાજ છે. એ તાવીજતો ઘણું
 કરીને પુરવ કાળનાં ઇરાંની હકીમો ઘંઘા રોજગાર
 ના વધારો કરવાને કીજે બનાવી આપતા હતા !
 પાણુ હેની કીરીઆતો કાંઈ જુદીજ છે ! પેહેલાં એ તાવી
 જને ઉપરની આકૃતીમાં દેખાડ્યા મુંજબ, કાગળ
 ઉપર લાલ રંગનાં અક્ષરે ઉતારેછે. અને તેમાં કોઈ
 વાર જંદ ભાસાનાં તથા એરેબી ભાશાનાં કાંઈક એ
 લો લખતા હતા ! હેવી રીતનું તાવીજ કરીને, ત્યાર
 પછી તેનું માંદરથુ બનાવતા હતા ! અને પોતાની
 કંમર ઉપર હુમેશાં બાંધી રાખતા હતા !! ત્યાર
 પછી એ તાવીજને ૪૦ દહાડા શુધી લોબાંનની ધુંધ
 આપતા હતા !! અને પછી પોતાનો રોજ વધશે,
 તેવું ધારતા હતા ! અને એ ત્રીજાં તાવીજની ઉપ
 ર તથા ચોથાં તાવીજની ચાહુરે બાંજુએ, બંદગી
 માં કાંઈક લખેલું હોય છે ! ચોથાં તાવીજની આસપા
 સ, એટલે ચાહુરે બાંજુએ મુશલમાનોનાં ડોરાંન માહે
 લા થોડા એક બોલો લખવામાં આવેછે, તેમજ કોઈ
 વાર ત્રીજાં તાવીજની ઉપર જંદ અવશતાની બંદગી
 માહેલા થોડાક બોલો ઠાંકેછે. હવે તમારે જાણવું
 જોઈએ કે, પેલું નહાનું અને મોટું તાવીજ એ
 ભાગમાં વહેચાયલું છે. એટલે કે જે વખતે પેલા
 પ્રાંહુમનો અને જોતીશો લખેછે, ત્યારે તેઓ ઘણું
 કરીને પોતાની શાંનશાકુરત ભાશામાં લખેછે. પાણુ
 તેઓને કાંઈ મુશલમાનોના ડોરાંન માહેલી બંદગીનાં

ઝોલો લખવાની જરૂર જણાતી નથી ! પણ જ્યાં
રે મોગલાઈ હકીમો તથા હજરત ભરનારાઓ એ
તાવીજ બનાવેછે, ત્યારેજ તેઓ ડોરાન માંહેલા ઝો
લો લખેછે ! કે જેનો તરબુંમો ગુજરાતીમાં ઘણો
જ હસવા જોગોછે ! !

પણ વાંચનારાઓ આએ જો. ઉપર લખવા
ને હુમેને દરસ્ત લાગતું નથી. કારણ કે ઝોળા
"અને વેહેમીઓના વેહેમ ઉગાડીને, તેઓનાં દીક
દુખાવવાં, અને વાંચનારાઓને ગમત આપવી : હે
માં કાંઈ સાર મળતો નથી. માટે હવેથી તેઓ પો
તાનો વેહેમ છોડી દેશે, અને તેના ખરો ભેદ જા
ણીને બીજાઓને તેમ કરવાથી અટકાવશે હેવી હ
મારી આશાછે. એ તાવીજ વીસે, બંગાળની
હીશતરીનો લખનાર નાંમીઓ દાકતર દફ પોતાનું
મત આપેછે કે, એ તાવીજે હોંદુઓનાં જોતીશાએ
અથવા તો પ્રાંહમનોએ પેહેલ વેહેલાં બનાવવા માંડ
વાં હશે પણ હુમે એ વીચારને ભુલ ભર્યા ગણી
એ છીએ !! કારણ કે એ તાવીજે, આજે સુમારે
† ત્રન હજાર વરસની લાંબી મુદત ઉપર ઇરાંની હકી
મોએ બાદશાહ ગુલતાસ્પનાં વખતથી બનાવવાં માંડ્યાં
હતાં !! કે જે વખતે નાંમીયા ફીલસુફ (જરતોશત)નો
પણ જનમ નહી હતો !!

† જુવો જાંમાશ પી. હકીમ નાંમુ.

આતસની ગરમીથી કાગળ ઉપર તહરે વાર જાતનાં રંગથી લખાઈ આવતું જાદુઈ.

એક કાગળનાં કટકા ઉપર, ચુરેત ઓફ
કોપરને પાણીમાં પીગલાવીને લખો; અને તે લખે
હું શુકાવા દેવો. પણ જ્યારે તે લખેહું શુકાશે,
ત્યારે કાગળ ઉપર કાંઈજ દેખાશે નહીં. હવે જો
આંખે કાગળને, જરાકે આતસની ગરમી આપશો
તો, તેની ઉપર તરતજ શોભીતા અને ઘણાંજ શુદ્ધ
પીળા રંગનાં અખશરો કુટી નીકલશે.—એક કાંદો
સેવો, અને તેની છાલ છોડીને કહાડી નાખો. હવે
તેને એક ખાંડનીમાં નાંખીને છુંડો; અને તેના
રસ નીચવી કહાડો, અને એક કપરાંથી ગાલી
કહાડો; હવે આંખે કાંદાનાં રસથી એક કાગળ ઉપ
ર લખો; અને તેને શુકાવા દેવો. પણ જ્યારે તે
અખશરો શુકાશે ત્યારે મુદ્દલ દેખાશે નહીં. પણ
જો આંખે કાગળને થોડોવાર તડકાંમાં ધરીને ઉભા
રહેશોતો થોડાંજ વારમાં તેની ઉપર અખશરો કુટી
નીકલશે. અથવા જો આતસની ગરમી લગાડશો
તો ઘણીજ ઝડપથી કુટી નીકલશે.—

એક કાગળ ઉપર સલફેટ ઓફ આચરન પીગ
લાવેલાં પાણીથી લખો, અને જ્યારે તે શુકાશે
ત્યારે તદ્દન દેખાશે નહીં; અને કાગળ જેવું હતું

તેણે જોઈ દેખાશે. હવે જો આંખે કાગળ ઉપર એક પીછ (તીંકચર આંક ગાળમાં) અથવા માંચેક લનાં અરકમો ધોરીને ફેરવશે તો તે લખેલું કાળા રંગનાં અખશરે જણાઈ આવશે.—એક કાગળ ઉપર નાંઈતરેટ આંક શીલવરથી લખો. અને તે સુકાયા પછી તદ્દન અખશરો ઉડી જશે. હવે એક વાસણ માં થોડોએક શલકૈત આંક આંખોન્યા નાખો, અને તેની ઉપર આંખે કાગળને લખેલી બાબતોથી પકડો, એટલે કાગળ ઉપર ઘણાંજ શુદ્ધ રૂપેરી અખશરો કુટી નીકલશે !—જો એક કાગળ ઉપર સલકૈત આંક કોપર પીગલાવેલાં પાંણીથી લખશે તો, શુકાશે એટલે કાંઈજ માલમ નહીં પડશે. પણ જો તેની ઉપર એક પીછ અથવા કુઈલને પ્રસોએત આંક પોતાશમાં ધોરીને ફેરવશે, તો તે લખેલું લાલ ભેરા રંગનું દેખાશે.—

એક કાગળનાં કટકા ઉપર ચુરેટ આંક કોબા લત પીગલાવેલાં પાંણીથી લખો. પણ જ્યારે તે શુકાશે ત્યારે કાગળ કોઈજ માલમ પડશે, હવે આંખે કાગળને કોઈ બીજાનાં હાથમાં આપો, અને કહોજો, આંખે કાગળ તમારાં હાથમાં પકડીને તડકાં માં ઉભા રહો, અને જરા વાર આંખ વીચશે તો માંસી જાદુથી કાગળ ઉપર લીલા રંગનાં અખશરો કુટી નીકલશે !! ખરેખર થોડાંજ વારમાં કાગળ ઉપર લીલાં રંગનાં અખશરો તડકાંમાં કુટી નીકલશે.

અને પેલા માંણસને ઘાચુંજ અજાયબ જેવું લાગ
શે ! !—એક કાગળના કટકા ઉપર એસીતેત ઓફ
ક્રાબાલ્ત પીગલાવેલાં પાંણીથો લખો. અને જ્યારે
તે શુક્રાચે ત્યારે તે કાગળને જરાક વાર તડકાંમાં
રાખો અથવા તે બલતાંની આંચ લગાડીને ગરમ
કરો, એટલે તે લખેલું ઘણુંજ શુદ્ધ બહુ રંગનાં
અખશરે જણાઈ આવશે ! !

શંખીઆઈ જાદુ અને તેનાં ભેદ ભરેલા રમુંજ દાખલાઓ.

એક ભરવાડ પાસે ૬૪ ભેશ હતી, અને તે
ણીઓ નીચે પ્રમાણે દુધ આપતી હતી. જેમકે
૧ લી ભેંસ એકજ શેર દુધ આપતી હતી ! તથા
૨ જી ભેંસ બે શેર દુધ આપતી હતી, ત્રીજી ભેંસ
ત્રણ શેર દુધ આપતી હતી; ચોથી ૪ શેર, તથા
૫ મી પાંચ શેર, તથા એજ પ્રમાણે ચાસઠમી ભેં
સ ૬૪ શેર દુધ આપતી હતી ! હવે જ્યારે તે ભર
વાડ મરવા પડ્યો, તે વખતે તેનાં આઠ છોકરાઓ
વારેસ હતા. અને તે બધાઓનો દાવો આચે ચાશ
ટ ભેંશ ઉપર થાતો હતો. જેથી તેઓને પેલા ભર
વાડે આઠઆઠ ભેંશો પોતાને હાથે વહેચી આપી;
અને પોતાનો માંણુ છોડ્યો. અને તેનાં વાહલા
છોકરાઓએ તેની લોથને પાસેનાં એક ખેતરમાં

દાતી. ત્યારપછી તેઓએ પોતાની ભેંસોનું દુધ દા
 હોવા માંડ્યું. આએ વખતે, ત્યાં તેઓની અજાચ
 બીના શું પાર ! કારણ કે કોઈ ભેંસે ઘણું જ થોડું
 દુધ આપીયું, અને કોઈ ભેંસે એટલું તો વધારે
 આપીયું કે, તેના ઘણી નીહાળ થઈ ગયો ! આએ
 જોઈને બીજાઓને અદેખાઈ આવી; અને તેઓ માં
 હેમહિ લડાવા લાગ્યા. એટલાંમાં પેલા ભરવાડને
 એક જુનો દાસ્ત ત્યાં આવી લાગ્યો, ત્યારે તે જુઠ
 વા લાગ્યો જે, તમે શું કાંમ મરાઈ મરોછો ? ત્યારે
 તેઓએ કહ્યું જે હમારી ભેંસોનું દુધ હમુને આ
 ધું મલેચ; અને બીજાઓને હમારાં કરતાં ચાર ઘણું
 વધારે મલેછે ! ! ત્યારે તેઓએ બધાએ કપુલ કીધું જે,
 આએ માંણસ આપણને હવી રીતે વેહેચી આપશે
 કે, જેથી આપણને સરખે ભાગે દુધ મલશે. હવે
 વાંચનારાઓ ત કેવી રીતે વેહેચી આપેકે, જેથી
 દરેક જણને ભાગે આઠ આઠ ભેંસ અને એક સર
 ખુ દુધ આવે ? તેના જવાબ દેવો. પણ અગરજી
 હેનો જવાબ દેવાને તમે સાંમરથવાં નહીં હોવો
 તો જલદીથી આએ નીચેનાં કોઠા ઉપર તમારું
 ધ્યાન લગાડો; એટલે તમને પુરતી રીતે સંમજ
 પડશે; કે પેલાએ કેવી રીતે વેહેચી આપીચ ? હવે
 વાંચનારાઓ આપણને બધી ભેંસેના એકંદર દુધ
 નો સરવાલો કરશું તો તે (૨,૦૮૦ એ હજાર અને
 હેંસી) શેર થાશે. હવે તેને આઠ ભાંજશું તો બરાબર

દરેક ભાગે ૨૬૦ શેર દુધ આવશે. માટે આજે નીચેનાં કોઠા પ્રમાણે આપશો તોજ દરેક જાણુને ભાગે આઠ ભંસ અને બશેા સાહુથ શેર દુધ આવશે.

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮
૧૬	૧૫	૧૪	૧૩	૧૨	૧૧	૧૦	૯
૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪
૩૨	૩૧	૩૦	૨૯	૨૮	૨૭	૨૬	૨૫
૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
૪૮	૪૭	૪૬	૪૫	૪૪	૪૩	૪૨	૪૧
૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬
૬૪	૬૩	૬૨	૬૧	૬૦	૫૯	૫૮	૫૭
૧લાને	૨જાને	૩જાને	૪થાને	૫માને	૬થાને	૭માને	૮માને

ખાર ચારો મહીને, એક ઝવેરીની દુકાન ઉપરથી એક પેતી ચારી લાવ્યા; અને તે પેતી ઉગાડીને જોયું તો તેમાં બધા મંડીને ૧૪૪ હીરા હતા. હવે આજે પેતી લઈને બધા ચારો બીજા શહેરમાં નાંહસી ગયા; અને ત્યાં જઈને એક બીજા ઝવેરીને બધા હીરા દબાડાવ્યા; અને તેની ખરી કીંમત પુછી. ત્યારે તેણે તેઓને હવે જવાબ દીધો જે, હીરાની કીંમત એક એકથી ચઢતી છે ! અને હીરા પણ એકએકથી સરસ છે ! એટલે જે ૧ લા હીરાની કીંમત એકજ રૂપી આ, બીજાની બે રૂપીઆ, ત્રીજાની ૩ રૂપીઆ, અને એજ પ્રમાણે છેલા અથવા ૧૪૪ માં હીરાની કીંમત એકશો અને ચુંભાલીશ રૂપીઆની છે ! ત્યારે તેઓએ કહ્યું જે હમને હવે રીત વહેંચી આપો કે બધાને ભાગે ૧૨ હીરા અને તેઓની કીંમત

એક સરખી થાય. ત્યારે તે ઝવેરીઓ નીચેનાં કોઠા માં બતાવ્યા મુજબ દરેક જાણને બારબાર હરાવેલી આપયા; કે જોથી તેનો કીંમત બધાને ખરાબર ૮૭૦ રૂપીઆનો ઉપજી હતી.

૭૮	૮૪	૯૦	૯૬	૧૦૨	૧૦૮	૧૧૪	૧૨૦	૧૨૬	૧૩૨	૧૩૮	૧૪૪
૭૭	૮૩	૮૯	૯૫	૧૦૧	૧૦૭	૧૧૩	૧૧૯	૧૨૫	૧૩૧	૧૩૭	૧૪૩
૭૬	૮૨	૮૮	૯૪	૧૦૦	૧૦૬	૧૧૨	૧૧૮	૧૨૪	૧૩૦	૧૩૬	૧૪૨
૭૫	૮૧	૮૭	૯૩	૯૯	૧૦૫	૧૧૧	૧૧૭	૧૨૩	૧૨૯	૧૩૫	૧૪૧
૭૪	૮૦	૮૬	૯૨	૯૮	૧૦૪	૧૧૦	૧૧૬	૧૨૨	૧૨૮	૧૩૪	૧૪૦
૭૩	૭૯	૮૫	૯૧	૯૭	૧૦૩	૧૦૯	૧૧૫	૧૨૧	૧૨૭	૧૩૩	૧૩૯
૭૨	૬૧	૫૫	૪૯	૪૩	૩૭	૩૧	૨૫	૧૯	૧૩	૭	૧
૭૧	૬૨	૫૬	૫૦	૪૪	૩૮	૩૨	૨૬	૨૦	૧૪	૮	૨
૭૦	૬૩	૫૭	૫૧	૪૫	૩૯	૩૩	૨૭	૨૧	૧૫	૯	૩
૬૯	૬૪	૫૮	૫૨	૪૬	૪૦	૩૪	૨૮	૨૨	૧૬	૧૦	૪
૬૮	૬૫	૫૯	૫૩	૪૭	૪૧	૩૫	૨૯	૨૩	૧૭	૧૧	૫
૬૭	૬૬	૬૦	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૨૪	૧૮	૧૨	૬
૬૬	૬૭	૬૧	૫૫	૪૯	૪૩	૩૭	૩૧	૨૫	૧૫	૧૦	૫
૬૫	૬૮	૬૨	૫૬	૪૫	૪૦	૩૪	૨૮	૨૨	૧૬	૧૦	૪
૬૪	૬૯	૬૩	૫૭	૪૬	૪૧	૩૫	૨૯	૨૩	૧૭	૧૧	૫
૬૩	૭૦	૬૪	૫૮	૪૭	૪૨	૩૬	૩૦	૨૪	૧૮	૧૨	૬
૬૨	૭૧	૬૫	૫૯	૪૮	૪૩	૩૭	૩૧	૨૫	૧૫	૧૦	૫
૬૧	૭૨	૬૬	૬૦	૪૯	૪૪	૩૮	૩૨	૨૬	૧૬	૧૦	૪
૬૦	૭૩	૬૭	૬૧	૫૦	૪૫	૩૯	૩૩	૨૭	૧૭	૧૧	૫
૫૯	૭૪	૬૮	૬૨	૫૧	૪૬	૪૦	૩૪	૨૮	૧૮	૧૨	૬
૫૮	૭૫	૬૯	૬૩	૫૨	૪૭	૪૧	૩૫	૨૯	૧૯	૧૩	૭
૫૭	૭૬	૭૦	૬૪	૫૩	૪૮	૪૨	૩૬	૩૦	૨૦	૧૪	૮
૫૬	૭૭	૭૧	૬૫	૫૪	૪૯	૪૩	૩૭	૩૧	૨૧	૧૫	૫
૫૫	૭૮	૭૨	૬૬	૫૫	૫૦	૪૪	૩૮	૩૨	૨૨	૧૬	૫
૫૪	૭૯	૭૩	૬૭	૫૬	૫૧	૪૫	૩૯	૩૩	૨૩	૧૭	૬
૫૩	૮૦	૭૪	૬૮	૫૭	૫૨	૪૬	૪૦	૩૪	૨૪	૧૮	૭
૫૨	૮૧	૭૫	૬૯	૫૮	૫૩	૪૭	૪૧	૩૫	૨૫	૧૯	૮
૫૧	૮૨	૭૬	૭૦	૫૯	૫૪	૪૮	૪૨	૩૬	૨૦	૧૪	૮
૫૦	૮૩	૭૭	૭૧	૬૦	૫૫	૪૯	૪૩	૩૭	૨૧	૧૫	૫
૪૯	૮૪	૭૮	૭૨	૬૧	૫૬	૫૦	૪૪	૩૮	૨૨	૧૬	૫
૪૮	૮૫	૭૯	૭૩	૬૨	૫૭	૫૧	૪૫	૩૯	૨૩	૧૭	૬
૪૭	૮૬	૮૦	૭૪	૬૩	૫૮	૫૨	૪૬	૪૦	૨૪	૧૮	૭
૪૬	૮૭	૮૧	૭૫	૬૪	૫૯	૫૩	૪૭	૪૧	૨૫	૧૯	૮
૪૫	૮૮	૮૨	૭૬	૬૫	૬૦	૫૪	૪૮	૪૨	૨૬	૨૦	૮
૪૪	૮૯	૮૩	૭૭	૬૬	૬૧	૫૫	૪૯	૪૩	૨૭	૨૧	૫
૪૩	૯૦	૮૪	૭૮	૬૭	૬૨	૫૬	૫૦	૪૪	૨૮	૨૨	૫
૪૨	૯૧	૮૫	૭૯	૬૮	૬૩	૫૭	૫૧	૪૫	૨૯	૨૩	૬
૪૧	૯૨	૮૬	૮૦	૬૯	૬૪	૫૮	૫૨	૪૬	૩૦	૨૪	૭
૪૦	૯૩	૮૭	૮૧	૭૦	૬૫	૫૯	૫૩	૪૭	૩૧	૨૫	૮
૩૯	૯૪	૮૮	૮૨	૭૧	૬૬	૬૦	૫૪	૪૮	૩૨	૨૬	૮
૩૮	૯૫	૮૯	૮૩	૭૨	૬૭	૬૧	૫૫	૪૯	૩૩	૨૭	૯
૩૭	૯૬	૯૦	૮૪	૭૩	૬૮	૬૨	૫૬	૫૦	૩૪	૨૮	૯
૩૬	૯૭	૯૧	૮૫	૭૪	૬૯	૬૩	૫૭	૫૧	૩૫	૨૯	૯
૩૫	૯૮	૯૨	૮૬	૭૫	૭૦	૬૪	૫૮	૫૨	૩૬	૩૦	૯
૩૪	૯૯	૯૩	૮૭	૭૬	૭૧	૬૫	૫૯	૫૩	૩૭	૩૧	૯
૩૩	૧૦૦	૯૪	૮૮	૭૭	૭૨	૬૬	૬૦	૫૪	૩૮	૩૨	૯
૩૨	૧૦૧	૯૫	૮૯	૭૮	૭૩	૬૭	૬૧	૫૫	૩૯	૩૩	૯
૩૧	૧૦૨	૯૬	૯૦	૭૯	૭૪	૬૮	૬૨	૫૬	૪૦	૩૪	૯
૩૦	૧૦૩	૯૭	૯૧	૮૦	૭૫	૬૯	૬૩	૫૭	૪૧	૩૫	૯
૨૯	૧૦૪	૯૮	૯૨	૮૧	૭૬	૭૦	૬૪	૫૮	૪૨	૩૬	૯
૨૮	૧૦૫	૯૯	૯૩	૮૨	૭૭	૭૧	૬૫	૫૯	૪૩	૩૭	૯
૨૭	૧૦૬	૧૦૦	૯૪	૮૩	૭૮	૭૨	૬૬	૬૦	૪૪	૩૮	૯
૨૬	૧૦૭	૧૦૧	૯૫	૮૪	૭૯	૭૩	૬૭	૬૧	૪૫	૩૯	૯
૨૫	૧૦૮	૧૦૨	૯૬	૮૫	૮૦	૭૪	૬૮	૬૨	૪૬	૪૦	૯
૨૪	૧૦૯	૧૦૩	૯૭	૮૬	૮૧	૭૫	૬૯	૬૩	૪૭	૪૧	૯
૨૩	૧૧૦	૧૦૪	૯૮	૮૭	૮૨	૭૬	૭૦	૬૪	૪૮	૪૨	૯
૨૨	૧૧૧	૧૦૫	૯૯	૮૮	૮૩	૭૭	૭૧	૬૫	૪૯	૪૩	૯
૨૧	૧૧૨	૧૦૬	૧૦૦	૮૯	૮૪	૭૮	૭૨	૬૬	૫૦	૪૪	૯
૨૦	૧૧૩	૧૦૭	૧૦૧	૯૦	૮૫	૭૯	૭૩	૬૭	૫૧	૪૫	૯
૧૯	૧૧૪	૧૦૮	૧૦૨	૯૧	૮૬	૮૦	૭૪	૬૮	૫૨	૪૬	૯
૧૮	૧૧૫	૧૦૯	૧૦૩	૯૨	૮૭	૮૧	૭૫	૬૯	૫૩	૪૭	૯
૧૭	૧૧૬	૧૧૦	૧૦૪	૯૩	૮૮	૮૨	૭૬	૭૦	૫૪	૪૮	૯
૧૬	૧૧૭	૧૧૧	૧૦૫	૯૪	૮૯	૮૩	૭૭	૭૧	૫૫	૪૯	૯
૧૫	૧૧૮	૧૧૨	૧૦૬	૯૫	૯૦	૮૪	૭૮	૭૨	૫૬	૫૦	૯
૧૪	૧૧૯	૧૧૩	૧૦૭	૯૬	૯૧	૮૫	૭૯	૭૩	૫૭	૫૧	૯
૧૩	૧૨૦	૧૧૪	૧૦૮	૯૭	૯૨	૮૬	૮૦	૭૪	૫૮	૫૨	૯
૧૨	૧૨૧	૧૧૫	૧૦૯	૯૮	૯૩	૮૭	૮૧	૭૫	૫૯	૫૩	૯
૧૧	૧૨૨	૧૧૬	૧૧૦	૯૯	૯૪	૮૮	૮૨	૭૬	૬૦	૫૪	૯
૧૦	૧૨૩	૧૧૭	૧૧૧	૧૦૦	૯૫	૮૯	૮૩	૭૭	૬૧	૫૫	૯
૯	૧૨૪	૧૧૮	૧૧૨	૧૦૧	૯૬	૯૦	૮૪	૭૮	૬૨	૫૬	૯
૮	૧૨૫	૧૧૯	૧૧૩	૧૦૨	૯૭	૯૧	૮૫	૭૯	૬૩	૫૭	૯
૭	૧૨૬	૧૨૦	૧૧૪	૧૦૩	૯૮	૯૨	૮૬	૮૦	૬૪	૫૮	૯
૬	૧૨૭	૧૨૧	૧૧૫	૧૦૪	૯૯	૯૩	૮૭	૮૧	૬૫	૫૯	૯
૫	૧૨૮	૧૨૨	૧૧૬	૧૦૫	૧૦૦	૯૪	૮૮	૮૨	૬૬	૬૦	૯
૪	૧૨૯	૧૨૩	૧૧૭	૧૦૬	૧૦૧	૯૫	૮૯	૮૩	૬૭	૬૧	૯
૩	૧૩૦	૧૨૪	૧૧૮	૧૦૭	૧૦૨	૯૬	૯૦	૮૪	૬૮	૬૨	૯
૨	૧૩૧	૧૨૫	૧૧૯	૧૦૮	૧૦૩	૯૭	૮૧	૭૫	૬૯	૬૩	૯
૧	૧૩૨	૧૨૬	૧૨૦	૧૦૯	૧૦૪	૯૮	૮૨	૭૬	૭૦	૬૪	૯
૦	૧૩૩	૧૨૭	૧૨૧	૧૧૦	૧૦૫	૯૯	૮૩	૭૭	૭૧	૬૫	૯
૦	૧૩૪	૧૨૮	૧૨૨	૧૧૧	૧૦૬	૧૦૦	૮૪	૭૮	૭૨	૬૬	૯
૦	૧૩૫	૧૨૯	૧૨૩	૧૧૨	૧૦૭	૧૦૨	૮૫	૭૯	૭૩	૬૭	૯
૦	૧૩૬	૧૩૦	૧૨૪	૧૧૩	૧૦૮	૧૦૩	૮૬	૮૦	૭૪	૬૮	૯
૦	૧૩૭	૧૩૧	૧૨૫	૧૧૪	૧૦૯	૧૦૪	૮૭	૮૧	૭૫	૬૯	૯
૦	૧૩૮	૧૩૨	૧૨૬	૧૧૫	૧૧૦	૧૦૫	૮૮	૮૨	૭૬	૭૦	૯
૦	૧૩૯	૧૩૩	૧૨૭	૧૧૬	૧૧૧	૧૦૬	૮૯	૮૩	૭૭	૭૧	૯
૦	૧૪૦	૧૩૪	૧૨૮	૧૧૭	૧૧૨	૧૦૭	૯૦	૮૪	૭૮	૭૨	૯
૦	૧૪૧	૧૩૫	૧૨૯	૧૧૮	૧૧૩	૧૦૮	૯૧	૮૫	૭૯	૭૩	૯
૦	૧૪૨	૧૩૬	૧૩૦	૧૧૯	૧૧૪	૧૦૯	૯૨	૮૬	૮૦	૭૪	૯
૦	૧૪૩	૧૩૭	૧૩૧	૧૨૦	૧૧૫	૧૧૦	૯૩	૮૭	૮૧	૭૫	૯
૦	૧૪૪	૧૩૮	૧૩૨	૧૨૧	૧૧૬	૧૧૧	૯૪	૮૮	૮૨	૭૬	૯
૦	૧૪૫	૧૩૯	૧૩૩	૧૨૨	૧૧૭	૧૧૨	૯૫	૮૯	૮૩	૭૭	૯
૦	૧૪૬	૧૪૦	૧૩૪	૧૨૩	૧૧૮	૧૧૩	૯૬	૯૦	૮૪	૭૮	૯
૦	૧૪૭	૧૪૧	૧૩૫	૧૨૪	૧૧૯	૧૧૪	૯૭	૯૧	૮૫	૭૯	૯
૦	૧૪૮	૧૪૨	૧૩૬	૧૨૫	૧૨૦	૧૧૫	૯૮	૯૨	૮૬	૮૦	૯
૦	૧૪૯	૧૪૩	૧૩૮	૧૨૬	૧૨૧	૧૧૬	૯૯	૯૩	૮૭	૮૧	૯
૦	૧૫૦	૧૪૪	૧૪૦	૧૨૭	૧૨૨	૧૧૭	૯૦	૮૪	૮૨	૭૬	૯
૦	૧૫૧	૧૪૫	૧૪૧	૧૨૮	૧૨૩	૧૧૮	૯૧	૮૫	૮૩	૭૭	૯
૦	૧૫૨	૧૪૬	૧૪૨	૧૨૯	૧૨૪	૧૧૯	૯૨	૮૬	૮૪	૭૮	૯
૦	૧૫૩	૧૪૭	૧૪૩	૧૩૦	૧૨૫	૧૨૦	૯૩	૮૭	૮૫	૭૯	૯
૦	૧૫૪	૧૪૮	૧૪૪	૧૩૧	૧૨૬	૧૨૧	૯૪	૮૮	૮૬	૮૦	૯
૦	૧૫૫	૧૪૯	૧૪૫	૧૩૨	૧૨૭	૧૨૨	૯૫	૮૯	૮૭	૮૧	૯
૦	૧૫૬	૧૫૦	૧૪૬	૧૩૩	૧૨૮	૧૨૩	૯૬	૯૦	૮૮	૮૨	૯
૦	૧૫૭	૧૫૧	૧૪૭	૧૩૪	૧૨૯	૧૨૪	૯૭	૯૧	૮૯	૮૩	૯
૦	૧૫૮	૧૫૨	૧૪૮	૧૩૫	૧૩૦	૧૨૫	૯૮	૯૨	૯૦	૮૪	૯

શાત માંણસોમાંથી વીટી કાણે પેહડીચ ? તે પારખવાની રીત !

આએ નીચલો હીસાબ કીધાથી આપણે, એક અન્નચેબ જેવું ભવીશ કહી શકશું ! કે જેથી બીજા તમાશગીરો પોતાની અન્નચેબીમાં ગરકાવ થાઇ જશે ! ! કારણ કે એ હીસાબથી આપણે હેવું વરતી કહાડશું કે, શાત માંણસોમાંથી વીટી કાણે પેહડીચ ? તે માંણસે પોતાનાં કીઆ હાથે પેહડેલી છે ? અથવા તે કહી આંગલીએ પેહડેલી છે ? તેમ જ વળી આંગલીનાં કીઆ કાપા ઉપરછે, તે પણ આપણને જણાશે ! ! વાંચનારાઓ એક ઝોરડામાં શાત અથવા નવ માંણસોને ઊભાવો, અને તેઓને એક સરખી લાંબી હારે ઊંચાડીને, દરેક માંણસને પેહલું બીજું ત્રીજું અને એજ પ્રમાણે જેટલાં માંણસ હોય, તેટલાં નંબર આપો. અને પછી એક વીટી આપીને તમે એ ઝોરડામાંથી બાહાર નીકળી જાઓ, અને તેઓમાંના કોઈની માંણસને પેલી વીટી પેહડવાને ફરમાવો. હવે જ્યારે તેઓમાંથી વીટી પેહડી રહે, ત્યારે તમે જલદીથી ઝોરડામાં પાછા દાખલ થાવો; અને તેઓને નીચલો હીસાબ લખવાને ફરમાવો. જેતરમાં આદમીએ વીટી પેહડેલી હોય, તેનાં નંબરને જોએ ગુણો, અને પછી તેહ માં પાંચ હુન્નેરો, અને તેને પાંચજ ગુણો; અને પછી તેહમાં દસ હુન્નેરો. અને જો જમને હાથે વીટી પેહડેલી હોય તો, એક હુન્નેરો; અને દાબે હાથે

હાયતા, જે હુંમેરો. અને પછી દસે ગુંણો, અને પછી જે આંગલીએ વીટી પેહેડેલી હાય, તે આંગલીનું નંબર હુંમેરો, ત્યાર પછી દસે ગુંણો. અને પછી જેતરમેં કાપે વીટી હાય, તેટલા કાપા હુંમેરો. અને પછી તેમાં પાંતરીસ હુંમેરોને જે જવાબ આવે તે કહેવો. વાંચનારાઓ જ્યારે તેઓ તમને હી શાબની છેલી રકમ આપે, ત્યારે તમે તેમાંથી (૩૫૩૫) ત્રન હજાર પાંતસો અને પાંતરીશ ક્ષાદ કરો. અને નીચે પ્રમાણે જવાબ કહો. જે પેહેલી રકમ છે, તેને વીટી પેહેરનાંર માંણસનું નંબર જાણવું. અને પછી બીજી શંખીઆને હાથ જાણવો; ત્રીજી શંખીઆને કેતરમી આંગલીછે, તે ગણવું, તેજ પર માંણે છેલી અને ચોથી રકમને કાપો જાણવો. જે મ કે એક દાખલો લેવો, આએ નીચેનાં દાખલા ઉપરથી જાણીએછે કે, ૫ માં આઠમીએ પોતાના દાખા હાથની ત્રીજી આંગલીનાં બીજા કાપા ઉપર વીટી પેહેડેલીછે. હવે જ્યારે આપણે પાંચમાં માંણસનાં નંબરને જેએ ગુંણશુ, તે ૬૨ થશે, અને તેમાં પાંચ હુંમેરીશુ એટલે ૧૫ થશે. હવે તેને પાંચે ગુંણશુ એટલે પંચોતર થશે, ત્યાર પછી આપણે ૬૨ હુંમેરીયા, એટલે ૮૫ થશે. હવે દાખે હાયે વીટી પેહેડેલીછે, માટે આપણે જે હુંમેરીશું, એટલે સતયાંશી થશે. અને ૬૨ ગુંણશું, એટલે આડસો અને શીતર થશે, હવે તેમાં ત્રીજી આંગલીનું નંબર હુંમેરશું, એટલે, ૮૭૩ થશે. હવે આઠશો અને તોહાત

૨ને દશે ગુણશુ એટલે ૮૭૩૦ આઠ હજાર સાતશો અને ત્રીશ થશે. હવે આપણે બીજા કાપો હુમેરી શુ એટલે આઠ હજાર સાતશો અને બત્રીશ થશે. અને છેલે તેમાં ૩૫ હુમેરીશુ, એટલે તેના જવાબ આઠ હજાર સાતશો અને સસતનાં આવશે. હવે જ્યારે આપણે હેમાંથી ૩૫૩૫ બાદ કરશુ એટલે ૫૨૩૨ નો જવાબ આવશે. હવે આપણને જણાયું છે, પાંચમાં આદમીએ પોતાનાં દાખા હાથની તીજ અંગલીનાં બીજા કાપા ઉપર વીટી પેહેડેલી છે.

દાખલો ૧ લો

માં.	હા.	આં.	કા.
૫	૨	૩	૨
૫			૮૭૦
૨			૩
૧૦			૮૭૩
૫			૧૦
૧૫			૮૭૩૦
૫			૨
૭૫			૮૭૩૨
૧૦			૩૫
૮૫			૮૭૬૭
૨			૩૫૩૫
૮૭			૫૨૩૨
૧૦			

જાદુઈ સરવાલો, આગમચથી જવાબ કેહેવાની રીત ! !

વાંચનાંરાઓ એક બીજા આદમીને કહોજે, તમારે ગમે એવી રીતે પાંચ શાંખીઆની રકમ માંડો. એટલે જે, એક, દશ, શો, હજાર, અને દશ હજાર સુધીની માંડો. હવે જ્યારે તે રકમ માંડે, ત્યારે તમે કહો જે, હમે એની ઉપરથીજ સરવાલાનો જવાબ કહીએ છીએ. પછી બીજી રકમ તમારે ગમે એવી રીતે માંડજે; ત્યાર પછી હમે ત્રીજી રકમ માંડીને શરવાલો કરશું, તો તેનો જવાબ ખરોખર આવશે. આએ વાત સાંભલીને ત માંણસને ઘણુંજ અનુચેય જેવું લાગશે !! અને વીચાર કરશે કે, પહેલ વહેલી એકજ રકમ ઉપરથી શરવાલાનો ખરો જવાબ શી રીતે દશે ? હવે જેમકે, એક બીજા માંણસે, નીચે પ્રમાણે, એટલે ૧ લા દાખલાની ઉપરની અથવા પહેલી રકમ પ્રમાણે, પાંત્રીશ હજાર ચારશો અને શતાવીશ માંડેલા છે, હવે તેનો શરવાલો શું આવશે તે આપણે આગલથી ગણીને કહેવું નેહએ ! ! ત્યારે વાંચનાંરાઓ આપણે નીચે પ્રમાણે શરવાલો કરશું, તો આપણને તેનો જવાબ જલદીથી મલશે. હવે તમે ૩૫૪૨૭ માંથી એક બાદ કરો, એટલે પાંત્રીશ હજાર ચારશો અને છવીશ થાશે. હવે જે એક બાદ કીધોચ તેને ત્રતની આગલ મુકી દેવો, એટલે એ રકમ, એક લાખ પાંત્રીશ હજાર ચારશો અને છવીશની થાશે. હવે એ

રકમને તમારે સરવાલાનો જવાબ જાણવો જોઈએ. માંડે જે ધાંણીએ પેહેલી રકમ, ૩૫૪૨૭ ની માંડે લીછે, તેને કહોજે; તમારી રકમનો જવાબ એક લાખ પાંતરીશ હજાર ચારશો અને છવીશનો આવશે. હવે તેજ ધાંણીને બીજી રકમ માંડવાને કહો. હવે બીજી રકમ, તે માંણસે શકશત હજાર ત્રનશો અને એકતાલીશની માંડેલીછે. હવે વાંચનાંરોઓ ત્રીજી અને છેલ્લી રકમ તમે પોતે માંડો, તે હેવી રીતે માંડો કે, પેલા માંણસની બીજી રકમનો અને તમારી ત્રીજી રકમનો શરવાલો બરાબર ૯૯૯૯૯ નો થાએ; માટે વાંચનાંરોઓ તમારી છેલ્લી રકમ બતરીશ હજાર છશો અને અઠાવણની માડવી જોઈએ; એટલે એ ત્રનડે રકમનો શરવાલો બરાબર; એક લાખ પાંતરીશ હજાર ચારશો અને છવીશ આવશે. જેમ કે આઠને એક નવ, અને નવને શાત શોહોલ, શોહોલીઓ છ, વદી એક, પાંચને એક છ, છને ચાર દશ, અને દશને બે બાર, બારીઓ બે, વદી એક, છને એક શાત, શાતને તરન દશ, દશને ચાર ચઉદ, ચઉદીઓ ચાર, વદી એક, બે અને એક ત્રન, તરનને શાત દશ, અને દશને પાંચ પંદર, પંદરીઓ પાંચ, વદી એક; ત્રનને એક ચાર, અને ચારને છ દશ, દશને ત્રન તેર તે તરનાં તેર. માટે દરેક રકમનો હેવીજ રીતે જવાબ કહેવો જોઈએ. હવે તમારું ધ્યાન પાછું ૧ લા લાખલા ઉપર લગાડો. કમનેખ એ નીશાંનીની ૧ લી તથા બીજી રકમબીજી ધાણીની જાંતવી: તેમ, (+ +) ચોગરીની નીશાંત વાલી ત્રીજી રકમ વાંચનારે પોતાની સમજવી.

દાખલો ૧ લો.

$$\begin{aligned} ૬ \times ૩૫૪૨૭ &= ૧ \text{ લી રકમ,} \\ & ૧ \text{ એક બાદ કરવાનો,} \\ \hline ૧૩૫૪૨૬ \times જવાબ & ૧ \text{ લી રકમનો} \\ & \text{રકમ માંડવાની રીત.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ૬ \times ૩૫૪૨૭ &= ૧ \text{ લી રકમ} \\ ૫ \times ૬૭૩૪૧ &= ૨ \text{ જી રકમ} \\ + + ૩૨૬૫૮ &= ૩ જી રકમ \\ \hline ૧૩૫૪૨૬ &= જવાબ \end{aligned}$$

દાખલો ૨ નો.

$$\begin{aligned} ૬ \times ૧૧૬૪૦ &= ૧ \text{ લી રકમ} \\ & ૧ \text{ એક બાદ કરવાનો} \\ \hline ૧૧૧૬૩૯ \times જવાબ & ૧ \text{ લી રકમનો} \\ & \text{રકમ માંડવાની રીત} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ૬ \times ૧૧૬૪૦ &= ૧ \text{ લી રકમ} \\ ૬ \times ૪૫૦૯ &= ૨ \text{ જી રકમ} \\ + + \times ૫૪૦૯૦ &= ૩ જી રકમ \\ \hline ૧૧૧૬૩૯ &= જવાબ. \end{aligned}$$

દાખલો ૩ નો.

$$\begin{aligned} ૬ \times ૯૯૯૯૯ &= ૧ \text{ લી રકમ} \\ & ૧ \text{ એક બાદ કરવાનો} \\ \hline ૧૯૯૯૯૮ &= જવાબ ૧ લી રકમનો \\ & \text{રકમ માંડવાની રીત.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ૬ \times ૯૯૯૯૯ &= ૧ \text{ લી રકમ} \\ ૫ \times ૧૮૭૭૭ &= ૨ જી રકમ \\ + \times ૮૧૨૨૨ &= ૩ જી રકમ \\ \hline ૧૯૯૯૯૮ &= જવાબ \end{aligned}$$

ભૂત નથી ?—એક વીચીતર દેખાવનાં સવ પનાંનો અજાયબ જવો હેવાલ ! !

વાંચનાંરાઓ આએ નીચેના વીચીતર દેખાવના સવપનેા તમારા જાણીતા થાએલા ડેબોના મીતરને ડે તા. ૧૦, ૬, ૭૩ ની રાત્રે દેખાચો હતો; કે જેના હેવાલ કાંઈપણ વધઘટ ન કરતાં ખરેખરે હું આપુ છું. હું ઠરેજ રાત્રે જાદુ વીસે નીખંધ લખવાને ખરાખર અગીઆર કલાકે બેસતો હતો, જેથી રાત્રે તા મુજબ એ દીવશે પણ બેઠો. નજદીક ખારવા ગા ત્યાં શુધીમાં મે થોડાંએક પાનાં લખ્યાં; એટલામાં હુંગે મારા ઉપર હોમલો કરવા માંડ્યો. મારા હાથમાથી કંઈલ પડી જવા માંડ્યું, માંડે માથું દુખવા લાગુ, તથા દીવાની રોશની ઝાંખી દેખાવા લાગી; અને હું માંડે માથું ટેબલ ઉપર મુકીને ખુરસી ઉપરજ બેઠો બેઠો જીરવા પડ્યો. એટલામાં મને એક હુંગનો જખરદશ્ત ઝોકો લાગ્યો; કે જેથી હું ઘભરાઈને પાછો ઉઠ્યો; તથા આજસ પણ ઘણી જ આવવા લાગી; અને ગોયા કોઈ મને શુધ જવાને ભલાંભણ કરતું હોયે, હેવું લાગ્યું. વળી મને બીજા ઝોકા આવવા લાગ્યા; કે જેથી મને મારી ટેબલ ઉપરથી ઉઠવાને શુધી નહી રહી; અને હેવીજ રીતે હું ત્યાંજ હુંગાઈ ગયો ! ત્યાર પછી મારી ઉપર શું વીત્યુ હશે તે હું કાંઈજ જાણતો

નથી. પણ આએ ખુદરતી ફરજની હુંગે મને જે
 કાંઈ ચમતકાર દેખાડ્યો છે તે નીચે પ્રમાણેના હતા.
 હું જાણે મેદાનમાં ફરવા જતો હતા; તેટલાંમાં કાંઈ
 કે તોફાન થાયું ! અને પવનનાં સપાટા શાથ વર
 સાદતું એક ઝાપતું પડ્યું ! જેથી હું દાડીને
 એક આંમલીનાં ઝાડ હેઠલ આવી ઊભો ! ! એટ
 લાંમાં ત્યાં જે વીદવાંનો આવી લાગો ! ! થોડાજ
 વખતમાં ત્યાં એક દાકતર આવી લાગો ! અને
 ગાડની નીચે એક લાંબી બાસતી હતી તે ઉપર ગં
 ભીર ચેહુરા શાથ જેસીને મનમાં કાંઈક વીચાર કર
 વા લગ્યો; હેવામાં ત્યાં એક ખુદો ધરમગુરૂં આવી
 લાગો અને દાકતરને સલામ કરીને બાંક ઉપર જેથી
 ગયો ! આએ વખતે મારા પણ પગ થાકી ગયા
 હતાં, તેથી હું પણ એજ બાકને છેડેથી એક ખુંણા
 માં શંકડાઈને બેઠો ! એટલામાં ત્યાં એક ગાડી
 આવી લાગી, કે જે ગાડીને હુમારી શાંમને ઊભી
 રાખવામાં આવી ! ! કોચમેને જડપથી ઉતરીને બાર
 છું ઉગાડ્યું ! તરતજ ગાડીમાંથી એક મોટો માણ
 સ ઉતરીને બાંક ઉપર વચમાં આવીને બેઠો, અને
 બાંક ઉપરનાં સઘલા જણાંઆએ ઉડીને સલામ કીધી ! !
 હુ મારા મનમાં વીચારવા લાગો કે, આએ માણસ
 ક્યાનો હશે ! અને એ કોણ છે ! તે મારે જાણવું જોઈ
 એ ! હેવા વીચારથી હું ત્યાંથી ઉડી ગયો, અને પે
 લી ગાડો આગલ જઈને થોડાવાલાઓને પુછ્યું

કે આએ ડાણુ મરદછે ? તઓએ જવાબ આપ્યો કે હા એતો એક મોટો ફીલથુક છે !! આએ વાત સાંભલીને હું પાછો માંહરી જગોએ આવીને ખેઠા સઘલાઓ સુપકીદીથી પોતાનાં ધ્યાનમાં ખેઠેલા હતા !! એટલામાં ત્યાં આઠ ગાંમડયાઓ આવી લાગા !! અને હુમાંરી સાંભને આવીને ઉભા ! પેહલા વીદવાને પુછ્યું, તમે હંધઆં ઉભા રહીને શું માંગોછો ? (એટલામાં બીજા વીદવાંને પેહલા વીદવાં નનાં મોંહોડા સામું જોઈને જોલ્યો.) કાંઈ નહીં એ લોકોને ઉભા રહેવા દેવો, પોતાની મેલેજ ચાલીને જાશે !! (એટલાંમાં પેલા ગાંમડયાઓમાંથી એક જાણુ જોલી ઉઠ્યો.) સાહેબ ! હમે બધા જાણુ આજ પંદર દીવસ થયા ગાંમથી નવાજ આવેલા છઈએ, માંટે હમુંને ચાકરી રાખશે ? પેહેલો વીદવાન જોલ્યો, ત્યારે તમે આટલાં દીવસ શુધી ક્યાં હતા ? ગાંમડયાઓએ કહ્યું, સાહેબ હમે બધા જાણુ એકજ બંગલામાં ચાકરી રહેલા હતાં. પણ સાહેબ હુમાંરી કા હાંણીની શું વાત કહીએ ! પેહેલો વીદવાં—જો લોની શું છે ? ગાંમડયાઓ—અરે સાહેબ ! ત્યાંતો આખી રાત ભુતની વસતી છે !! જેથી હમેં તો બીહીને જીવ લઈને ત્યાંથી નાંહસી આવ્યાચ !! (આએ વાત સાંભલીને પેહેલો વીદવાં ખરખર હસી પડ્યો !) અને જોલ્યો જે અરે મુરંજો તમે એ શું ઘોંગની વાત લાયાચ ! ભુત શુંને વાત શું ?

ભુત ક્યાં છે ? લાવોની મને દેખાડો ? જાઓ જાઓ !
 મુંગા મુંગા, દુનીઆમાં કેઠે પણ ભુત નથી ! ! ગાં
 મડયાઓ—અરે પણ નથી તે કેમ ? તું મારા ગા
 મમાં આવેકેની તો તુનેતો જીવતો પણ પાછો આ
 વવા નહી દીએ!! (એટલામાં બીજા વીદવાં ઉઠીને
 ઉભા થાયા. અને પેહલાંની સામને મોહોડું કરીને
 બોલ્યો) માહરા સહિબ હું પણ કપુલ કરૂં કે ભુત
 છે ! ! (આએ વાત સાંભલીને પેલા ભોલા ગાંમડયા
 એને જરા હીમત આવી,) (એટલામાં પેહલો વીદવાં
 ન બીજા તરફ ફરીને બોલ્યો.) અરે શું ? એ લોકો તો
 મુંરખ છે, તથા વેંદેમી અને આણસમજ છે ! તથા
 એ લોકોને ભુતનો વેંદેમ લાગેચ; તેની શાથે તમે
 ભણેલા અને સમજીયાં થાઈને એ શું મુંરખાઈની વા
 તો કરોચ ? વીદવાંનાં નાંમને એબ લગાડોચ ! પણ
 હા ! હું ધારૂં કે તમારું બંધ શીખેલું ધુરમાં ગયું !
 કે જેથી તમે આજે આએ રીતની મુંરખાઈ
 કરોચ ! ! (બીચારો બીજા વીદવાં ફજેત થાયા
 તથા મુંગા મુંગા બેસી ગયા !) અને ધીરજથી પુછ
 વા લાગો કે, શું દુનીઆમાં ભુત કેઠે નથી ? પેહલો
 વીદવાં—અલખતાં કેઠે નથી ! એતો જુઠો વેંદેમ
 છે ! ! કેમ ત્યારે તમેએ આજે વેંદેમ પકડીને બ
 રું માનવું કે ? પણ ખબરદાર ! આજ પછી ફરી
 થી એ વેંદેમ મનમાં લાવતા નાં ! કારણ કે આએ
 ગાંમડયાઓ તો મુંરખ છે ! એ લોકોને કાંઈ અકલ

છે ? (પેલો ફીલસુફ કહે, આટલો વાર સુધી મુંગો મુંગો એસીને તમાંશો જોતો હતો, તેનાંથી હવે જ જોવાર ચુપકીદીથી એસાયું નહીં ! તથી તે ઉડીને પેહેલા વીદવાંન આગલ આવી ઉભો) ! અને ઓઢ્યો જે સપ્પુર કર, એ હુલર અને અનસમજી નર, જરા સપ્પુરી પકર, અને મારી વાતને ધ્યાન ધરીને શાંભળ ! પેહેલો વીદવાંન—શું કહોછો ? ઓલો જલદી થી. ફીલસુફ—શું ત્યારે તમાંરા વીચાર પ્રમાંણે દુની આંમાં ભુત નથી કે ? પેહેલો વીદવાંન—હા તદન નથી ! ફીલસુફ—નહીં કેમ ? ભુત દુનીઆમાં દરેક જગોપર હોવો જોઈએ !!—બીજો વીદવાંન—મેહે રખાન ફીલસુફ, હા માંરે પણ હેવુંજ મતછે કે ભુત હોવોજ જોઈએ !! (આએ વાત સાંભળીને પેલો હુલર અને તીખા મીજનજનો પેહેલો વીદવાંન જરા નરમ પડ્યો !) અને નરમાંશથી ઓઢ્યો જે : મેહેરખાની કરીને એ વાતનો ખરેખરો ભેદ જણાવો. ફીલસુફ—તમે અને બીજા ઘણાંઓ કે જેઓ ભુત વીસેનાં પાડેછે, તેઓ જો ભુત એ ઓલનો ખરેખરો અરથ સમજીને, રસાયેન વીધ્યાની મદદ લઈને બારીકીથી તપાશ કરશે તો, તેઓ પોતાનેજ મોહાંડે કબ્જલ કરશે કે, હા ! દુનીઆની દરેક જગોએ ભુત હોવો જોઈએ !! (આએ વાત પેલા ગાંમડ્યાઓને કાંને પડ્યાથી, તેઓ ઓલી ઉડ્યા.) કે હા સાહેબ, હા માંરા ગાંમમાં પણ બધેબધે ભુતની વશતીછે !! અ

ને એ વાત તો હમો આગલથી જ કરી ચુક્યાં ! પણ
 આએ શેઠ તો કાંઈ ધ્યાનમાં લાવતા જ નથી ! ફીલ
 મુક—એવણને કાંઈ જ ખબર નથી, માંટે એનાં વાને
 સમજ પાડવી જોઈએ. માંટે જરા ધીરજ ધરીને
 ઉભા રહો, ગાંમડયાઓ—અરે લેઓની સાહેબ હમો
 જ હમારા ગાંમનાં ભુતની વાત કરીએ ! કે તે કેમ
 થાયેય ? અને ભુત થયા પછી શું શું કરેય ! ફી
 લમુક—હા ચાલો ત્યારે વેગો, અને જલદીથી ઓલો
 હમો બધાં સાંભલીએ છીએ ! ! ગાંમડયાઓ—જ્યારે
 એક માંણસ મરી જાય છે, અને જો તે પોતાની જ
 દગીમાં જંદુગર અથવા તો સરવે માંણસોના દુશ્મ
 ન હોય છે, તો તેનું મુરદુ બાલી નાંખ્યા પછી તે
 પાછો જીવતા થાય છે ! તેને ભુત કરીને કહે છે ! !
 અને જો તે બાચડી હોય છે તો તેને ડાકણ કરીને
 કહે છે ! ! અને એ ભુતો ઝાડના પોકલ થડમાં રહે
 છે ! ! કોઈવાર કુવામાં અથવા તો નદી, તલાવ કે
 દરીઆમાં રહે છે ! કોઈવાર તેઓ જુનાં અને ભાગે
 લા ઘરમાં રહે છે ! કોઈવાર તેઓ ચોપગાં જાંનવર
 ની હાલતમાં રહે છે ! ! કોઈવાર તેઓ જુદા જુદા
 માંણસોનાં આકારમાં ફરે છે ! ! († કોઈવાર માંણસ
 નાં દીલમાં ભરાઈ જાય છે ! !) અને તેમનું કલેજું
 ભપ્પી બાચે છે ! ! કોઈ વેલાએ નાંહનાં છોકરાંઓને
 રમાંડે છે ! કોઈવાર માંણસને ધન દાલતથી નીહાલ
 કરે છે ! ! અને કોઈ વેલાએ તેમણે ખાખાવરખું

લગાડે છે ! ! તેઓ કોઈવાર રાહદારીઓને ધેરીને તંમને ભારવી નાંખે છે ! ! કોઈવાર રશતામાં ચાલ તાને રાતની વેલાએ મારી નાંખે છે ! ! કોઈવાર તંમને પાછાં જીવતાં કરે છે ! ! તેઓ કોઈવાર માંણ સો પાસે ખાવાનું માંગે છે ! ! તેમજ આપણે જે કાંઈ માંગીએ છીએ તે લાવી આપે છે ! ! († જે જગો ઉપર દુકર તથા ઘોડાઓ હોય છે, ત્યાં તેઓ કદી પણ ઉભા રહેતા નથી !) († તથા જો કોઈનાં દીલમાં ભુત ભરાયો હોય, અને તેને જો ગાયે તો લગાડ્યો હોય તો; તે માંણસનાં દીલમાંથી ભુત નાંહસી જાય છે) († જો કોઈવાર રશતામાં મલ્લે અને આપણે જો તરતજ પીશાબ કરવા બેસીએ તો ભુત આપણાંથી ઘણાજ દુર નાંહસી જાય છે.) (આટલા બધા બોલો બોલીને પેલાં ગામડાઓ મુંગા ઉભા રહ્યાં.) (પણ પેલો ફીલસુફ કેજે આટલો વાર શુધી મુંગો મુંગો સાંભળ્યા કરતો હતા. તે એકાએક મોંઠેથી બુમ પાડવા લાગ્યો. અને બોલ્યો જે) અફસોસ ! અફસોસ ! તોખાહ ! તોખાહ ! આજે ભુતનાં નાંમ ઉપર શું જુઠાં અને બોટાં તોહમતો જોડી કહાડીયાચ ! ! અરે આજે કેટલું જુઠું છે ! (એટલામાં પેલો પેહેલો વીદવાંન વચમાં બોલી ઉઠ્યો :) કેમ મેહેરબાન ફીલસુફ, તમેજે વલી એટલાંવારમાં તમારું મુકાંન પાછું કેમ ફરવું ? ત્યારે તો તમે બોલતા હતા કે ભુત છે ! અને વલી હમણાં એમ કેમ કરોછો ? શા

માંટે આએ ગાંમડ્યાઓનું કહેલું માંનતા નથી ?
 શું એઓ કાંઈ જોડું જોવાય કે ? ફીલસુફ—અરે
 હા ! વળી જોડું નહીતો, કાંઈ ખરું કે ? ખરેખર
 એ લોકો જંગલી જે વકર અને મુરખછે; કે જેથી
 જ ભુત વીસે વગર જાણવે અને વગર સંમજવે
 એ લોકોએ જુઠા અને વેહેમ ભરેલા વીચારો બાંધે
 લાંછે ! અને કદાચ એજ કારણથી તમે વીધવાનો
 પણ એ વીચારને હસી કાઢાડીને, ભુત નથી હેતું
 કેહેતા હસો ? પણ આપણી પાસે તો ભુતની સાથે
 તી જુદીજ રીતની છે : પણ આએ કમઅકલ ગાંમ
 ડ્યાઓએતો, પોતાના અજ્ઞાનપણાંથી, જોદાએની
 એકે ખુદરતી અને ઉત્તમ ચીજની આબરને હાંણી
 પોહોચાડી છે, કે જે ચીજ માંણસનો અણુદીઠ
 (આતમાં) તથા જીવછે ! કે જેને આપણે બીજી રીતે ભુત
 કહીચેતો કાંઈજ હરકત નથી ! ફીલસુફ—હવે આ
 એતો નક્કી થાઈ ચુક્યું કે, ભુત એ જોલનો અરથ
 માંણસનો અનદીથ આતમાં થાયછે; કે જે આતમાં
 કોઈની નજરે પડતો નથી તોપણ તે દરેક જગ્યાએ
 હવાની મીસાળે છુપો ભરાયેલો છે ! માંટે હવે તમે
 જ વીચાર કરોકે તે દુનીઆનાં દરેક ભાગ ઉપર શાં-
 ને માંટે નહીં હોવો જોઈએ ? પણ હની સાથેતી
 લાવવાને કીજે; આપણને પેલી ખુદરતી ચીજોનાં
 ગુણ પીછાંનવાની રસાયેન વીધા તરફ ધ્યાન જો-
 ચવું પડશે !! માટે તમને કાંઈ એ વીધ્યાની પુરતી

રીત તાલીમ છે કે નહીં ? પેહેલો વીદવાન—નહી
 મેહેરખાન ફીલસુફ; મને એ વીધ્યાનુ' જાણુ જ્ઞાન
 નથી. ! (એટલામાં પેલો નાંમીચો ડાકતર ઊઠીને ઊભો
 થાયો કે જે આઠલો લાંબો વખત થયો ખાસતીનાં
 એક ખુલામાં પડીચો પડીયો ઝુકતો હતો. !!) ડાક-
 તર—અએ નાંમવર ફીલસુફ, હું એક ડાકતર છું;
 કે જેથી મને રસાયેન વીધ્યા વીસે પુરેપુરી માહી-
 તગ્ગરીછે. માટે તમે જે કાંઈ પુછશો તેના હું ઘતટી
 રીતે જવાબ આપીશ. ફીલસુફ—આએ વાતતો
 રસાયેન વીધ્યાની મદદથી સાબિત થાએચ કે, દુની-
 આં માહેલી તમામ ચીજો, માત્ર ચારજ જતનાં મુજ
 તત્વોથી બનેલીછે. !! કે જેઓનાં નાંમ, પાણી, આત-
 શ, મતોડી અને હવાછે. ડાકતર—હા, હું એ સરવે
 કબુલ કરું છું, પણ આએ ઊપલી ચારે ચીજો કાંઈ
 મુલ તત્વ નથી ! કારણકે એખી ખીછ ચીજોની
 મેલવનીથી બનેલીછે ! ફીલસુફ હા; તે વીસે હું
 ઓલવાનો હતો, કે એ ચીજો, ઓકસીજન નૈત્રોજન
 તથા હૈદ્રોજન ગયાશ એઓનાં શાયે મલયાથી ઊ-
 ત્પન થાયેછે. ! ફીલસુફ—ત્યારે તમારે જાણવું જોઈ
 એ કે, દુનીઆં માહેલાં પ્રાણીઓ અને ઝાડપાનો પણ
 એજ ચીજોથી બનેલાંછે ! પણ જ્યારે તેઓ સડીને
 બગડી જાયેછે; ત્યારેજ આએ હવાઓ બાહાર ની-
 કલી જાયેછે કે જેથીજ પ્રાણીઓ તથા ઝાડપાનો
 મરી જાયેછે !! ફીલસુફ—વાર, ત્યારે માંજુસોનુ

મોહિત કેમ બને છે ? ડાકતર—તે વીસે હું કાંઈ વધા
 રે જાણતો નથી ! પણ મને આટલી ખબર છે કે
 માંણસો ઘણાંજ આજની પડ્યાથી મરાણ પામીએ !
 ફીલશુફ—પણ મેં જે કાંઈ પુછ્યું તેના ઘટતી રીતે
 ખરોખર જવાબ નથી મળ્યો ! હું ધારૂંચ કે તમું
 ને એ વીશેની કાંઈ ખબર નહીં હશે ! ડાકતર—જ
 રા ધીરજ પકડો ! હું ખરાખર વીચારોને કહું છું !
 (ડાકતર થોડોવાર મનમાં વીચાર કરીને બોલ્યો,
 જ્યારે માંણસો ખરાખર રીતે પોતાનાં શરીરની જાળ
 વની નથી કરતાં; ત્યારે તેમાંથી ઘણીએક જાતના
 દરદો ઉત્પન્ન થાય છે ! અને તે દરદોનાં વધી જવા
 થી માંણસનાં સરીર મોહિત પ્રવૃત્તિ શાંતિઓ સ
 ડીને બીગડી જાય છે, ત્યારે આંખે હવાથી ઇલાન
 (આત્માથી) અંદર રહેવાઈ શકાતું નથી ! હેવી રીતે
 તેઓ બહાર નીકળી જાય છે, અને તેઓનાં નીકળી
 જવાથી શાંતિઓની હીલચાલ થતી નથી ! અને સ્થિર
 પડી રહે છે, તથા તે માંણસોનું મોહિત કહેવાય છે,
 ફીલશુફ—ત્યારે તો એ ઉપરથીજ હવું સાબિત થા
 એચ કે, માંણસનાં મોહિતનું કારણ તે પ્રવૃત્તિનાં હાથ
 માં નથી !! ડાકતર—ત્યારે શું તમે હવુંજ કહોચ કે
 પ્રવૃત્તિ માંણસને મોહિત નથી બખરડું ! ફીલશુફ
 હું કાંઈ એમ નથી કહેતો જે માંણસનું મોહિત છેજ
 નથી ! પણ પ્રવૃત્તિ તો માંણસનાં મોહિતની, શવા
 શો વરસનો લાખી મુદતની હદ બાધી આપેલી છે !

એટલે કે, શરીર માટેલાં શાંચાઓનાં શાધાંનુ બંધાણુ
 ૧૨૫ વરસ શુધી ટકી રહે, ત્યાં શુધીનુછે ! અને
 ત્યાર પછી જ્યારે તેઓ ઘસાઈને અથવા તો વપડા
 ઇને બીઘડી જાયછે, ત્યારેજ તેમાથી જીવ ઇઆને
 (આત્મા) બહાર નીકલી જાયછે. કે, જે ખરેખરો જીવ
 કહેવાયછે ! જીવો, એક ઘડીઆલનો દાખલો લેવો,
 માંણુસ પોતાને હાથે એક તદ્દન નવુંજ ઘડીઆલ બ
 નાંખીને બીજાને આપેછે ! અને કહેછે કે, એ તમને
 દશબાર વરસ શુધી જવાબ દેશે ! બીજો પોતાને ઘર
 જાઈને, તે ઘડીઆલને કાપેદાથી ઉલ્લટી રીતે વાપડે
 છે ! એટલે તે થોડીજ મુદતમાં બઘડીને નકાંમુ થાઈ
 પડેછે ! એટલે કે કોઈવાર તેનાં ચકકરો ઘસાઈ ગયે
 લાં માંલમ પડેછે, કદાચ કમાંનને કાંઈક નુકશાન થા
 એલું દેખાયેછે ! માંટે દાકતર હવે તમો ઓડો કે
 એ વાંકે કોંણનો ? બનાવનાંરનો કે વાપડનાંરનો ?
 દાકતર—અલબત્ત વાપડનાંરનો વાંકે હોવો જોઈએ !
 હેમાં કાંઈ દુકી મુદત નહીં હતી કે તે થોડાજ વાર
 માં બીઘડી જાયે ! પણ જો તેને શાંભાલીને વાપડ
 યું હતેતો ઘડીઆલ બનાવનાંરના કદાચ સુખ્ય ખાર
 વરસ શુધી ચાલતે !! ફીલમુફ--વાર ત્યારે એ બ
 ઘડેલાં ઘડીઆલને ફરીથી શુધારેતો તે ચાલે કે નહીં ?
 દાકતર—હા, તેમ થાઈ શકશે ! ફીલમુફ--તે કેમ
 બની શકશે ? દાકતર—અગરજો આએ બીઘડેલા
 ચકકર તથા કમાંનને કહાડી લઈને તેને બદલે નવાં

મુકશું તો તે ચાલશે; અને તેથી આગલની માફક
ખરાખર થાશે ! ફીલસુફ ત્યારે હવે વીચાર કરે
કે માંણસનાં મોહિતનું કારણ કોણનાં હાથમાં છે !
કારણ કે માંણસો પોતાની ટુકી મુદતમાં મરણ પામી
ને જોવાને નકામો ડપકો આપે છે ! પણ ખુદરતે
તો માંણસને શવાશે વરસની અંદર મોહિત આપ્યું
જ નથી ! એટલે જો તે પોતાને હાથે આપઘાત કરે,
અથવા તો કોઈ તેનું ખુન કરીને મારી નાંખે ત્યા
રેજ તે મરી જાયે ! દાકતર—મેં ઘણુંએક દાખલા
આ જોયાય કે, માંણસો કોઈવાર એ વરસની ઉમ
રમાં, કોઈવાર પચીસ વરસની ઉંમરમાં, અથવા તો
કોઈવાર પચાશ, તથા પોણીસો, હેશી, તથા શો,
વરસતો જીવન જીવે છે; અને તે બધાનું કારણ
માંતરે દરદો અને આજારી પડ્યાથીજ થાયેલું જણા
એ છે ! ! કે જેથીજ માંણસનાં (આતમાં) જીવનીકલી
જાયે છે ! ફીલસુફ—ત્યારે તમે ખુદરતને સું કાંમ બદ
નાંમ કરો છો ? માંણસનું ટુકી મુદતમાં મોહિત આવે
છે, તે માંણસો ગોયા પોતાને હાથેજ કરે છે ! હેમાં
ખુદરતનું કાંઈપણ ચલાય નથી ! કારણ કે જોલી
રીતે જાહેર થાયેય કે, માંણસો પોતાનાં સરીરની
બાધણીનાં ઉત્તમ ફાયેદાને માંટે, તેની કાયેદા મુજબ
બરદાશત લેતા નથી; તેથી કાંઈ એક દરદો ઉત્તપન
થાયે છે; અને એજ દરદાનાં શબ્દથી સરીરનાં અંદ
રનાં તથા બાહ્યનાં ભાગો શરીરે બગડી જાયે છે,

તેથી આપણું સરીર મહેથી (આત્મા) જીવ નીકલી
જાપેછે. માટે જો તમે આજે બીઘડેલા ભાગો ને સા
રા કરીને બાહ્ય નીકલી જતા જીવનો અટકાવ
કરશો, તો તે થાઈ શકશે ! (એટલે માંગુશનો જીવ જ
નચશે !) માટે જો એક વાર માંગુશનો આત્મા નીક
લી જ્યા પછી તમે મેહેનત લઈને પાછો તે આત્મા
ને લાવી શકશો, તો તે જીવશે ! અને હેમાં ખુદરત
કાંઈ પોતાની અદેખાઈ કરનાર નથી !! (ફીલસુફ
જરા મોહુદેથી અને જોશ ભર્યા અવાજે બોલ્યો)
માટે આ દાકતરો !! તમે ઉઠો ! બીજી ઘણીએક
નવી શોધો કરો ! અને આજે કવખતે તથા
ઓછી મુદતે નીકલી જતા (આત્માનો) જીવનો અ
ટકાવ કરો !! દાકતર—નાંમવર ફીલસુફ હુમોએ
હુમારી શોધો જરીજ રાખેલી છે ! અને હુમોને
આશા છે કે થોડીજ મુદતમાં હુમારી મેહેનતનાં ફલ
આખીને તેના ઘટ્ટા ફાંચેદા મેલવશું !! (દાકતર આ
જે બોલો બોલીને બાંક ઊંપર બેસી જાએછે, એટ
લાંમાં આકાસનો રંગ બદલાયેછે ! હુવામા કાંઈએક વ
ધારે ફરફાર થાએછે ! શુરજના રૂપેરી કીરાણુમાંથી ની
કલતાં ઝલકાત ભરેલાં અજવાલા ઉપર વાદલ પો
તાનો શીહારૂપી ધેરો ઘાલેછે ! તોફાન અને ગગણત
શાય મેદાન ગાજી રહેછે ! તથા પવનનાં જોશ ભર્યા
સપાટા શાય વરસાદનું એક અતી મોટું ઝાપતું પડેછે !
બધાભોડો દોડીને આજેજ આમલીનાં ઝાડહેઠલ આવી

ઉભા રહેછે ! હેવીજ રીતે ત્યાં ઘણાંએક માંણસોની ભીડ થાયછે ! અને ગોયા આએ આંમલીનાં ઝાડ હેઠલ એક મોટી સભા ભરાએલી હોય, હેવું દેખાયછે ! ઘણા માંણસોની ભીડ હોવાને લીધે ત્યાં મોટી ગડબડ થાઈ રહેછે, તેથી ફીલસુફને પોતાની તકરાર આગલ ચલાવવાંને માટે બાક ઉપર ઉભું રહેવાની ફરજ પડેછે. આએ જ્ઞેઘનેં પેલા આડ ગામડીયાઓ બધાને ધમકાવીને ગડબડ નરમ પાડેછે, બધાઓ સુપકીદીથી ઉભા રહેછે. તથા ફીલસુફનાં મોહોડાં શાંમુ અજાએબીથી જીવેછે. આએ વખતે ત્યાં ઓછામાં ઓછી બેહુજર માંણસોની ભીડ થાઈ હતી ! હજુર સુધી તોફાન કાંઈ નરમ નહી પડ્યું હતું, તથા વરશાદ પણ તેમજ ભારે જ્ઞેશથી પડતો હતો ! તેથી તે જ ગોપરથી કોઈપણ બીજી જગાએ જતું નહી હતું ! ફીલસુફ કાંઈ બોલવા જાએછે, તેથી બીજા બધાઓ સુપથાર્ધને સાલેછે; કોઈ ધ્યાન આપેછે, તથા બીજા અનાડી જેવાઓ ફીલસુફનાં મોહોડાં શામુજ જોવા કરેછે !!)

ફીલસુફ—કેમ હવે તમારી સમજણમાં આવ્યું ? કે માણસને જીવ કેમ નીકલી જાએચ ? દાકતર—હા ! શહેબ. પણ હજુર સુધી કાંઈ ભુત વીરો બોલાશે થયો નથી; માટે મેહેરબાની કરીને જલદીથી હજુને જાણાવો. ફીલસુફ—હા, હું એજ વીસે બોલુછું, માટે ધ્યાન ધરીને સાલો. ફીલસુફ—

હવે તમને એટલું જાણાવવાને બાકી રહ્યું કે માણસના (આત્મા) જીવ બહાર નીકળી ગયા પછી તેનું શું થાય? જ્યારે (આત્માને) જીવને નાસીપાસ થઈને માણસનાં દીલમાંથી અથવા બીજી રીતે કહીએ તો તેના રહેવાનાં માળામાંથી નીકળી જવું પડે છે, ત્યારે તે કાંઈ એકદમ પોતાના માળાને છોડીને જતા નથી, પણ જેવો તે બહાર નીકળે છે, તે હવે માણસની ગતિનું હીલચાલ બંધ પડે છે. ઇચ્છા ને માણસ એક મુદ્દુનું થઈ પડે છે; આથી વખતે આપણે એક માણસનું મોહિત થયું એમ કહીએ છીએ!! હવે આત્મા બહાર નીકળી ગયાથી તે પોતાનાં માળાની આગલજ ભંભીઆ કરે છે ! જે પ્રમાણે એક ચકલીનાં માળાને બંધ કરીએ છીએ, તથા તે મોહિલી ચલ્લીને બહાર ઊડાડી મુકીને તેના પયારા બચાને અંદરજ રાખીએ છીએ, ત્યારે પેલી ચકલી કાંઈ પોતાનાં માળાને એકદમ છોડી દેતી નથી, પણ તેની આગલજ ભંભીઆ કરે છે; અને જો દાવ ફાવે તો તે પોતાના માળામાં પાછી દાખલ થઈ શકે છે; અને નહીતર શેવડે તેને પોતાના પયારો માલો છોડવો પડે છે ! તથા બીજા ઘણા એક દહાડા સુધી જંગલમાં દરેક જગ ઉપર રખડવું પડે છે ! ત્યારપછી તે કોઈવાર બીજા નવા માળામાં જઈ રહે છે ! તેજ પરમાણુ માણસનાં આત્માને પણ થવું પડે છે !! જેવો આત્મા બ

હાર નીકલી આવેછે, તેવોજ તે પોતાનાં માળામાં પાછો દાખલ થાવાને ભારે યત્ન કરેછે ! કોઈ વાર તે નીસફલ થાયેછે, અને કોઈવાર તે ફતેહ શાથ દાખલ થાઈને માંણસના મુરદાને હીલચાલ કરાવવાની યત્ન કરેછે ! પણ અફસોસ ! આત્માં બીચારો શું કરે ? જ્યાં બધું શરીરે ભાગી પુટી ગયેલું, તેને તે શી રીતે ચલાવે ? પણ જ્યારે આત્માનું કાંઈજ વલનું નથી, ત્યારે તેને આખેરજ બહાર નીકલવાની ખુશી ફરજ પડેછે ! પણ જ્યાં સુધી મુરદુ પડી રહેલે, ત્યાં સુધી તે અંદર આવ જવ કરીઆ કરેછે ! અને કોઈવાર મુરદામાં હીલચાલ થાયછે, કે જેથી આપણાં લોકો વેંહમ કરીને બોલેછે કે એતો “ભુત” થાચોચ !! જેવો આત્માં પોતાના માળામાં (માંણસનાં દીલમાં) ફરીથી પાછો ભરાયછે, એટલે કોઈવાર થોડાજ વારમાં પાછો બહાર નીકળી પડેછે ! કોઈવાર તરતજ નીકળી પડેછે ! અને કોઈવાર જરા વધારે લાંબો વખત સુધી રહીને નીકળેછે, પણ જો કોઈવાર તેને ઠીક લાગેચેતો હમેસા સુધી ભરાઈ રહેલે ! ઇઆને પાછો બહાર આવતો નથી !! જ્યારે તે પેહલાં ફરીથી પોતાનાં માળામાં દાખલ થાયછે, ત્યારે તે માળા ઉઠીને ચાલવા માંડેછે ! ઇઆને માંણસનું મુદકું જમીન ઉપરથી ઉઠીને બીજી જગ્યાએ ચાલવા માંડેછે ! પણ જો આત્માં તરતજ પાછો નીકળી પડેછેતો, તે મુદકું અફડાઈ જકાઈને

પાણું જમીન ઉપર પડે છે ! પાણુ જો થોડા વારમાં
 આત્માં પાછો બહાર નીકળી નહી પડે તો, તે
 મુદ્દકું ઊડીને ત્યાથી ઘભરાયલું જેવું જંગલમાં નાં-
 હાસીને માંણસની વસતીથી ઘણું દુર જઈને વસે છે !
 કારણકે આખે વખતે તેનાં ભેજાંતું કાંઈ ઠંડાણું
 હોતું નથી, તે જાણવરની માફક દીવાનાંની હાલત
 માં ભમતું કરે છે ! અને જ્યારે આત્માં ફરીથી ની-
 કળી જાય છે; ત્યારે તે મુદ્દકું ત્યાંજ પડી રહે છે ! પાણુ
 આખે આત્માં કાંઈ બધી વખતે પાછો ભરાતો નથી.
 એટલે જે માંણસ ઘણાજ શારી તનદરોશતી વાલો
 હોય, કે જેનાં સરીર માંહેલાં કોઈપણ ભાગો શરીર
 બીગડી ગયા નહી હોય, ત્યારેજ તે અંદર દાખલ
 થઈ શકે છે ! પાણુ જો તેના શરીરને કોઈમી દુરગંધ
 વાશથી ખરાબ કીધું હોયતો, તે કદીબી દાખલ થા-
 વે નહી ! પાણુ ઉલતી રીતે તે પોતાના માળાને તણ
 ને ઘણા દુરજઈને ભમીઆ કરે છે ! માંટે જેનું
 શરીર ચોખ્ખુ અને સફાઈ દાર હોય છે, તેનાજ શ-
 રીરમાં આત્માં પાછો ભરાય છે ! અને હીલચાલ કરે
 છે કે જેને, “ભુત” કરીને કહે છે ! ! હવેજો આખે મુદ્દ-
 કાંને દુર નહી કરીએતો તેમાં ઘડી ઘડી આત્માં પા-
 છો ભરાવાનો ! અને વલી આવજવ કરીઆજ કર
 વાનો ! પાણુ એ સગલું હાલનાં વખતમાં કાંઈજ જ-
 ણાંતું નથી. તોપણુ જો આખે મુદ્દકાંને ગાયેનો તરો
 અથવાતો ફકર જેવા દુરગંધી જનવરનું માસ લગા

હયું હોયતો, પેલો આત્માં ઘણોજ દુરજએછે, વીદવાનો યોધ્યા.—શું ત્યારે મુદ્દાંને દુર નહી કરીએ તો ચાલેકે નહી ? ફીલસુફ—દુર કરીઆ વગર ચાલેજ નહી ! કારણકે મુદ્દાંને રાખી મુકયાથી કાંઈ જ ફાએદો મલતો નથી ! એટલેકે માણસનાં મુદ્દાંમાં જીવ ફરીથી દાખલ થઈ શકેછે ખરો : પણ તે કાંઈ હંમેસ સુધી ઉભો રહી નહીં શકે ! અને વળી આગલની માફક તે કાંઈ ખરાખર રીતે પોતાનું કામ કરી શકતો નથી ! ફીલસુફ—હેવું કહેવામાં આવેછે કે, આગલા વખતમાં એક હીંદુ પોતાની શારી તંદરેશતીમાં મરણ પામ્યો હતો, ત્યારપછી તેના ખેસી-આએ તેને સચકીને કાઢી ઊપર શુવાડ્યો હતો, અને થોડાવારમાં તેઓ તેને અશાન કાંઠામાં લઈ જઈને ખારી નાંખવાની તૈઆરી કરતા હતા ! પણ એટલા માંતે તેના મુદ્દાંમાં આત્માં પાછો ભરાયો !! કારણકે તેનાં શરીર માંહેલા કોઈપણ ભાગે શરીરે ખીગડી ગયા નહતા. તેથી તેનાં દીલમાં આત્મા ખીજવાર લાંબો વખત સુધી ભરાઈ રહ્યો !! અને થોડાજ વખતમાં પેલું મુદ્દું હોલવા લાગું ! અને કાઢી ઉપરથી ઊભુ થાઈને ચાલવા લાગું ! આએ જોઈને બધાઓ ઘભરાઈ ગયા !! અને એવું ધારવા લાગાકે આએ માણસ “ભુત” થાઓચ ! માટે હવેથી એ બધાને ખાઈ જશે, માટે એને મારી નાંખવો જોઈએ ! હેવા વીચારથી બધાઓ હથીઆર બંધ તેના જીવ લેવા

ને આવ્યા ! આએ દેખાવ જોઈને પેલું મુંડડું જંગલ માં નાહસીને ભરાઈ બેઠું, અને ઘણી લામી મુદત સુધી જંગલમાં રખડીને ભુખ અને પાણીની તંગીને લીધે મરાણ પામ્યું. પણ પેલા અનાંડીઓએ તેની કાંઈ દાદ ફરીઆદ લીધી નહીં. ત્યારપછી તેના મુદ્દાને જંગલના ફાડીખાનારા જાણુવરોએ ભક્ષ કીધો, એટલે આત્મા ત્યાથી બીજીગમ જતો રહ્યો ! પણ એ ઉપરથી હીંદુઓમાં એક મગ્નપ્રત વેદે મ પેસી ગયાચ, કે જે મુદ્દાને ધનાવાર સુધી ઘરમાં રાખી મુકે તો તે ભુત થઈને ચાલી જાયે !! એજ કારણને લીધે તેઓ (હીંદુ) પોતાનાં મુદ્દાં ને જેમ બનેછે તેમ જલદીથી બાલી નાખેછે, એટલે તેમાં આત્મા ભરાઈ નહીં શકે. પણ એ શબ્દનું આગલ બન્યું હશે ! પણ હાલમાંતો કાંઈ હેવા દેખાવો જાણતાં નથી. દાકતર—શા કારણ ઉપરથી હાલનાં વખતમાં ભુત થતા નથી ? (આત્મા મુંડડાંમાં જઈ શકતો નથી.)

ફીલમુક—તમે જાણોચકે નહીં ? હાલમાં જે વખતે માંણસનું મોહિત થાયેછે, અને તેની તપાશ કરીએ છીએતો જાણાયેછેકે શરીર માંહેલા શબ્દલાભાગો સડીને બગડી ગયેલા હોયેછે; ત્યારે તે બીગડેલા મુંડદામાં આત્મા સી રીતે ભરાયે ? હું કાંઈ એમ નથી કેહતોજે હાલનાં વખતમાં (ભુત થઈ શકતો નથી.) આત્મા પાછો દાખલ થઈ શકતો ન

થી ! પણ હજીરખી હેવા ચમતકારીક બનાવો બનતા
 જાણાયેછે, પણ અફશાશ ! જ્યારે ખુદરતનાં શંચોગ
 થી એક વાર આત્મા માંણસના દીલમાંથી નીકલી
 જાયેછે, એટલે (માંણસ મરી જાયેછે) તથા બીજી
 વાર ફરીથી આત્માં પાછો દાખલ થાયેછે, એટલે
 (માંણસ ફરીથી જીવતું થાયેછે) (ફીલસુફ બધા લો
 કે તરફ પોતાનો લાંબો હાથ કરીને જરા મોહોટેથી
 અને જોશ ભરીઆ અવાજે બોલેછે.) ત્યારે આત્મે
 કમઅકલ અને અનાહી જેવાઓ કે જેઓ હાલ
 માંરી શાંમને આવી ઊભાછે, તેઓ પોતાનો દુશ્મન
 ન સમજીને તે જીવતાં થાયેલા મુંડાં નો જીવ લ
 ધીને તેને મારી નાખેછે, (ફીલસુફ પોતાનો પગ અ
 ફાડીને બોલેછે) પણ ઇઆદ રાખજો ! તમારે માંયે બો
 દાનો ભારે કોપ રહેસે ! શાંને માટે તમે તેને માણ
 સ જાતમાં પાછા દાખલ કરતાં નથી ? શાંને માટે
 તમે દુશ્મન થઈને તેનો જીવ લેવાને તઈઆર થા
 વોચ ? (ફીલસુફ પોતાના બેઉ હાથ આસમાન તર
 ફે ઉંચા કરીને બોલેછે.)-ઓ ! ધોરમાં દતાએલા અમે
 રીકનો !! તમે એકવાર ફરીથી ઉઠો !! અને ખુદરત
 નાં બેદ ભરયા ભરમનો બોલશો કરીને આએ અનાં
 હીઓનાં મગજમાં ઉતારો, કે તેઓ ફરીથી માંણસનાં
 નીરદાસ જીવની ખુવારી નહી કરે. (સધલાઓના ચેહેરાં
 ફીકકા પડેછે, અને તેઓ જમીન તરફ નીચું જોઈ
 ને ઇભા રહેછે ! એટલાંમાં શુરજ પોતાના બજથી વા

દલાંને હુરાવીને, પોતાના ઝલકાત ભર્યા શોનેરી ત
ખત ઉપર પાછો ખીરાંજે છે ! તોફાન નરમ પડે છે !
વરસાદ તદ્દન બંધ પડે છે ! તથા તડકો પડે છે ! અને
તેની શાંતિ જીવને આશાએસ આપનારો થાંડી લેહે
કી વાલો પવન ધીમે ધીમે ફુકે છે !) દાકતર—
અરે ઓ નાંમવર ફીલશુફ, મેલેરબાંની કરીને મને
જાણવો કે હીંદુ સીવાએ પારસીઓમાં તથા મુસલ-
માંનામાં અને ઈયુરોપીયનામાં પણ આત્માં દાખલ
થાએય કે નહીં ? (જીત થાએય કે નહીં,) ફીલશુફ—
હા, આત્માંનો માણસ તેમજ પરાંણી નાંમે દાખલ
થાઈ શકે છે ! પરંતુ સરવે તોલાંનાં ફીલશેફીએ એ
બાબદ ઉપર પોતાની ખુદરતી અફ્ફલ વાપડીને જીદી
જીદી રીતે આત્માંને દાખલ થતો અટકાવવાને માં-
ટે મજબુત ઉપાયેઓ કાંમે લગાડેલા છે !

દાકતર—શું ત્યારે તેઓએ એ ઉપાય આગ
લથીજ કાંમે લગાડ્યો હતો કે હુમનાંજ એ ઉ-
પાય કાંમે લગાડવામાં આવેય ? ફીલશુફ—કેટલા-
એકુઓએ પોતાની ચપળ ખુદીથી, ખુદરતી ભેદને
ભરમ જાણીને આગમચથીજ એ ઉપર પોતાનું
ખુદાઈ ધ્યાન કાંમે લગાડેલું જાણાંજે, અને કેટલા-
કો એ તેની ઉપરથીજ ધડો લઈને દાખલ થતા
આત્માંનો અટકાવ કરવાને માંટે જીદી જીદી
રીતો કાંમે લગાડેલી છે. એટલેકે હીંદુઓ પોતાનાં
ગુરદાંમે દાખલ થતા આત્માંનો અટકાવ કરવાને

માંટે કોઈવાર મુરદાનાં ચેહરાને ખીહાંમનેા રંગ
 આપેછે, કોઈવાર ઇસસ જેવી દુરગંધી ચીજને બા-
 હીને તેના ધુંમાડો કરેછે, પણ તેમાં તેઓનો વોસે-
 સનો ઉપાંચે એટલોજ બસછે, કે તેઓ જેમ બનેચ
 તેમ જલદીથી મુરદાને બાળી નાંખેચ ! કે જેથી
 આત્માં દુર થાઇને હવામાં મળી જાયછે ! દાક-
 તર—શું ત્યારે તેઓ એજ કારણથી કોઈવાર રાતનાં
 ખાર વાગે પણ મુરદાને બાળી નાંખેચ ? ફીલશુફ—
 હા ! એજ કારણથી. (એટલાંમાં પેલાં ગાંમડ્યા-
 યો વચમાં ઊભી ઉઠેછે,) અરે નંધરે છાએબ !
 એતો અમારા ધરમની ફરજછે ! તેથીજ હમે
 એતો ફક્ત કોરીઆ કરીએ છીએ !! ફીલશુફ—
 અરે આ નીરદાસ ભોળાઓ, હું શારી પેઠે જાણુ-
 ચ કે તમને તેમજ બોજ બધાઓને ખુદરતી ભેદનો
 છુપો ભરમ જણાંતો નથી ! એટલા માટે એ બાબદ
 ઉપર હું મારી તકરાર આએ વીદવાનો અને દા-
 કતરની વચે ચલાવવા માંગુંછું. ફીલશુફ—મેહરબાંન
 દાકતર, અને વીદવાનો ; હવે આપણને જરા વ-
 ધારે મહેનત સેવી પડશે ! દાકતર—એટલીતે શું
 વધારે મહેનત પડશે ? ફીલશુફ—આએ આપણાં
 ગાંમડ્યાઓએ જે કાંઈ વાઘો ઉઠાવ્યોછે, તે અટી-
 અંત ઉપયોગીછે ! માંટે એની બારીકોથી તપાસ કરી-
 ને એના ખરેખરો ખોલાશો. એઓને તેમજ આએ
 જગોએ ઉભેલાં સરવે લોડાને કહેવો જોઈએ !!

ગામડ્યાઓ—વાજબી ઓલવાહો, તમે છાએમ!
 ફીલશુફ—હવે મેહેરખાંના તમે જીવોકે એ શું છે?
 એ કાંઈ ધરમની કીરીઆં નથી, પણ હેમાંતો પેલા
 નામીયા ફીલશુફની છુપી અફલ કાંમે લગાડેલી છે!
 કે જેનાં ઉંડો અચાલ ફીલશુફ શીવાએ બીજા કોઈ
 થી થતો નથી! હવે જીવો કે ફીલશુફએ જોદાઈ
 વીધ્યા જાણીને તેના કેવી રીતે ઉપયોગ કીધોય?
 કે જે આપણનાં જાણયામાં કદી પણ નહી આવે
 હવો છે! જેને તમે ધરમની કીરીઆ તરીકે ગણીહો
 તેનો એક ખુદરતી કાયદાનો છુપો ભરમ છે; કે જે
 ધરમને નાંમે ઓલખાય છે! પણ તેની બારીકીથી
 તપાસ કરતાં માલમ પડે છે કે, તે વાસેસ કરીને ખુ-
 દરતી (રસાયન) વીધ્યાનાં કાયદાને મલતો આવે છે!!
 તેમાં પેલા નામીયા ફીલશુફ (જ્યાતઉસ્તર) ની
 ફીલશુફીનાં દાખલા ઉપરથી સાબિત થાયેચકે, તેમાં
 જે ધરમને નાંમે ફરજ આવેલી છે તે (રસાયન)
 ખુદરતી વીધ્યાને મલતીજ આવે છે!! (એક અવા-
 જ નીકલે છે સખર કરો! ધીરજ ધરો! અને મને
 જરા ઓલવા દવો! બંધાઓ ચુપકીદીથી ઊભા ર-
 હો એટલાંમે પેલો જઈક ધરમ ગુર પોતાની લા-
 કડીનાં ટેકાવતે ઉભો થાઈને ધુજતો ધુજતો કાંઈ
 ઓલવા જાયે છે. આએ દખાવ જોઈને સઘલાઓ
 હશી પડે છે!) ધરમ ગુર—ઓ! છંહાન અને જમા
 નામાં આસકારા થાયેલા હમારા નાંમવર ફીલશુફ

આજ દીન સુધી તવારીખનાં કોઈપણ સફા ઉપર
 મેં જ્યાતઉસ્તર ફીલસુફ તથા તેની ફીલસુફી વીસે
 કાંઈપણ સાંભલ્યું નથી ! ! એટલાં માટે હમને જાણાંવે
 કે, તે કહ્યા ફીલસુફ છે ? અને કહ્યા શહેરમાં થાઈ ગએ
 છે, તેની ફીલસુફી કોણ પાળે છે ?—ફીલસુફ—અરે
 તેનાં જેવો નામીયો ફીલસુફ કોઈ નથી થાયો !
 કે જેની ફીલસુફીમાંથી બીજા ઘણાંએ જનમ લીધો
 છે ! શું ત્યારે તેને તમો નથી જાણતા કે ? ધરમ ગુરૂ—હું
 નથીજ જાણતો, મારે હવે મને જલદીથી જનાવો, પણ
 જરથોસ્ત ફીલસુફનાં જેવો કોઈપણ નથી થાઈ ગયો !!
 (ફીલસુફ જન હસીને ખેલે છે !) એજ અરે એ
 જ ! કે જેને હાલનાં લોકો પોતાની ભુલથી જરથો
 સ્ત કરીને કહે છે !! ધરમ ગુરૂ—ત્યારે શું જ્યાતઉ
 સ્તર કરીનેજ કહેવું જોઈએ કે ? ફીલસુફ—હા ! ધરમ
 ગુરૂ—પણ એ ખોલના શું અરથ થાય છે ? ફીલસુફ—
 ગેબી તથા છુપા અને નહી જાણ્યાંમાં આવે હેવા
 બેદનો જાણનારો કહેવાય છે ! પણ કોઈબી ફીલસુફ
 પોતાની શક્તીથી ખોદાનો છુપો ભરમ એની બ
 રાખર જાણી લીધો નથી ! મારે એનો ફીલસુફી (ધ
 રમ) માંનનારાઓ કે જેઓ ઘણું કરીને ધરાંની તથા
 પારશીઓ કહેવાય છે; તેઓએ પોતાનાં ધરમવીસે ઘ
 ણું મગરૂબ રેહેવું જોઈએ ! ! ધરમ ગુરૂ—એશક
 માંરે પણ હેવું મત છે !—ધરમ ગુરૂ—હવે મને જ
 જાણાંવે કે જરથોસ્ત ફીલસુફની ફીલસુફીમાં કહ્યા દા

ખલા આવેલા છે ? કે જે રસાયન (ખુદરતી) વીધ્યાની શાયે સંબંધ રાખેછે. ફીલસુફી—સાંભલો, એ ફીલસુફીમાં ધરમને ખાંહાંને ભરમમાં જણાવેલું છેકે, મુવેલા રોઆન (મુંહાં)ને ગાએનો તરો ચોપડીને પાક કરવું ! તથા જમીન ઊંપર ઉગાડે પગે ચાલવું નહીં ! એક બીજને મોહોડેનું ખાવું નહીં ! વળી બીજી ગંમ જણાવેછેકે રાતને વખતે જાડને કાપવું નહીં ! તથા એજ પરમાણે બીજી ગમ જણાવેછેકે સુરજનાં ઉગયાથીજ કુવાનું, નદીનું, ઝહરાનું, સરોવરનું, તથા સમુંદરનું પાણી પાક (તાજું) ફેરેવાયછે ! તેમજ સુરજનાં ઊંગયા પછીજ ઝાડપાણો તથા ફલફલા હીઓ તાનાં થઇને ખીલી નીકલેછે, તથા બીજી ગમ જણાવેછેકે સહવારનાં પોહારમા ઉઠીને તરો લેવો, હાથ મોહોડુ ઘોઇને દાતન કરવું, પછી ખોદાને ઈઆદ કરીને બીજી કામ કરવું, ઈઆને ખાવું પીવું. જીવો આએ ફરજે કે જે ધરમને ખાહને ફરમાવેલીછે તે એટલી તો ભરમમાં આવેલીછે કે તેનો ખ્યાલ કોઈથી થાઇ શકતો નથી. તોપણ તે રસાયન વીધ્યાનાં કાએદાની શાયે મોટો સંબંધ ધરાવેછે ! વલી એજ ધરમ (ફીલસુફી) માં જણાવેછેકે, એ કાએદામાં ફરમાવ્યા મુજબ જે માણસ નહીં ચાલેતો તેને મોટું પાપ લાગેછે. તેજ પરમાણે વળી રસાયન વીધ્યાનાં કાએદાની ખારીકો તપાશતાં શાયે તે થાયેમ કે જે માણસ એ પ્રમાણે નહીં કરે, અને

ઉત્તરો ચાલેતો તેને ઘણુંજ ખરાબ થાયેછે ! અને તે માંથી બીજા અતી મોટા ખરાબ પરીનાંમો નીપ જેછે !! ફીલસુફ—આએ તો એક ઘણાંજ સાધાર ન દાખલાઓછે, પણ બીજા કે જેઓ અતી અગત નાંછે. તે બધાંનું જો બયાંન કરીએતો દુકામાં આપણે આએજ જગોએ એક અઠવાડિયું શુધી રાત અને દાહાડો એજ કાંમમાં કહાડો નાંખીએ, તોપણ તેના અંત નહી આવે ! ફીલસુફ—હવે આપણે આ એ બધા દાખલાનો રસાચેન વીધ્યાનાં કાપેદા શાથ મુકાબલો કરી જોઈએ, ૧ લું. રસાયન વીધ્યાનાં કાપેદાની ખારીકીથી તપાસ કરતાં માંલમ પડેછે કે, મુરડાંને તરો લગાડેતો મુંઝેલાં માંણસનું આંગ પાક થાયેછે, ઇઆને તેમાં આત્મા દાખલ થાઈને મુંડદાંને ઈજા આપતો નથી; તથા મુંડદાં આગલથી આત્માને હાંકી કહાડવાનો શેહેલો ઉપાય એજછે !—૨ જી, ઉગાડે પગ ચાલ્યા થી માંણસનાં દીસ માંહિલી થોડીક ગરમી જમીન પોતાની તરફ ખેંચી લીએછે, વળી એ બીજા દાખલાને માંટે જણાવેલું છે કે, જોઈએતો લોહોડાંનાં જુત પેહેરવાં તથા લાકડાંનાં પેહેરવાં હોયે; તોપણ તેની ઉપર જનાંવરનાં ચાંમડાંનું અસતર મુકવું જોઈએ. અને જો એમ નહી કરેતો મોટું પાપ ઈહેવાયછે; હવે વળી રસાયન વીધ્યાનાં કાપેદાની ખારીકીથી તપાસ કરતાં માંલમ પડેછે કે, ચામડાં ઉપર હવામાં હેલાં આકર્ષીજન ગ્યાસનું કાર્ય લાગું પડતું નથી;

અને એજ કારણને લીધે એ લોકોનાં ધરમગુરુઓ
જ્યારે લાકડાંનું બ્રુત (પાવરી) પેહેરેછે, ત્યારે તેની
ઉપર ચાંમડું મુકાવયા વગર રહેતાં નથી. ૩ જી, એ
ફીલસુફી (ધરમ) માં જણાવેછે કે, જે વખતે એક
માંણસ એક વાસણમાં પાંણી ભરીને તે વાસણને
પોતાનાં મોંહોંડાને લગાડીને પાંણી પીએતા તે પાંણી
બીજાથી પીવાયે નહી. અને જો તે અજીથું (ખરા
બ) પાંણી પીએ તો તેને મોટું પાપ લાગેછે. હવે
વળી રસાયેન વીધ્યાનાં કાચેદાની ખારીકીથી તપાસ
કરતાં માલમ પડેછે કે, માંણુશો હર ઘડીએ જે વખ
તે હવામાંથી દંમ લીએછે, તેજ વખતે હવામાંથી
કારખાનીક આસીડ ગ્યાશ નાંમની એક હવા દાખલ
થાઇને, દમ બહાર કહાડતાં પાછી આવેછે, અને
તેથી તેની કાંઇએક અસર પેલાં પાંણીને અથવા તો
ખાવાનાં ખોરાક ઉપર લાગું પડેછે. હવે જો આએ
ખોરાક તથા પાંણી બીજા માંણસ પીએતા તેમાંથી
ઘણુજ ખરાબ પરીણામ નીકલેછે ! ૪ થું રસાયેન
વીધ્યાથી જણાવેછે કે, શુરજનાં અસત પાંખ્યા પછી
ઝાડોમાંથી જુદી જુદી જાતની હવાઓ નીકલેછે ! એ
ટલાંજ માંટે સાસત્રવૈદા મજબુતાઇથી જણાવેછે કે,
રાતને વખતે ઝાડ આગલ, તથા ઝાડની નીચે ફરવું
નહી, તથા શુવું પણ નહી, પાદડાં પણ તોડવાં નહી,
તથા છરીથી કાપવું પણ નહી ! અને જો એમ કરેતા
ઝાડ માંહેલી હવા માંણસનાં દીલમાં ભરાઇને ખરાબ

અસર કરેછે, તોપણ તેઓનાં જાણ્યાંમાં આવતું નથી. ૫ મું, રસાંચેન વીધ્યાનાં કાચેદાની બારીકીથી તપાસ કરતાં જાણાંએ છે કે શુરજનાં તડકાં વગર પાણી સાફ થતું નથી, તથા ઝાડપાનોની હરીઆલી થાતી નથી; કુલોની કલીઓ ખીલતી નથી, ફલ ફલાડી અને એ વીજ બીજ ચીજો શુરજનાં તડકાં વગર પાકતી નથી. ૬ થું એજે ગાચેનાં તરામો હેવો ગુણુ છે કે માંણસનાં દીલને લગાડેતો માંણસનું શરીર ઘણું ઓખુ રહેછે, અને કાંઈક શરીર ઉપર દરદો થતાં નથી! તથા સુસતી પણ નરમ પડેછે!! ૭ મું રસાંચેન વીધ્યાનાં કાચેદાની બારીકીથી તપાસ કરતાં જાણાંએ છે કે, જે માંણસ દાતન કર્યા વગર ખાએ પીએ તો તેથીજ ઘણાંએક દરદો થાએછે!! ફીલસુફ—કેમ સા હેખ હવે તમુંને શમજ પડીકે નહી? પણ હવે એ વાતો બંધ કરવી જોઈએચ, આપણી તકરાર જુદી જછે! ફીલસુફ—હવે હું તમુંને આગલ જાણાવી ચુકોચ કે હીંદુઓ, તથા પારશીઓ, આત્માને હાંકી કહાડવાને કહયા ઉપાયેઓ કાંમે લગાડેછે. અને તે તમે સમજને સારી પેઠ જાણી લીધુંછે, હવે તમારે જાણવું જોઈએ કે અંગ્રેજ લોકોને મુઠદાંનું પેત ચીરવું પડેછે, જેથી કરીને તેમાં આત્માં ભરાઈ નહી રહે, કારણ કે બીજા બધાઓનાં કરતાં અંગ્રેજોનાં મુઠદાંમાં આત્માં બીજવાર સેહેલથી પાછો દાખ લ થાઈ શકેછે. અને મુઠદાંને નકાંમી ઇજા આપેછે. અને કોઈવાર તો ઘણાંએક મુઠદાંઓ પાછાં જીવતાં થાએછે!! અને તેને તેઓ પોતાની ટોલીમાં પાછા દાખ લ કરેછે! પણ બીજાઓને વેહમ લાગોચ તેથી તેઓ વું ધારેચ કે, જો એ માંણસને અપણી ટોલીમાં

પાછાં લેઈએ તો માણસમાં મરકી ફેલાયછે ! ! એટલા ઉપરથી વેહેમ રાખીને તો જીવતા થાએલાં મુડદાને જીલમથી જીવ લીએછે !

હવે અંગ્રેજીને પણ મુડદાને ચીરી નાખી ને દાખલ થતા આત્માને અટકાવવાની ફરજ પડી છે ! એજ પરમાંણે મુંસલમાંનામાં પણ દેટલીએક ચીજે બાલીને તેના ધુંમાડો કરેછે, તથા મુડદાને જમીનમાં દાતેછે. ફીલસુફ—હવે તમારે જાણવું જોઈએ કે માણસો જે કાંઈ મુડદાંની કીરીઆ કરેછે, ત્યારે તેઓને જાણાંતું નથી જે હમો આત્માને દુર કરવાને માટેજ એ પ્રમાંણે કરીએચ ! પણ તેઓ હેવું માંણેચ કે એવો હમારા ધરમની કીરીઆછે. પણ જીવો, ફીલસુફએ પોતાની શક્તીને કહેવી રીતે કાંમે લગાડીચ, કે જોના ભરમ કોઈનાં પણ કળ્યામાં આવતો નથી !!

ફીલસુફ—હવે તમો બધાંયોએ જાણી લીધુંચ કે આત્માને દુર કરવા માટે બધા ફીલસુફએ છુપી રીતે જીદા જીદા ઉપાયઓ લીધાછે; અને તેમાં વીસે સ કરીને જરથોસ્ત ફીલસુફનાં ટોલાએ શરવેથી ઉતમ અને શેહલા ઉપાયો લીધાછે. પણ જો હાલનાં મુડદાંને એમાંનાં કોઈપણ ઉપાય લગાડ્યા વગર રાખી મુકીએ તોપણ કાંઈ ફીકર જેવું નથી ! કારણકે આ જનાં વખતમાં તો આત્મા કદી પણ પાછો દાખલ થનાં નથી ! એટલું છતાં પણ કદીબી મુડદા આગ લાજોવાર ભમનાં નથી; અને તેમ થવાનાં ઘણાં કારણો મલી આવશે ! ! ફીલસુફ—તોપણ હું તમુંને આએ એક ઘણીજ મજબુત ભલાંમન કરુંચ, કે તમારે રશતામાં લઈ જતાં કોઈપણ મુડદાંથી ઘણું જ દુર રહેવું જોઈએ. કારણ કે જે વખતે મુડદાને

ઘરમાથી દાતવા અથવા તો બાલવાને લઈ જાયે છે. ત્યારે તેની શાયે પેલા અનદીઠ આત્માં પણ પુથે પુથે ફરતો આવે છે. † અને જો દૈત્ય જોગે રશ્તામાં કોઈપણ શારી તનદરેશતી વાલો માંણસ સામને મ લે છે, તો તેનાં શરીરમાં દાખલ થવાની પોતાની તક છોડી દેતો નથી. કારણ કે તે મુંડદાંને છોડી દઈ ને તરતજ દીલમાં ભરાઈ જાયે છે. પણ એથી કાંઈ પણ નુકશાન થાતુ નથી ! પણ એથી એક ફાંચેદો મળે છે. અને તે એ છે કે, તે એવું કહી શકેયકે આ ગળ હુ કોણ હતો, તથા હમનાં હું કોણ થાએય તે જણાવી શકે છે !! દાકતર—હવે મને જનાવોકે સ ઘળા આત્માંઓ પોતાના મુદડા આગલથી કહી ધ ડીએ નાસીપાસીથી આશા છોડીને પાછા ફરે છે ? ફીલસુફ—સાંભલો, હીદુઓમાં જેવખતે મશાન કા ઠે એહ સલઘાવવામા આવે છે ત્યારે, પારશીઓમાં પખશીઓ મુદડાંને ચુથી નાંખે છે ત્યારે, મુસલમાનો માં જમીનમાં દાતે છે ત્યારે,—ખ્રીશ્તીઓમાં પણ દા તે છે અથવા કોઈવારતો પેત ચીરે છે ત્યારથીજ, પેલા ખેડી વીદવાંનો ખોલે છે—મેહરખાંન ફીલસુફ, જ્યારે માંણસનો જીવ છેલી ઘડીએ મુદડાને છોડે છે ત્યારે તે કયાં જાયે છે ? (પેલા ભોળા ગાંમડયાંઓ માં થી એક જણ વચમા ખોલી ઉઠે છે, ખોદાએ પાશ ખોદાએ પાશ !! આએ સાંભલીને બધા લોકો ખ ર ખર હશી પડે છે, તથા ખીચારા ગાંમડયાઓની મશકરી કરે છે.) ફીલસુફ—અએ ભલા મરદો સાંભ

+ એટલાંજ મોટેજરથોસ્ત ફીલસુફની ફીલસુફીમાં એક ઠે કાંણે જણાવેલું છે કે જે કોઈ રોમાંન (મુદડાં) ની શાયે પા અદસ્તે જાયે, તો તેણેતરે જગાડયા વગર જાવું નહી. તેમજ વળી ત્યાંથી નીરંગ જગાડયા વગર પાછું ફરવું નહી.

લો. આત્મા પોતાના મુદ્દાને છેલી ઘડીએ જ્યારે છે
 રહે, ત્યારે તે શુદ્ધી બાગમાં શુંદર ઝાડો આગલ
 પોતાનું રહેથાન કરેછે, અને ત્યાર પછી તેઓ બી-
 જ્ઞ અવતાર લીએછે ! ધરમગુરુ—ઓ નામવર ફી
 લશુર, તુને માંહરા ઝાલેલી શખુનોથી અપમાન
 આપવાને મને આએ એક માડી ફરજ પડેછે. કા
 રણકે સઘલાઓના ધરમમાં જાણાંવેછે કે; માંણસો મ-
 રી ગયા પછી તેનો જીવ ખોદા પાસ જાએછે, કેજ
 થાં તેમને તેઓની કરણીનાં બદલામાં બેઠેસ્ત અને
 દાંજખનું ફલ મલેછે ! શું એવાત ખોટીછે ? ફીલશુ-
 ર—નાં એ વાત ખોટી નથી. પાણી બેઠ ભરયા ભર
 મનાં હંડા ગારમાં શમાવેલીછે. માંણસને બેઠેસ્ત અ
 ને દાંજખ આએજ જીહાંનમાં સરજેલું છે !! તે ત
 તમને જાણાંએછે કે નહી ? ધરમગુરુ—હા તેનો હું
 શમજી છું, ફીલશુર—બેઠેસ્તનું શમજવું એછેકે, જે
 માંણસે એક વાર સાચું કાંમ કીધું હોએ, તો તેને બી
 જી વાર શારો અવતાર મલેછે ! અને જો ખરાબ કી
 ધું હોયતો ફરીથી તેને ઘણાજ ખરાબ અવતાર મ
 લેછે ! એટલે જો તે એક વાર મોટો બાદશાહ થાઈને
 મરણ પામેછે, અને તેનો આત્મા જ્યારે બીજા અ
 વતાર લીએછે, ત્યારે તે કોઈ વાર ફકીરી અવતાર,
 તો કોઈ વાર બાદશાહ અવતાર, કોઈવાર તે ગોરા લોકો
 માં, તેમજ તે કોઈવાર કાલા લોકોમાં અવતાર લીએછે,
 કોઈવાર મરદનો આત્મા ઓરતનો અવતાર લીએ
 છે ! તથા કોઈવાર ઓરતોનાં આત્માં મરદનો અવ
 તાર લીએછે. કોઈવાર નીચ પાપીઓનાં આત્માં એ
 ક ધરમીનો અવતાર લેછે ! અને હેવીજ રીતે ખુદરત
 પોતાની શક્તીથી તેઓની કરણી માફક અવતાર
 આપેછે. માંટે હવેથી તમારે જાણવું જાઈએય કે બે

સ્વતઃ અને દોઝખનો બદલો માંગુસને તેઓની કર
 ૳ની માંકુક આંચેજ જીહાનમાં મલેછે! તેમજ વલી
 કેટલાએક પાપી આત્માઓને જલદીથી અવતાર
 મલતો નથી ! જેથી તેને ઘણું ખમવું પડેછે.
 માટે આ લોકો ! તમે ઘણી સંભાલથી ચાલશો તે
 તમને બીજીવાર શારે આવતાર મલશે !!
 (ફીલસુફ બાંક ઉપરથી નીચે ઉતરેછે.) ફીલસુફ—
 ચાલો હવે અંધારું થાયુંછે, અને આપણી તકરાર
 પણ પુરી થાયછે; માટે હવે તે શાહેબનાં શોકરાનાં
 કરી આપણ આપણ ઘર જઈએ. (સઘલાઓ ફીલસુ
 ફને નમેછે, અને રોખશત લેછે. પેલાં ગાંમડયાઓ
 ફીલસુફને પગે લાગેછે ! ફીલસુફ તેમણે અટકાવીને
 ઉભા રાખેછે, બધા લોકો ત્યાંથી જાયછે, અને તે જ
 ગોચે દાકતર, તથા ધરમગુરુ, ગાંમડયાઓ અને ફીલસુ
 ફ ઘોડેવાર ઉભા રહીને કાંઈક વાતો કરેછે. ત્યાર
 પછી ફીલસુફની શાથે ચાલીને ગાડી આગલ આવે
 છે, ફીલસુફ ગાડીમાં બેસેછે, તથા બધાઓને શલામ
 કરીને ગાડી આગલ ચલાવવાનો હોકમ આપેછે, ગાડી
 ઝડપથી ચાલી જાયછે, તથા બીજે રસતે દાકતર, ધર
 મગુરુ, અને ગાંમડીઓ જાયછે ! અને હું પાછો
 બાંક ઉપર જઈને બેસુ છું ! એટલામાં હું ઝપકીને જંગી
 ઉડ્યો ! ઉડીને જોઉં છું તો કાંઈજ નહીં. પણ આંચે એ
 ક શવપનો હતો ! ખરેખર વરસાદ વરસતો હતો !
 તેથી વરસાદની વાછતને લીધે મારા જ્યાંશલાઈતનાં
 દબાની ચીમની ભાગી ગઈ હતી ! ચીમનીનાં ગર
 મ કાચો ઊડી આવીને મારા હાથ ઉપર પડ્યા
 હતા, કે જેથી મારો હાથ ડાઝ્યો હતો !! અને તેથી
 જ હું જંગી ઉડ્યો હતો ! ત્યાર પછી હું મારા
 બીછાંનાં ઉપર જઈને શુદ્ધ ગયો !!)

જાદુનાં ભરમ વીરો ખોલાશે.

(સમજોની નાંદાંન, થાંવોની હાથ્યા.) એ રાહ ઉપર.

આતન દાતન મટાઓનાં ગાફા—
 છે જંગલ જઇ ખોદો નગડીનાં લાથા.
 કાલાશંખીઆનો મેળવંવારે પથર,
 ભોલાઓને ભંભાવેછે કીમ્યાગરો સજર.
 બનાંરશ કાસીમાં છે બાવો ખુદો,
 મંગાવેચ તે ઇંગ્રેજ દવાઇઓનો જયો-
 ફાસફોરસને શલક્રીક આસીડ,
 લ્યુનારકેશતીક શાયે,
 ભોલા હીંદુઓને તે ભમાંવવાને માંટે.
 બનાંવેચ એ દવાઇઓનાં ચમતકારીક અખતરા,
 પથરનાં દેવોને તે મનાંવેછે ખરા.
 ઘણું શુધી ખાધુચ ઠગી ઠગીને,
 નહી રહેશે હવેતો એ ઝાઝાવાર ટકીને.
 ભોહોલાઓનો મીત્ર થાઇ—
 બાલગીરનાં કહેછે,
 કેરવામીઓ જે ઠગાઇ કરેચ-તે પરમેશ્વર જીવેછે.

ઘણીજ જડપથી સરવાલો ગણવાની રીત.

વાંચનારાઓ અગરજ તમો તપાશ કરશો તો, સારું જાહેર થાશે કે, જેટલો ફરક બલદની ગાડી અને બાફનાં ઈનજીન વચ્ચે, તેટલોજ ફરક આએ રીતનો સરવાલો ગણવામાં છે! અને એ રીતથી એક કલાકનું કામ તે ફક્ત પાંચજ મીનોટમાં બનેછે!! માંટે ખરેખર એનાં જેવી જાદુઈ ખીજ કોઇ પણ શંખીઆઇ જાદુની રીતમાં નહી આવી હશે!! અગરજે ૧ થી તે પંદર, અથવા તો ૫૦૦ શુધી.

ની લાંબી રકમના સરવાલો કરવો હોયતો આપણ
 ને મોઢેડેથી આંગલીઓ ઉપર ગાંઠુતાં ઘણાંજ વ
 ખત લાગશે; પણ જો આંખે નીચલી રીત પ્રમા-
 ã કરશું તો ઊતાવલથી આપણને ખરેખરો જવા
 બ મલશે! જાંઠું શુધીની રકમના સરવાલો કરવો
 હોય તેટલી રકમ માંડવી. અને છેલી રકમને ઝેંએ
 ભાજીને ઝેં ભાગ કરવા, અને પછી એક ભાગે છે
 લી રકમના ગુણાંકાર કરવો, અને બાકીના જે એક
 ભાગ રહેલોછે તેને હુમેરી દેવો, અને જે રકમ આ
 વે તેને સરવાલાનો જવાબ જાણવો. જેમકે એક દા
 ખલો લેવો. આંપણને ૧ થી તે ૧૦ શુધીની રક-
 મના સરવાલો કરવોછે, માંટે જો આપણે છેલી રક
 મ દશની આવેલીછે તેને જો ઝેંએ ભાંજશુંતા (૫)
 આવશે, માંટે જ્યારે આપણે પાંચે ડશને ગુણશું
 તો ૫૦ થાશે, અને પચાશમાં (૫) હુમેરશું તો (૫૫)
 થાશે, હવે આંખે આપણને જવાબ મલ્યોછે, માંટે ૬
 રેક બીજી મોટી રકમે પણ એજ પ્રમાણે કરવી.
 પણ વાંચનારાઓ આંખે તો તમને ઝેંકડીની રકમની
 સમજણ આપેલીછે. પણ જણાવવું જોઈએચકે એક
 ડીની રકમ નાંખરાખર સરખા ભાગ થતા નથી. જે-
 મકે એક દાખલો લેવો, આપણને ૯ શુધીની રક
 મના સરવાલો જોઈએછે, પણ ૯ ના સરખી રીતે
 ઝેં ભાગ થતા નથી; માત્ર આપણે નીચેની રીત પ્ર
 માણે કરશું તો ખરાખર થાશે. પહેલાં નવમાં એક
 હુમેરવો જોઈએ, અને પછી તેને ઝેંએ ભાંજવા
 જોઈએ, અને પછી એક ભાગે ગુણાંકાર કરવો. ત્યાર

પછી જે રકમ આવે તેને જવાબ નાંખવો. જેમ કે નવમાં એક હુમ્મરીઓ એટલે દશ થયા, હવે તેને જે એ ભાજ્યા એટલે પાચ થયા, અને પાંચે નવને ગુણ્યાં, એટલે પીશતાલીશ થયા. માટે આએ આપણને શરવાલાનો જવાબ મલ્યોછે. અને હવેથી દરેક એ કક્કીની રકમનો આએજ રીત પ્રમાણે સરવાલો કરવો. માટે જો આએ નોંચેના દાખલા ઉપર ધ્યાન આપશો, તો બરાબર સમજણ પડશે.

એકોનો રકમનો દાખલો. એકીની રકમનો દાખલો

૧	૧
૨	૨
૩	૩
૪	૪
૫	૫
૬	૬
૭	૭
૮	૮
૯	૯
૧૦	—
—	૯
૨) ૧૦ (૫	૧
૧૦	—
—	૨) ૧૦ (૫
૦૦	૧૦
૧૦	—
૫	૦૦
—	૯
૫૦	૫
૫	—
—	૪૫

૫૫ જવાબ.

જવાબ

એક જાદુગરની ભોળાઓને વીનંતી.

(ગજજ—હાલે રૂપા સનમ બરા.)એ રાહ ઉપર.

જીગરથી અંત આણુજો,

જાદુએ જીકું જાણુજો.

બાલગીરનાં કહેચ તે માનજો,

ખોદા એકજ પાળજો,—ટેક.

સોય જો જાદુ હસતીમાં,

ગણીયે નહીં ^૧ રાંમને અપતીમાં. ^૨

સ્થાપ્યે ^૩ વળી હમારુંજ રાજ*,

જશતિ ^૪ શાહોને કરીએ તારાજ.—જીગર.

પ્રભુ ^૫ આનક ^૬ એ કહ્યો ભેદ,

કાવતા નહીં હમારા કપટી ^૭ એદ.

કળજીગે ^૮ આવી નહીં યારી રે,

કુતી ગધચ હાલો ^૯ ધ્યારોરે.—જીગર.

સેવટે ખાલુંકું ખોદા હજીર,

કપટી હાલોને ભોળા મેંજીર.

+ અર્પણ કીધીચ એ તમને આજ,

કે વહેમો તજીને સુખનાં લો રાજ. ^{૧૧}—જીગર.

૧ ખોદાને, ૨ મુંઠીમાં, ૩ ચલાવ્યે, * સત્તા, ૪ દુની
આનાં બાદસાહો, ૫ ખોદા, ૬ ચેત્યો, ૭ કાવતાં ભરે
લા કાંમો, હાલના જમાનાએ, ૮ પાપનો ધડો, † શોખીએ.
૧૧ જાદુગી.

જાહેર ખગ.ર*

જાદુઈ ચરીત્ર પ્રકાશ.

ભાગ બીજો.

આએ પુસ્તક જે ભાગમાં પરસીધ થાશે
ભાગમાં જનરૂઈ ચરીત્ર પ્રકાશ અને ૨
ભાગમાં અમતકારીક નુકતઓ. તથા એ વીગ
ખીજા ઘણાએક નવા ખેલો દાખલ કરીયા
આવશે. કીમત ૩૦ રા. આગમજથી લેના
રાઓની પાશિથી ૩૦ રા લાગમાં આવશે. આ
લથી લેનારાઓનેજ આ પુસ્તકની શાથે જા
નું એક અમતકારીક કાગજ ચુકત આપ્યા
આવશે. કે જેમાંથી તહેવાર જાતનાં આકા
પોતાની મેલેજ બદલાયા કરશે. જેમકે ગ
મીકા પંખા, આછ માછકી રોતી, શહેબકા મે
શહેબ લોકકી ટોની, બરસાદકી છતરી, દર
આકા ફુલ, ઘોડેકા જીન, અનાજ ઉકનને
શુપડી, કુંભારકી હંડી, બરશાડકી બાડલી. ઇત્યા
ઇત્યાદી.

જેઓએ ઘરાક થવું હોય તેઓએ પોતા
નામો “ફોર્ટ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં” તારીખ ૨
મી દીજેબર શને ૧૮૭૩ સુધીની અંદર લખ
મોકલાવવાં.

